

wetenschappelijk bureau voor
onderzoek, expertise en advies
op het gebied van leefwijzen,
verslaving en daaraan gerelateerde
maatschappelijke ontwikkelingen

**Het gebruik van alcohol door jongeren
en de rol van ouders:**

Resultaten van twee metingen

Het gebruik van alcohol door jongeren en de rol van ouders: Resultaten van twee metingen

Raymond Vet
Regina van den Eijnden

in opdracht van het Nationaal Instituut voor
Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie (NIGZ)

Het gebruik van alcohol door jongeren en de rol van ouders:

Resultaten van twee metingen

Raymond Vet en Regina van den Eijnden

M.m.v. Kim Lens

Opdrachtgever: NIGZ, Woerden

Juli 2007

IVO

Heemraadssingel 194

3021 DM Rotterdam

T 010 425 33 66

secretariaat@ivo.nl

ISBN 978-90-74234-69-6

Ontwerp en druk: Basement Grafische Producties, Den Haag

Inhoudsopgave

1	Inleiding	8
1.1	Onderzoeksvragen	8
1.2	Opbouw rapportage	9
2	Methode	12
2.1	Onderzoek onder jongeren 2006	12
2.2	Onderzoek onder ouders	14
2.3	Longitudinaal onderzoek	15
2.4	Steekproeftrekking, statistische verwerking en toetsing	15
2.5	Vragenlijsten	16
2.6	Aanvullende vragen 2006	17
3	Het alcoholgebruik van jongeren en de rol van ouders	20
3.1	Alcoholspecifieke opvoeding door ouders	20
3.2	De relatie tussen alcoholspecifieke opvoeding en het alcoholgebruik van jongeren	21
3.2.1	Alcoholspecifieke opvoeding en het aantal glazen dat jongeren drinken	23
3.2.2	Alcoholspecifieke opvoeding en probleemdrinken onder jongeren	24
3.3	De invloed van frequentie van communicatie op de relatie tussen kwaliteit van communicatie en alcoholgebruik jongeren	24
3.4	De relatie tussen demografische kenmerken en alcoholspecifieke opvoeding en alcoholgebruik jongeren	25
3.5	Conclusie	25
4	Prevalentie alcoholgebruik en koopgedrag jongeren 2006	28
4.1	Eerste drinkervaring en alcoholgebruik	28
4.2	Drinken naar dranksoort	
4.3	Bingedrinken en excessief drinken	32
4.4	Drinken met anderen	33
4.5	Koopgedrag	35
4.6	Locatie waar men koopt	36
4.7	Dranksoorten die men koopt	36
4.8	Kopen voor en door anderen	37

5 Trends alcoholgebruik en koopgedrag jongeren 2004 en 2006	40
5.1 Eerste drinkervaring en alcoholgebruik	40
5.2 Bingedrinken en excessief drinken	42
5.3 Drinken naar dranksoort	42
5.4 Drinken met anderen	43
5.5 Koopgedrag	44
6 Prevalentie alcoholgebruik ouders	46
6.1 Alcoholgebruik ouders	46
6.2 Drinken naar dranksoort	46
6.3 Bingedrinken en excessief drinken ouders	47
6.4 Alcoholgebruik partners	49
6.5 Bingedrinken en excessief drinken partners	49
Referenties	49
7 Bijlagen	52
Bijlage 1 Tabellen alcoholspecifieke opvoeding door ouders	52
Bijlage 2 Tabellen relatie alcoholspecifieke opvoeding en alcoholgebruik jongeren	54
Bijlage 3 Tabellen prevalentie gebruik en aankoop van alcohol door jongeren 2006	60
Bijlage 4 Tabellen trends in gebruik en aankoop van jongeren tussen 2004 en 2006	74
Bijlage 5 Tabellen prevalentie alcoholgebruik ouders 2006	86
Bijlage 6 Tabellen beschrijvende gegevens jongeren 2004 en 2006	90
Bijlage 7 Tabellen beschrijvende gegevens ouders 2006	94
Bijlage 8 Vragenlijst jongeren	98
Bijlage 9 Vragenlijst ouders	117

Voorwoord IVO onderzoek

Voor de tweede keer in drie jaar tijd heeft het IVO, in opdracht van het NIGZ, een onderzoek uitgevoerd naar het alcoholgebruik van leerlingen van het voortgezet onderwijs en de alcoholopvoeding van hun ouders. Het onderzoek heeft gedeeltelijk op dezelfde scholen en onder dezelfde leerlingen plaatsgevonden waardoor ontwikkelingen en trends te bekijken zijn. Het levert nuttige en relevante informatie op over houding, gedrag en invloed van opvoedingsstrategieën van de ondervraagde ouders op het drinkgedrag van hun kinderen. Deze kennis wordt gebruikt in projecten waarbij een verantwoorde alcoholopvoeding centraal staat, zoals het project Alcohol en Opvoeding van het Trimbos-instituut en de site www.goedvoorbereid.nl van het NIGZ en SOA Aids Nederland.

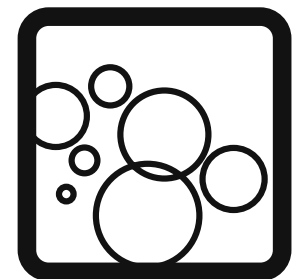
Zeker nu het nieuwe kabinet veel aandacht besteedt aan het versterken van opvoedingsondersteuning is dit onderzoek naar de alcoholopvoeding welkom, waarvoor dank aan de onderzoekers.

Rob Bovens
NIGZ

inleiding

hoofdstuk 1

Inleiding

Hoofdstuk 1

Inleiding

In 2004 is een grootschalig landelijk onderzoek uitgevoerd naar de aankoop en het gebruik van alcoholhoudende dranken door jongeren van 12 tot en met 17 jaar. Aan dit onderzoek hebben 3936 jongeren deelgenomen die een goede afspiegeling vormen van Nederlandse jongeren in die leeftijdscategorie (Spijkerman, Van den Eijnden & Huiberts, 2007).

In het najaar van 2006 is een tweede meting uitgevoerd onder jongeren en hun ouders die qua opzet en methodiek vergelijkbaar is met de meting in 2004. Een vergelijking tussen de resultaten van deze twee metingen maakt het nu mogelijk om meer inzicht te krijgen in recente ontwikkelingen en trends in de aankoop en het gebruik van alcoholhoudende drank door jongeren van 12 tot en met 17 jaar. Omdat bij beide metingen ook vragen zijn gesteld over alcoholspecifieke opvoeding door ouders, en omdat een deel van de onderzoeksgroep aan beide metingen van het onderzoek heeft deelgenomen, is het bovendien mogelijk om naast cross-sectionele ook longitudinale analyses uit te voeren naar de relatie tussen de alcoholspecifieke opvoeding door ouders en het alcoholgebruik van jongeren. Het verkrijgen van meer inzicht in de relatie tussen opvoeding en alcoholgebruik is essentieel voor het geven van betrouwbare adviezen aan ouders.

1.1 Onderzoeksvragen

Het onderzoek zal inzicht geven in de volgende onderzoeksvragen:

- 1) Hoe denken ouders over het alcoholgebruik van hun kinderen en hoe gaan ze hiermee om?
- 2) Wat is de relatie tussen alcoholspecifieke opvoeding door ouders en het alcoholgebruik van jongeren?
- 3) In welke mate worden in 2006 door jongeren van 12-17 jaar alcoholische dranken gekocht en gedronken?
- 4) In welke mate bestaan er in 2006 verschillen in aankoop en gebruik van alcoholische dranken door jongens en meisjes, door jongeren in verschillende leeftijdscohorten (12-13 jaar, 14-15 jaar en 16-17 jaar) en door jongeren met verschillende opleidingsniveaus (VMBO, HAVO, VWO)?
- 5) Wat zijn ontwikkelingen en trends in gebruik en aankoop van alcoholische dranken door jongeren tussen 2004 en 2006?

- 6) In welke mate worden in 2006 alcoholische drank door ouders gedronken?
- 7) In welke mate bestaan er in 2006 verschillen in het gebruik van alcoholische dranken en in alcohol-specifieke opvoeding door ouders naar geslacht, leeftijdscategorie en opleidingsniveau?

Bij alcoholgebruik is zowel gekeken naar penetratie (aantal gebruikers) als naar volume (hoeveelheid alcoholische drank), waarbij een uitsplitsing is gemaakt naar type alcoholische drank.

1.2 Opbouw rapportage

In hoofdstuk 2 wordt de methode van onderzoek beschreven. Hoofdstuk 3 zal ingaan op de alcohol-specifieke opvoeding door ouders. In dit hoofdstuk zal de vraag centraal staan hoe ouders met het alcoholgebruik van hun kinderen omgaan en wat de invloed is van alcoholspecifieke opvoeding op het alcoholgebruik van jongeren. In hoofdstuk 4 wordt de prevalentie van gebruik en aankoop van alcohol door jongeren van 12 tot en met 17 jaar in 2006 beschreven. Ook verschillen tussen subgroepen op basis van geslacht, leeftijd en opleidingsniveau zullen worden besproken. In hoofdstuk 5 worden ontwikkelingen en trends in aankoop en gebruik van alcoholische dranken door jongeren tussen 2004 en 2006 beschreven. Deze verschillen worden beschreven voor jongeren van 12 tot 17 jaar in het algemeen, maar ook voor subgroepen jongeren op basis van geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. In hoofdstuk 6 wordt vervolgens de prevalentie van gebruik van alcoholische dranken door ouders gepresenteerd, uitgesplitst naar geslacht, leeftijdscategorie en opleidingsniveau.

hoofdstuk 2

methode

Methode

Hoofdstuk 2

Methode

Dit onderzoek bestond uit een vragenlijstonderzoek onder jongeren van 12 tot 17 jaar en een vragenlijst-onderzoek onder de ouders van deze jongeren in 2006. Het onderzoek is in de periode november tot december 2006 uitgevoerd.

2.1 Onderzoek onder jongeren 2006

De jongeren zijn via scholen geworven. Hiervoor zijn dezelfde scholen benaderd die in 2004 aan het onder-zoek meededen, te weten 13 scholen voor voortgezet onderwijs en 3 ROC-scholen. Deze scholen zijn destijds geselecteerd op basis van geografische ligging en urbanisatiegraad. Dit om een zo representatief mogelijk beeld te krijgen van het alcoholgebruik van Nederlandse jongeren in de leeftijd van 12 tot 17 jaar. Met betrekking tot geografische ligging is uitgegaan van de 5 Nielsen-regio's, - (1) de grote steden + agglomeratie Westen, (2) Westen rest, (3) Noord, (4) Oost, en (5) Zuid. In deze regio's is een aantal scholen benaderd. In de regio Noord, Oost en Zuid zijn zowel scholen in een stedelijke omgeving als scholen in een plattelands-omgeving benaderd. De ROC-scholen zijn eveneens op basis van geografische ligging geselecteerd (één in de grootstedelijke Randstad, één in Zuid Nederland en één Noord Nederland). Selectie van klassen in het Voortgezet Onderwijs heeft plaatsgevonden op basis van leerjaar en schoolniveau (VMBO, HAVO, VWO), en op ROC scholen op basis van type opleiding (Beroepsopleidende Leerweg, Beroepsbegeleidende Leerweg of opleiding in het kader van partiële leerplicht) en afstudeerrichting (horeca, logistiek, verzorging etc.). De jongeren zijn geworven in 1e t/m 4e klassen van VMBO-, HAVO- en VWO, 5e klassen van HAVO- en VWO en 6e klassen van VWO. Daarnaast zijn 16- en 17-jarigen geworven via 1e klassen van ROC-scholen. De ROC-scholen zijn benaderd om jongeren van 17 jaar te bereiken die nog wel (gedeeltelijk) leerplichtig zijn, maar niet meer via het VMBO bereikt kunnen worden (leerlingen van 4 VMBO zijn gemiddeld immers 16 jaar). Om verschillende redenen (bijv. deelname aan ander onderzoek of het ontbreken van tijd vanwege tentamens) wilden drie VO-scholen en één ROC-school niet deelnemen aan het vervolgonderzoek. Voor de vier scholen die niet aan de tweede meting deel wilden nemen, zijn nieuwe vergelijkbare scholen

geworven. Deze scholen zijn geselecteerd op regio, stedelijkheidsgraad en openbaar/bijzonder onderwijs. Twee van de nieuwe scholen zijn in dezelfde Nielsen-regio's geworven als de uitgevallen scholen. Één school is in regio 4 geworven in plaats van regio 5 waar de school was uitgevallen. Dit om een betere spreiding van scholen te krijgen over regio's. (zie tabel A voor de verdeling van regio's in 2004 en 2006). De uitgevallen ROC-school is niet vervangen omdat voldoende ROC-leerlingen op de 2 resterende ROC-scholen benaderd konden worden.

Tabel A: De verdeling van scholen naar regio in 2004 en 2006.

	2004		2006	
Nielsen regio	VO	ROC	VO	ROC
1	1	1	1	1
2	4		4	
3	2*		2*	
4	1	1	2*	
5	5*	1	4*	1
Totaal	13	3	13	2

* Regio3: 1 school vervangen, Regio 5: 2 scholen vervangen, waarvan 1 school in regio 5 en 1 school in regio 4

Uiteindelijk hebben 13 scholen voor Voortgezet Onderwijs en 2 ROC-scholen aan het onderzoek deel-genomen. Deelnemende scholen is gevraagd om van ieder schooljaar en schooltype één a twee klassen voor het onderzoek te selecteren. Dit om zo veel mogelijk te voorkómen dat bepaalde leerjaren of school-typen onder- of oververtegenwoordigd zouden zijn.

De vragenlijsten zijn klassikaal op de scholen afgenomen onder supervisie van een docent. De docent ontving een uitgebreide instructie, daarin werd onder andere gecommuniceerd dat stoelen en tafels van leerlingen, tijdens het afnemen van de vragenlijsten, uit elkaar dienden te worden gezet (tentamenopstelling). Leerlingen ontvingen de vragenlijst met een blanco enveloppe en kregen de instructie om de vragenlijst na het invullen in de dichtgeplakte enveloppe aan de docent te overhandigen. Dit om de privacy van leerlingen zo veel mogelijk te waarborgen. Daarnaast is leerlingen vooraf verteld dat de resultaten anoniem zullen worden verwerkt en dat, behalve de onderzoekers, niemand inzage zal hebben in de gegevens.

Tabel B: De verdeling van scholen in 2006 naar regio en stedelijkheidsgraad en de respons per school.

School	Nielsen regio	Stedelijkheidsgraad*	Respons leerlingen
A	1	*****	189 (79%)
B*	2	****	612 (77%)
C*	2	**	763 (76%)
D	5	**	363 (67%)
E	5	***	527 (92%)
F	3	***	141 (96%)
G (ROC)	4	***	117 (94%)
H (ROC)	1	*****	299 (81%)
I	2	***	128 (93%)
J*	2	*****	418 (88%)
K	2	****	71 (92%)
L	5	**	678 (88%)
M*	5	****	489 (87%)
N*	4	*	257 (53%)
O*	3	*****	245 (58%)
Totaal			5303 (81%)

¹ Deze scholen hebben voor het longitudinale onderzoek alle klassen vanaf het derde jaar schoolbreed laten deelnemen
^{*} Nieuwe vergelijkbare scholen, geselecteerd op basis van Nielsen regio, stedelijkheidsgraad en openbaar/ bijzonder onderwijs
² Mate van stedelijkheid: *= niet stedelijk, **= weinig stedelijk, ***= matig stedelijk, ****= sterk stedelijk *****= zeer sterk stedelijk

Dataverzameling heeft plaatsgevonden bij 6570 jongeren van 12 tot 17 jaar. Er zijn 5334 vragenlijsten (respons 81%) door leerlingen ingevuld en geretourneerd. De belangrijkste reden voor non-respons is het feit dat niet alle vragenlijsten ook daadwerkelijk in klassen zijn uitgedeeld en afgenomen (± 10%). Andere redenen voor non respons zijn: afwezigheid van leerlingen door ziekte of andere redenen, en weigering van deelname door ouders of leerlingen. Dat laatste is slechts één enkel geval voorgekomen. Tabel B laat de verdeling van scholen naar Nielsen-regio en stedelijkheidsgraad zien, en daarnaast de respons onder leerlingen per school. Voor een beschrijving van de ongewogen en gewogen verdelingen op demografische kenmerken zie bijlage 6.

2.2 Onderzoek onder ouders

Naast onderzoek onder jongeren zijn, evenals in 2004, ook de ouders van de jongeren voor onderzoek benaderd. Zij kregen de vragenlijst thuisgestuurd. Zowel ouders als jongeren hebben dezelfde vragenlijst ontvangen als in 2004. Om de respons onder ouders te verhogen (in 2004 heeft 51% van de ouders een

ingevulde vragenlijst teruggestuurd), kregen de ouders naast een schriftelijke vragenlijst de mogelijkheid om de vragenlijst via internet in te vullen. Uit recente ervaringen is gebleken dat deze ‘multimethod approach’ een hogere respons oplevert. Vragenlijsten zijn toegestuurd naar 6570 ouders. Uiteindelijk hebben 3308 ouders de lijst ingevuld en teruggestuurd en 98 ouders hebben de vragenlijst online ingevuld (totale respons 52%).

2.3 Longitudinaal onderzoek

Omdat dezelfde scholen zijn benaderd als bij de eerste meting, ontstond de mogelijkheid om dezelfde leerlingen (en ouders) die eerder hebben deelgenomen een tweede keer voor dit onderzoek te benaderen. Zulke longitudinale onderzoeksgegevens bieden duidelijke voordelen. Het belangrijkste voordeel is dat meer inzicht verkregen wordt in de opeenvolging van gebeurtenissen in de tijd en daarmee meer informatie over oorzaak - gevolg relaties. Het verzamelen van longitudinale data was, 2 jaar na de eerste meting, mogelijk door de vragenlijsten op 3 grote scholengemeenschappen schoolbreed te verspreiden in de 3^e en 4^e klassen van VMBO, HAVO en VWO, en daarnaast in het 5^e jaar van HAVO en VWO en het 6^e jaar van het VWO. Door vragenlijsten schoolbreed in deze leerjaren af te nemen, werd het mogelijk om leerlingen die aan de 1^e meting hebben deelgenomen terug te vinden door de data van 2004 te matchen met de data van 2006 met behulp van een uniek leerling-nummer. Er zijn door deze methode 633 leerlingen opgespoord die zowel in 2004 als in 2006 de vragenlijst hebben ingevuld.

2.4 Steekproeftrekking, statistische verwerking en toetsing

De steekproef van 12-17 jarigen is gestratificeerd op regio, urbanisatiegraad, schoolniveau en leerjaar. Na het onderzoek is bekeken of deze kenmerken een goede afspiegeling vormen van de totale populatie van 12-17 jarigen. Wanneer dit voor bepaalde kenmerken niet het geval was, heeft statistische weging achteraf plaatsgevonden. Ook heeft statistische weging plaatsgevonden op demografische kenmerken (b.v. geslacht, leeftijd) die afwijkingen ten opzichte van de totale populatie lieten zien. Uiteindelijk is de steekproef van jongeren van 12-17 jaar gewogen op 5 kenmerken, te weten regio, geslacht, etniciteit en opleidingsniveau binnen leerjaar. De gerapporteerde totalen en verschillen in de tabellen zijn gebaseerd op de gewogen dataset. Deze onderzoeksgroep geeft een representatief beeld van Nederlandse jongeren in deze leeftijdsgroep en de resultaten zullen vergelijkbaar zijn met de resultaten van de meting in 2004. Verschillen tussen groepen zijn op diverse manieren getoetst, te weten met behulp van Chi² toetsen wanneer sprake was van verschillen tussen groepen op nominale variabelen en met t-tests wanneer sprake was van verschillen tussen 2 groepen op variabelen met een ordinaal of interval niveau. Bij verschillen tussen meer dan twee groepen en variabelen met een ordinaal of interval niveau zijn ANOVA's uitgevoerd. Wanneer daarnaast ook sprake was van meerdere afhankelijke variabelen die eenzelfde onderliggend concept meten, zijn MANOVA's uitgevoerd. Bij de laatste 2 toetsen is met behulp van post-hoc tests (Scheffe) nagegaan welke groepen significant van elkaar verschillen. Wanneer sprake is van significante verschillen tussen groepen (p < .05) dan zijn de percentages of

gemiddelden in de tabellen vet weergegeven. In het hoofdstuk ‘Resultaten’ is weergegeven op welke groepen deze significante verschillen betrekking hebben.

De longitudinale modellen zijn getoetst met M-Plus, waarbij ook cross-lagged panel analyses zijn uitgevoerd. De modellen voor aantal glazen alcohol per week en probleemdrinken zijn getoetst met de FIML-estimator, gebruikmakend van alle aanwezige pairwise informatie in de data (N=633). De moderatiemodellen zijn getoetst met regressie analyses. Het aantal glazen alcohol en probleemdrinken zijn geanalyseerd met gewone regressie analyses, gebruikmakend van de FIML estimator.

2.5 Vragenlijsten

Voor de vragenlijst die onder jongeren van 12-17 jaar is afgenomen, wordt verwezen naar bijlage 8. Voor de vragenlijst die onder ouders is afgenomen, wordt verwezen naar bijlage 9. Enkele alcoholmaten zullen hier kort beschreven worden.

Gemiddeld aantal glazen per week voor jongeren is berekend door het product van vraag 18 (“Op hoeveel van de 4 doordeweekse dagen drink je meestal alcohol?”) en vraag 19 (“Als je op een doordeweekse dag alcohol drinkt, hoeveel glazen drink je dan gemiddeld op zo’n dag”) op te tellen bij het product van vraag 20 (“Op hoeveel van de 3 weekenddagen drink je meestal alcohol?”) en vraag 21 (“Als je op een weekenddag alcohol drinkt, hoeveel glazen drink je dan gemiddeld op zo’n dag?”) (zie bijlage 8). Het gemiddeld aantal glazen is voor ouders berekend met vraag 11, 12, 13 en 14 en voor partners met vraag 25, 26, 27 en 28 (zie bijlage 9) (Knibbe, Oostveen, & Van de Goor, 1991; Monshouwer, Van Dorsselaer, Gorter, Verdurmen, & Vollebergh, 2004).

Regelmatig drinken is alleen gemeten bij jongeren en gedefinieerd als “minstens één keer per week alcohol drinken” (vraag 59, bijlage 8).

Excessief drinken en Bingedrinken zijn verschillend geoperationaliseerd voor mannen en vrouwen. Excessief drinken is minimaal 14 glazen of meer per week voor vrouwen en 21 glazen of meer per week voor mannen. Bingedrinken is voor meisjes/ moeders met respectievelijk vraag 22 (bijlage 8)/ 15 en 29 (bijlage 9) gemeten. En voor jongens/ vaders met respectievelijk vraag 23 (bijlage 8)/ 16 en 30 (bijlage 9) gemeten. Wanneer meisjes/ moeders zeiden dat ze minstens op één dag per week 4 of meer glazen alcohol drinken, en wanneer jongens/ vaders zeiden dat ze minstens op één dag per week 6 of meer glazen alcohol drinken, zijn ze als bingedrinker gedefinieerd (Knibbe et al., 1991).

Voor het meten van **probleemdrinken** is een 18-item schaal (zie vraag 29, bijlage 8) gebruikt die speciaal is ontwikkeld voor het meten van probleemdrinken onder adolescenten (White, 1987; White & Labouvie, 1989). Voor dit instrument is geen afkappunt gedefinieerd, waardoor het onmogelijk is om uitspraken te doen over het aantal probleemdrinkers onder 12-17 jarigen. Wel kunnen de gemiddelde scores op deze schaal tussen groepen vergeleken worden. Tabel 5a, 5b, 5c, 21a en 21b (bijlage 3) hebben betrekking op alle jongeren die aan het onderzoek hebben deelgenomen. Alle andere tabellen hebben betrekking op drinkers het afgelopen jaar, tenzij iets anders is vermeld.

2.6 Aanvullende vragen 2006

Er zijn een aantal extra vragen opgenomen in de vragenlijst voor de meting van 2006 voor zowel jongeren als ouders. Het gaat hier om vragen over het eerste glas/slokje alcohol.

Extra vragen jongeren:

Initiatief voor het eerste glas. Van wie kreeg jij je eerste glas alcoholhoudende drank? (vraag 15, bijlage 8). Vroeg je zelf om je eerste glas alcoholhoudende drank of kreeg jij je eerste glas aangeboden zonder dat je daar zelf om vroeg? (vraag 16, bijlage 8).

Slokje alcohol gedronken, ooit en afgelopen jaar. Heb je ooit een slokje alcoholhoudende drank gedronken? (vraag 31, bijlage 8). Heb je afgelopen jaar een slokje alcoholhoudende drank gedronken? (vraag 32, bijlage 8).

Frequentie van communicatie over alcoholgebruik is apart voor de moeder en de vader gemeten met een 5-puntsschaal bestaande uit 6 items (respectievelijk vraag 39 en 47, bijlage 8) (Van der Vorst et al., 2005). De interne consistentie van de schalen was goed (Cronbach’s alpha = .83 en .88).

Kwaliteit van communicatie over alcoholgebruik is eveneens apart voor de moeder en de vader gemeten met een 5-puntsschaal bestaande uit 6 items (respectievelijk vraag 40 en 48, bijlage 8) (Harakeh, Scholte, de Vries, & Engels, 2005). De interne consistentie van de schalen was goed (Cronbach’s alpha = .72 en .79).

Regels ten aanzien van alcoholgebruik is gemeten met behulp van 10 items die eveneens beantwoord konden worden op een 5-puntsschaal (vraag 49, bijlage 8) (Van der Vorst et al., 2005). De interne consistentie was goed (Cronbach’s alpha = .93).

Blootstelling aan alcoholische dranken is gemeten met behulp van 7 items die op een 5-puntsschaal beantwoord konden worden (vraag 50, bijlage 8) (Van der Vorst et al., 2005). De interne consistentie was eveneens goed (Cronbach’s alpha = .85).

Extra vragen ouders:

Regels ten aanzien van alcoholgebruik is met dezelfde schaal gemeten als die bij jongeren is gebruikt, dus uit 10 items die beantwoord konden worden op een 5-puntsschaal (vraag 31, bijlage 9). De interne consistentie was goed (Cronbach’s alpha = .91).

Geschikte leeftijd eerste slokje/ glas. Wat vindt u voor kinderen een geschikte leeftijd om voor het eerst een slokje alcoholhoudende drank te proeven? (vraag 31, bijlage 9). Wat vindt u voor kinderen een geschikte leeftijd om voor het eerst een heel glas alcoholhoudende drank te drinken? (vraag 32, bijlage 9).

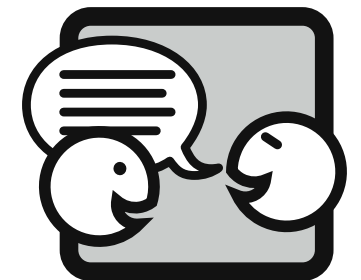
Ooit een slokje/ glas alcohol drinken. Heeft het kind waar u deze vragenlijst voor invult al ooit een glas of een slokje alcoholhoudende drank gedronken? (vraag 34, bijlage 9).

Aanwezigheid ouders bij eerste keer drinken. Dronk uw kind zijn eerste alcoholhoudende drank in uw aanwezigheid of in de aanwezigheid van uw partner?

Initiatief eerste keer drinken. Op wiens initiatief dronk uw kind zijn eerste alcoholhoudende drank? (Vraag 35, bijlage 9).

hoofdstuk 3

Het alcoholgebruik van jongeren en de rol van hun ouders

Hoofdstuk 3

Het alcoholgebruik van jongeren en de rol van ouders

In dit hoofdstuk staat het alcoholgebruik van jongeren en de mogelijke rol van ouder centraal. Allereerst zal worden ingegaan op de vraag hoe ouders denken over en omgaan met het alcoholgebruik van hun kinderen in de leeftijd van 12 – 17 jaar. Hierbij komen bijvoorbeeld vragen aan de orde als 'op welke leeftijd mogen kinderen van hun ouders voor het eerst een slokje of een glas alcohol drinken?' Vervolgens zal de vraag beantwoord worden hoe ouders door middel van hun opvoedingsgedrag invloed op het alcoholgebruik van hun adolescente kinderen kunnen uitoefenen. Daarbij wordt niet ingegaan op het opvoedingsgedrag in het algemeen, maar op de het alcoholspecifieke opvoedingsgedrag van ouders. Het gaat hierbij om het opvoedingsgedrag dat ze specifiek ten aanzien van alcoholgebruik van hun kind laten zien.

3.1 Alcoholspecifieke opvoeding door ouders

Wat vinden ouders wel en niet goed als het gaat om het alcoholgebruik van hun kinderen? Uit de resultaten blijkt allereerst dat vaders en moeders ongeveer dezelfde regels ten aanzien van het alcoholgebruik van hun kind(eren) stellen. Vaders vinden het wel vaker dan moeders goed dat hun kind thuis alcohol drinkt als ze zelf thuis zijn. Verder komt uit de resultaten naar voren dat ouders minder strenge regels hanteren ten aanzien van het alcoholgebruik van hun kind(eren) naarmate ze zelf ouder zijn. Als de ouders zelf ouder zijn, mag het kind vaker thuis drinken (zie tabel 1, bijlage 1; vet gedrukte gemiddelden geven een significant verschil weer). Eenzelfde relatie met leeftijd zien we ook voor thuis drinken als de ouders niet thuis zijn. Deze relatie wordt mede verklaard door het feit dat de leeftijd van ouders samenhangt met de leeftijd van kinderen, en ouders minder streng worden naarmate hun kinderen ouder zijn. Er zijn geen verschillen gevonden tussen ouders met verschillende opleidingsniveaus. Op de vraag aan ouders wat een geschikte leeftijd is voor het kind om zijn of haar eerste slokje alcoholische drank te drinken, antwoorden ouders met een gemiddelde leeftijd van 14,7 jaar (zie tabel 2, bijlage 1).

Vaders zijn hierbij echter iets strenger dan moeders. Vaders vinden gemiddeld dat de geschikte leeftijd voor het eerste slokje 15,1 jaar zou moeten zijn, en moeders vinden dat het kind tenminste 14,6 jaar moet zijn voor het eerste slokje. Ouders die 50 jaar of ouder zijn vinden dat de geschikte leeftijd voor een eerste slokje 15 jaar zou moeten zijn. Terwijl dat respectievelijk voor 30-39 jarigen en 40-49 jarigen 14,7 jaar en 14,7 jaar zou zijn. Naarmate ouders minder opgeleid zijn, wordt de geschikte leeftijd voor het eerste slokje alcohol hoger geacht. Voor hoogopgeleiden is dit 14,4 jaar, voor middelbaar opgeleiden is dit 14,8 jaar en voor laagopgeleide ouders is dit 15,4 jaar.

De meest geschikte leeftijd voor een kind om het eerste hele glas alcoholische drank te drinken, is volgens de ouders gemiddeld 16 jaar (tabel 2, bijlage 1). Dit gemiddelde is lager voor ouders van 40-49 jaar (15,9 jaar) dan voor ouders van 30-39 jaar en 50 + (beide groepen 16,2 jaar). Net als bij de geschikte leeftijd voor het eerste slokje, zien we voor de geschikte leeftijd voor het eerste glas een negatieve relatie met opleidingsniveau, te weten 15,9 jaar voor hoogopgeleide ouders, 16 jaar voor middelbaar opgeleide ouders en 16,3 jaar voor laagopgeleide ouders. Ouders met een hoger opleidingsniveau lijken dus meer tolerant te zijn ten aanzien van de beginleeftijd dan ouders met een lager opleidingsniveau.

Meer dan de helft van de ouders (53%) geeft aan dat hun kind ooit een heel glas alcoholhoudende drank heeft gedronken (tabel 3, bijlage 1). Moeders (54,6%) geven vaker aan dan vaders (48,5%) dat hun kind ooit een glas alcoholhoudende drank heeft gedronken. Ook voor de ouders van 40-49 jaar (55,2%) ligt dit percentage hoger dan bij ouders van 30-39 (34%) en 50 plussers (54,9%).

Volgens de ouders dronken verreweg de meeste drinkende kinderen (83,9%) voor het eerst alcohol in aanwezigheid van de ouders. Dit wordt echter vaker gerapporteerd door ouders in de jongste leeftijdsgroep (tabel 4, bijlage 1). Van de ouders van 30-39 jaar geeft 89,2% aan dat hun kind voor het eerst alcohol dronk in hun aanwezigheid. Voor 40-49 jarigen en 50 plussers is dat respectievelijk 84,1% en 81,5%.

Volgens ouders vroegen de meeste kinderen (70,7%) hier zelf om (zie tabel 5, bijlage 1). Moeders zeiden vaker dan vaders dat hun kind zelf om het eerste slokje of glas vroeg, te weten 71,3% en 68,2%. Daarnaast zeiden ouders met een middelbare opleiding (73,6%) vaker dat hun kind zelf om het eerste slokje of glas vroeg, in vergelijking met lager en hoger opgeleide ouders (resp. 68,5% en 67,1%).

Vaders (9,5%) zeiden vaker dan moeders (6%) dat ze het eerste glas alcohol zelf aan hun kind hadden aangeboden, en moeders zeiden vaker dat hun partner het kind voor het eerst alcohol had aangeboden (3,6% versus 1,8%). Hoog opgeleide ouders (9,4%) zeiden vaker dan lager- en middelbaar opgeleide ouders (respectievelijk 4,3% en 5,6%) dat ze hun kind voor het eerst alcohol aanboden.

3.2 De relatie tussen alcoholspecifieke opvoeding en het alcoholgebruik van jongeren

In deze paragraaf wordt de vraag beantwoord of er een relatie bestaat tussen de alcoholspecifieke opvoeding door ouders en het alcoholgebruik van jongeren, en zo ja hoe deze relatie er uit ziet. Belangrijk daarbij is dat het gaat om de alcoholspecifieke opvoeding zoals deze door jongeren is gerapporteerd (in paragraaf 3.1 ging het om het opvoedingsgedrag zoals dat door ouders is gerapporteerd). In figuur 3.1 wordt het getoetste model beschreven. Nagegaan is in hoeverre de frequentie van communicatie over alcoholgebruik, de kwaliteit van deze communicatie, regels ten aanzien van alcoholgebruik, bloot-

stelling aan alcoholische dranken thuis, en het alcoholgebruik van de ouders in verband staat met het alcoholgebruik van jongeren op hetzelfde tijdstip (cross-sectionele analyses) en het alcoholgebruik van jongeren 2 jaar later (longitudinale analyses).^{1,2} Daarbij is de relatie met twee alcoholmaten bekeken, te weten **het aantal glazen alcohol dat jongeren gemiddeld per week drinken** en **het problematische alcoholgebruik** van jongeren. Bij deze analyses is rekening gehouden met de mogelijke invloed van een aantal demografische kenmerken, te weten het opleidingsniveau van de ouders en het gezinsinkomen (zoals gerapporteerd door ouders) en het geslacht, de leeftijd, het opleidingsniveau van het kind (zoals gerapporteerd door het kind).

De frequentie van communicatie over alcohol heeft betrekking op de mate waarin de ouders met het kind over alcoholgebruik praten. **De kwaliteit van communicatie over alcohol** heeft betrekking op de kwaliteit van het contact met de vader en moeder als over het drinken van alcohol gesproken wordt. Voelt het kind zich bijvoorbeeld serieus genomen tijdens zo'n gesprek, en zijn de ouders geïnteresseerd in de mening van het kind? Met **blootstelling aan alcoholische dranken** wordt bedoeld de mate waarin ouders alcoholische dranken thuis op voorraad hebben. **Regels ten aanzien van alcoholgebruik** heeft betrekking op de regels die ouders hanteren ten aanzien van het alcoholgebruik van hun kind. Mag het kind bijvoorbeeld in de aanwezigheid van ouders thuis drinken? En mag het kind thuis drinken als de ouders niet thuis zijn? **Het alcoholgebruik van de ouders** heeft betrekking op de mate van alcoholgebruik door de vader en moeder in een gemiddelde week.

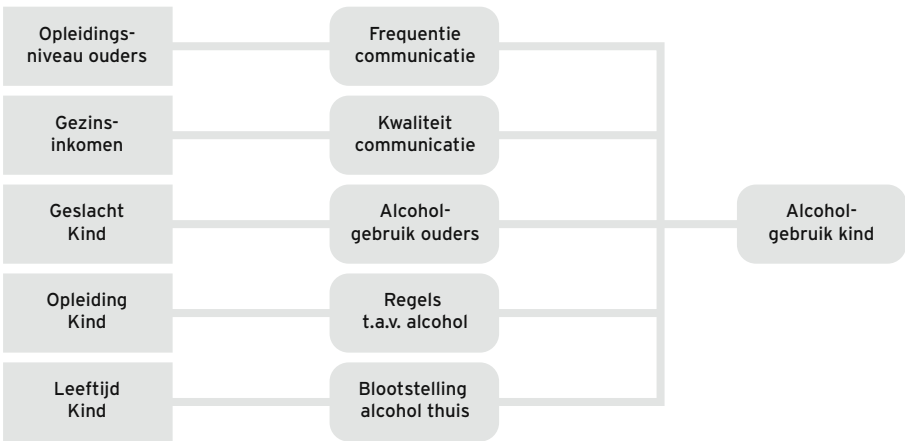
Informatie over de alcoholspecifieke opvoeding van ouders en over het alcoholgebruik van jongeren, zoals gerapporteerd door jongeren, is op twee momenten verkregen, te weten in november - december 2004 en in november - december 2006. In totaal hebben 634 jongeren en minimaal één van hun ouders aan beide metingen deelgenomen.

In tabel 1 (bijlage 2) worden de correlaties tussen alcoholspecifieke opvoedingskenmerken en de twee maten voor alcoholgebruik van jongeren weergegeven. In tabel 2 (bijlage 2) worden de resultaten weergegeven van de alcoholspecifieke opvoedingskenmerken van de moeder (model 1 t/m 6) en de vader (model 7 t/m 12) en de twee maten voor alcoholgebruik van jongeren. Eerst zal de relatie tussen alcoholspecifieke opvoedingskenmerken en het aantal glazen dat jongeren drinken besproken worden. Vervolgens zal worden ingegaan op de relatie tussen alcoholspecifieke opvoedingskenmerken en het probleemdrinken van jongeren.

¹ De cross-sectionele analyses geven inzicht in het bestaan van een verband tussen opvoeding en alcoholgebruik, de longitudinale analyses geven daarnaast inzicht in de mate waarin opvoedingskenmerken in de tijd voorafgingen aan het alcoholgebruik van het kind, hetgeen een indicatie is voor oorzakelijkheid.

² Deze relaties zijn getoetst met M-Plus waarbij gebruik is gemaakt van latente variabelen.

Figuur 3.1: Getoetste relaties tussen alcoholspecifieke opvoedingskenmerken en alcoholgebruik kind

3.2.1 Alcoholspecifieke opvoeding en het aantal glazen dat jongeren drinken

Frequentie communicatie

De frequentie van communicatie van de moeder hangt cross-sectioneel (zowel op T1 als op T2) samen met het aantal glazen dat jongeren drinken (tabel 2, bijlage 2). Voor vaders hangt frequentie communicatie alleen cross-sectioneel samen met het aantal glazen dat het kind drinkt op T2. In de longitudinale analyses worden echter geen verbanden gevonden tussen frequentie van communicatie en het aantal glazen alcohol dat jongeren drinken.

Kwaliteit communicatie

Zowel cross-sectioneel als longitudinaal wordt een negatief verband gevonden tussen de kwaliteit van de communicatie van de moeder en het aantal glazen dat de jongere drinkt (tabel 2, bijlage 2). Dit geldt echter niet voor de kwaliteit van communicatie tussen vader en kind. Hoe beter de kwaliteit van communicatie over alcohol tussen moeder en kind, hoe minder glazen alcohol jongeren twee jaar later drinken.

Alcoholgebruik ouders

Er bestaat een cross-sectioneel verband (alleen op T2) tussen het aantal glazen dat ouders drinken en het aantal glazen dat jongeren drinken. Dit geldt zowel voor het aantal glazen dat vaders als voor het aantal glazen dat moeders drinken (tabel 2, bijlage 2). Er is echter geen longitudinaal verband gevonden tussen het aantal glazen dat ouders drinken en het aantal glazen dat de jongeren drinkt. Het drinken van ouders houdt dus geen verband met het drinken van kinderen twee jaar later.

Regels ten aanzien van alcoholgebruik

Zowel cross-sectioneel als longitudinaal wordt een verband gevonden tussen de regels die de moeder en de vader t.a.v. alcoholgebruik hanteren en het aantal glazen dat jongeren drinken: hoe meer regels ouders hanteren, hoe minder glazen alcohol jongeren drinken (tabel 2, bijlage 2).

Blootstelling alcohol thuis

Het model van de moeder laat een cross-sectioneel (T1) en een longitudinaal verband zien tussen de blootstelling aan alcoholische dranken thuis en het aantal glazen dat het kind drinkt: hoe meer een kind thuis wordt blootgesteld aan alcoholische dranken, hoe meer glazen alcohol het kind drinkt (tabel 2, bijlage 2).

3.2.2 Alcoholspecifieke opvoeding en probleemdrinken onder jongeren

Frequentie communicatie

Frequentie van communicatie over alcoholgebruik door de moeder hangt cross-sectioneel (zowel op T1 als op T2) samen met probleemdrinken van jongeren (tabel 2, bijlage 2). Er is echter geen longitudinaal verband gevonden tussen frequentie communicatie over alcoholgebruik en probleemdrinken van het kind.

Kwaliteit communicatie

Er is geen longitudinaal verband gevonden tussen de kwaliteit van communicatie en probleemdrinken van het kind. Wel is er een cross-sectioneel verband (alleen op T2) gevonden tussen de kwaliteit van de communicatie door de moeder en het probleemdrinken van het adolescente kind (tabel 2, bijlage 2).

Aantal glazen alcohol ouders

Voor het verband tussen het aantal glazen dat ouders drinken en probleemdrinken van de jongere zijn geen significante resultaten gevonden.

Regels ten aanzien van alcohol

In tabel 2 (bijlage 2) zien we dat zowel cross-sectioneel als longitudinaal een verband wordt gevonden tussen de regels die ouders hanteren t.a.v. alcoholgebruik en probleemdrinken van jongeren: hoe meer regels ouders stellen t.a.v. het alcoholgebruik van hun kind, hoe kleiner de kans dat het kind 2 jaar later een probleemdrinker is.

Blootstelling alcohol thuis

Er is een cross-sectioneel verband (T1) en een longitudinaal verband gevonden tussen de blootstelling aan alcohol thuis en het probleemdrinken van het kind (zie tabel 2, bijlage 2): hoe meer een kind thuis wordt blootgesteld aan alcohol, hoe groter de kans dat het kind 2 jaar later een probleemdrinker is.

3.3 De invloed van frequentie van communicatie op de relatie tussen kwaliteit van communicatie en alcoholgebruik jongeren

In het voorgaande is gebleken dat de kwaliteit van communicatie over alcoholgebruik door de moeder een longitudinaal verband laat zien met het aantal glazen dat het kind drinkt; de kwaliteit van de communicatie door de moeder lijkt een beschermend effect te hebben op het aantal glazen alcohol dat het kind twee jaar later drinkt. Naar aanleiding van deze bevinding vroegen we ons vervolgens af in hoeverre de frequentie waarmee de moeder over alcoholgebruik praat nog van invloed is op de gevonden relatie tussen kwaliteit van communicatie en alcoholgebruik kind. Met andere woorden, wordt dit beschermende effect sterker of

juist zwakker naarmate de moeder vaker over alcoholgebruik communiceert? Uit de analyses blijkt dat dit niet het geval is. De frequentie van communicatie heeft geen modererende invloed op de relatie tussen kwaliteit van communicatie en het alcoholgebruik van jongeren.

3.4 De relatie tussen demografische kenmerken en alcohol specifieke opvoeding en alcoholgebruik jongeren

In deze paragraaf worden de relaties met demografische kenmerken beschreven zoals deze naar voren komen in de getoetste modellen van moeders (met demografische kenmerken zoals deze door de moeder gerapporteerd werden). Het opleidingsniveau van de ouders hangt cross-sectioneel (T2) samen met het aantal glazen dat jongeren wekelijks drinken en zowel cross-sectioneel (T2) als longitudinaal met probleemdrinken bij jongeren. Het gaat hierbij om een positief verband; hoe hoger het opleidingsniveau van ouders des te meer jongeren drinken, en des te groter het risico op probleemdrinken. Het gezinsinkomen hangt positief samen met blootstelling aan alcohol thuis, hoe hoger het gezinsinkomen, hoe meer alcoholische drank ouders in huis hebben. Daarnaast hangt gezinsinkomen negatief samen met het gemiddeld aantal glazen alcohol dat jongeren per week drinken (alleen cross-sectioneel) en probleemdrinken van jongeren (zowel cross-sectioneel als longitudinaal). Dit betekent dat jongeren meer drinken en een hoger risico op probleemdrinken hebben naarmate het gezinsinkomen lager is. Met betrekking tot het geslacht van het kind, worden de volgende verschillen gevonden. Ouders blijken vaker met meisjes over alcoholgebruik te praten dan met jongens, en de kwaliteit van deze gesprekken is hoger bij meisjes dan bij jongens. Jongens drinken echter gemiddeld meer glazen alcohol per week dan meisjes. Met betrekking tot de leeftijd van het kind blijken moeders vaker met hun kinderen over alcoholgebruik te praten naarmate de kinderen ouder zijn. De ouders zijn echter minder streng en stellen minder regels naarmate kinderen ouder zijn. Naarmate kinderen ouder zijn drinken de ouders zelf meer alcohol en drinken de kinderen eveneens meer alcohol. Het opleidingsniveau van kinderen hangt enkel samen met de kwaliteit van communicatie over alcoholgebruik; naarmate het opleidingsniveau hoger is, is de kwaliteit van communicatie over alcohol beter.

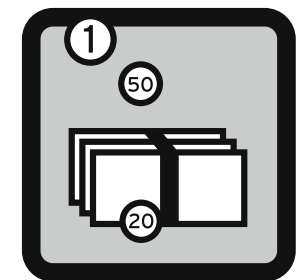
3.5 Conclusie

Er kan geconcludeerd worden dat een betere kwaliteit van communicatie over alcoholgebruik door de moeder samenhangt met het drinken van minder glazen alcohol door het kind twee jaar later. De frequentie van communicatie speelt hierbij geen rol. Het hanteren van regels over alcoholgebruik door ouders hangt eveneens samen met het drinken van minder glazen alcohol door het kind en tevens met een verlaagd risico op probleemdrinken twee jaar later. Het kind veelvuldig blootstellen aan alcohol thuis hangt echter samen met het drinken van meer glazen alcohol en met een verhoogd risico op probleemdrinken door het kind twee jaar later. Terwijl regels ten aanzien van het alcoholgebruik van het kind en goede, opbouwende gesprekken over alcoholgebruik een beschermend effect op het drinken van jongeren lijken te hebben, blijkt het in huis hebben van veel alcoholische dranken juist een risicofactor te zijn.

prevalentie

hoofdstuk 4

Prevalentie alcoholgebruik en koopgedrag jongeren 2006

Hoofdstuk 4

Prevalentie alcoholgebruik en koopgedrag jongeren 2006

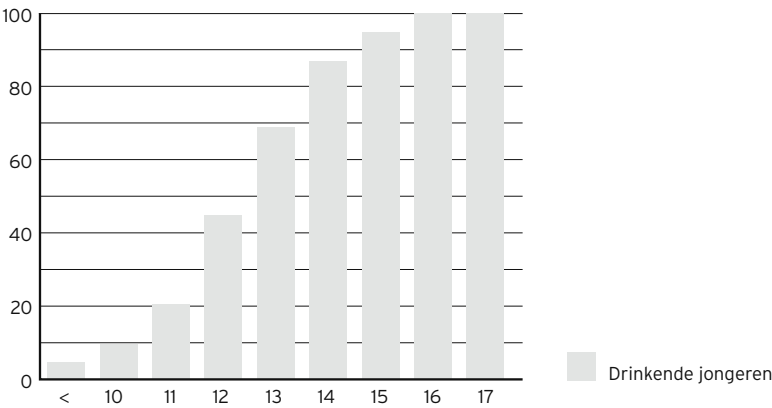
4.1 Eerste drinkervaring en alcoholgebruik

De meeste jongeren hebben hun eerste drinkervaring tussen hun 11^e en hun 13^e levensjaar (zie figuur 4.1). De gemiddelde leeftijd waarop jongeren kennismaken met alcohol (voor het eerst een glas alcohol drinken) is 12,7 jaar (zie tabel 1, bijlage 3). Meisjes zijn gemiddeld ouder dan jongens als ze voor het eerst alcohol drinken, te weten 12,8 jaar versus 12,5 jaar³. HAVO-leerlingen hebben later hun eerste drinkervaring dan VMBO en VWO-leerlingen, namelijk 12,79 jaar versus 12, 75 en 12, 73 jaar. Daarnaast waren de 12-13 jarigen in deze studie het jongst toen ze hun eerste drinkervaring hadden en de 16-17 jarigen het oudst (11,4 jaar versus 13,4 jaar). Op basis hiervan kunnen echter geen conclusies getrokken worden; het kan immers zo zijn dat de gemiddelde beginleeftijd van 12-13 jarigen relatief laag is omdat diegenen die pas op hun 15^e of 16^e jaar hun eerste drinkervaring hebben eenvoudig niet in deze groep vertegenwoordigd zijn.

Meer specifieke informatie over de beginleeftijd van jongeren in de verschillende leeftijdsgroepen wordt geboden door tabel 4 (bijlage 3). Hieruit wordt duidelijk dat het percentage jongeren dat vóór het 13^e levensjaar de eerste drinkervaring heeft hoger is onder de 12-13 jarigen (45%) dan onder de 14-15 jarigen (34,1%) en de 16-17 jarigen (25,6%). Hoewel deze cijfers de indruk wekken dat jongeren steeds eerder hun eerste drinkervaring hebben, zijn er ook alternatieve verklaringen te bedenken. Zo kan het zijn dat sprake is van een “recensie-effect”: naar mate de ervaring korter geleden is, kan men zich deze nauwkeuriger herinneren, of dat jongeren van 12-13 jaar sterker geneigd zijn om een vroege drinkervaring te rapporteren. Meer overtuigende resultaten over verschuivingen in de eerste drinkervaring, zullen besproken worden op basis van trendrapportages (meerdere metingen door de tijd) in de volgende paragraaf.

³ Alle hier beschreven verschillen tussen groepen zijn statistisch significant (p < 0,05).

Figuur 4.1: Leeftijd eerste alcoholgebruik (cumulatieve incidentie)

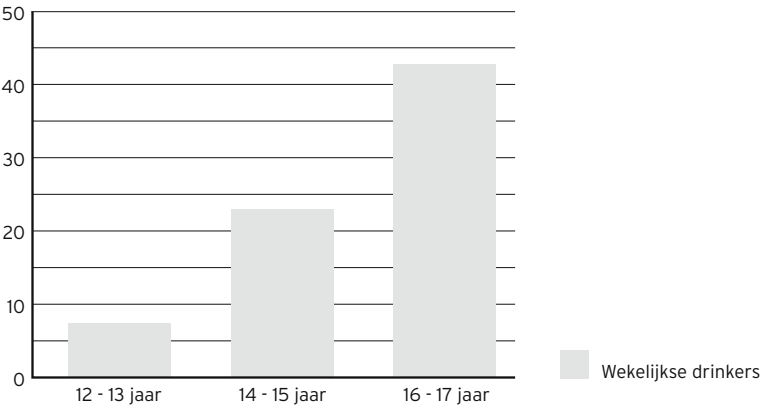
Het eerste glas alcoholhoudende drank wordt het vaakst door de vader aangeboden (28,7%) en daarna door de moeder (21,5% (Tabel 2, bijlage 3). Meisjes (29,8%) krijgen vaker het eerste glas aangeboden door de moeder dan jongens (13,5%). Jongens (35,3%) krijgen het eerste glas vaker aangeboden door de vader dan meisjes (22%). In tabel 3 is te zien dat het grootste deel van de jongeren (48,9%) zelf heeft gevraagd om het eerste glas alcohol. Jongeren van 16-17 jaar (52,8%) vroegen daar vaker zelf om dan jongeren van 12-13 jaar (44,6%) en 14-15 jaar (46,1%). Jongeren van 12-13 jaar (25,7%) kregen vaker het eerste glas aangeboden zonder daar zelf om te vragen dan jongeren van 14-15 jaar (21,1%) en 16-17 jaar (20,2%). Verder is te zien dat VMBO-leerlingen (51,5%) vaker zelf om het eerste glas vragen dan HAVO- en VWO- leerlingen (respectievelijk 45,3% en 43%). VWO-leerlingen (43%) daarentegen krijgen het eerste glas vaker aangeboden dan VMBO-Leerlingen (19,2%) en HAVO-leerlingen (22,6%).

Het afgelopen jaar heeft 70,3% van de jongeren van 12 t/m 17 jaar alcohol gedronken (tabel 5a, bijlage 3). Het percentage jongeren dat nog nooit alcohol heeft gedronken is 23,4%. Meisjes (70,9%) hebben het afgelopen jaar iets vaker gedronken dan jongens (69,4%). Er zijn ook verschillen te zien tussen de drie leeftijdsgroepen, waarbij jongeren van 12-13 jaar (49%) het minst vaak hebben gedronken in vergelijking met de twee andere leeftijdsgroepen. Het percentage jongeren dat nog nooit heeft gedronken is het hoogst onder VMBO-leerlingen en het laagst onder HAVO-leerlingen. Tabel 5b laat duidelijke verschillen zien tussen jongens en meisjes binnen de verschillende leeftijdsgroepen. Onder de jongeren van 12-13 jaar heeft een hoger percentage jongens (51,2%) het afgelopen jaar gedronken in vergelijking met meisjes (46,7%). Ook is er een verschil te zien tussen jongens en meisjes binnen de leeftijdsgroep 14-15 jaar, 22,2% van de jongens van 14-15 jaar heeft nooit gedronken tegen 18% van de meisjes. Er zijn geen verschillen te zien tussen jongens en meisjes binnen de verschillende opleidingsgroepen.

Van de jongeren die drinken heeft 6,3% ooit gedronken maar niet in het afgelopen jaar (tabel 5a). Jongens hebben vaker ooit gedronken (7,3%) dan meisjes (5,4%), maar niet het afgelopen jaar. Tussen de leeftijdsgroepen zijn ook verschillen te zien, jongeren van 12-13 jaar (10,2%) hebben vaker ooit gedronken in vergelijking met de twee andere leeftijdsgroepen (5,9% voor 14-15 jarigen en 3,5% voor 16-17 jarigen). Verder zien we dat VMBO-leerlingen (7%) vaker ooit gedronken hebben in vergelijking met Havo- (2,3%)

en VWO-leerlingen (5,4%). Tot slot zijn er verschillen tussen jongens en meisjes binnen de leeftijdsgroep 12-13 jaar (tabel 5b), jongens (12,9%) binnen deze leeftijdsgroep hebben vaker ooit gedronken dan meisjes (7,6%). **Van alle jongeren van 12 t/m 17 jaar zegt 26,8% minstens één keer per week alcohol te drinken** (zie tabel 6, bijlage 3). **Van de jongeren die het afgelopen jaar gedronken hebben, zegt 38,2% een wekelijkse drinker te zijn.** Wekelijks drinken komt vaker voor onder jongens (30% van alle jongens) dan onder meisjes (23,3% van alle meisjes). Wekelijks drinken komt het minst vaak voor onder 12-13 jarigen (7,4%), iets meer onder 14-15 jarigen (23%), en het meest vaak onder 16-17 jarigen (43,1%) (zie figuur 4.2). Het percentage wekelijkse drinkers is hoger onder HAVO-leerlingen (35,7%) dan onder VMBO- en VWO-leerlingen (respectievelijk 27,3% en 27,5%).

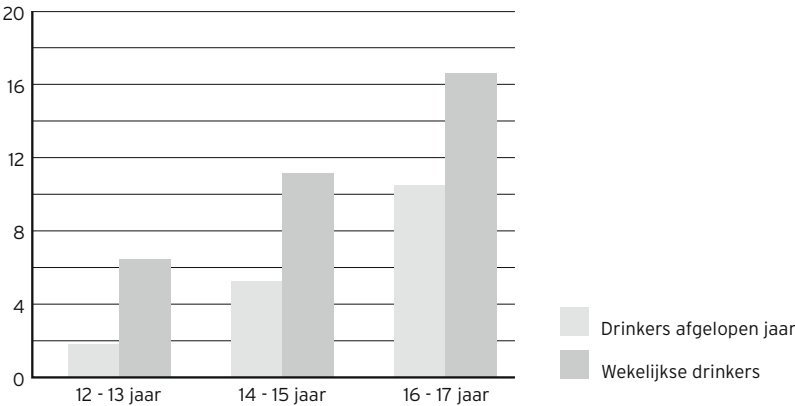
Figuur 4.2: Percentage wekelijkse drinkers (onder drinkers afgelopen jaar) naar leeftijd

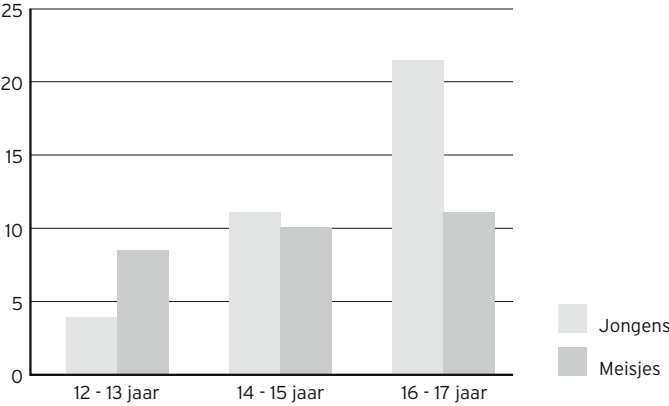
Jongeren die het afgelopen jaar hebben gedronken, drinken gemiddeld per week 7,1 glazen alcohol (zie tabel 7a, bijlage 3). Jongens drinken gemiddeld meer dan meisjes, te weten 8,9 glazen per week tegen 5,1 glazen. Jongeren drinken meer naar mate ze ouder zijn, oplopend van 1,8 glazen voor 12-13 jarigen, 5,2 glazen voor 14-15 jarigen en 10,5 glazen voor 16-17 jarigen (zie Figuur 4.3). HAVO-leerlingen drinken gemiddeld meer dan VMBO- en VWO-leerlingen, te weten 8,5 glazen versus 7,8 en 5,9 glazen per week. Tabel 7b laat zien dat onder jongeren van 12-13 jaar, meisjes het afgelopen jaar gemiddeld meer glazen hebben gedronken in vergelijking met jongens, te weten 2,1 versus 1,5 glazen. Ook is er een verschil te zien tussen jongens en meisjes binnen de leeftijdsgroep 14-15 jaar, jongens hebben het afgelopen jaar gemiddeld 5,8 glazen gedronken wat meer is dan meisjes die gemiddeld 4,4 glazen hebben gedronken. Ook hebben jongens van 16-17 jaar het afgelopen jaar meer gedronken dan meisjes, te weten 14,5 versus 6,9 glazen. **De gemiddelde weekconsumptie is hoger onder jongeren van 12 -17 jaar die wekelijkse alcohol drinken, gemiddeld 14,5 glazen per week.** Jongens die wekelijks drinken, drinken meer dan meisjes die wekelijks drinken (resp. 17,2 glazen versus 10,9 glazen). Jongeren die wekelijks alcohol drinken, drinken meer naar mate ze ouder zijn, variërend van 6,3 glazen voor 12-13 jarigen tot 16,7 glazen voor 16-17 jarigen. Ook onder wekelijkse drinkers zien we dat HAVO-leerlingen meer drinken dan VMBO- en VWO-leerlingen (resp. 15,1 glazen, 15,7 glazen en 12,3 glazen per week). Voor het gemiddeld aantal glazen per week onder wekelijks

drinkers zien we net als bij de drinkers het afgelopen jaar dat meisjes van 12-13 jaar gemiddeld (8,3) meer glazen alcohol per week drinken dan jongens (4,2). Voor de leeftijdsgroepen 14-15 en 16-17 jaar zien we in figuur 4.4 dat onder wekelijkse drinkers jongens gemiddeld meer glazen per week drinken dan meisjes.

Figuur 4.3: Gemiddeld aantal glazen per week naar leeftijd

Figuur 4.4: Gemiddeld aantal glazen per week onder wekelijkse drinkers naar leeftijd en geslacht

4.2 Drinken naar dranksoort

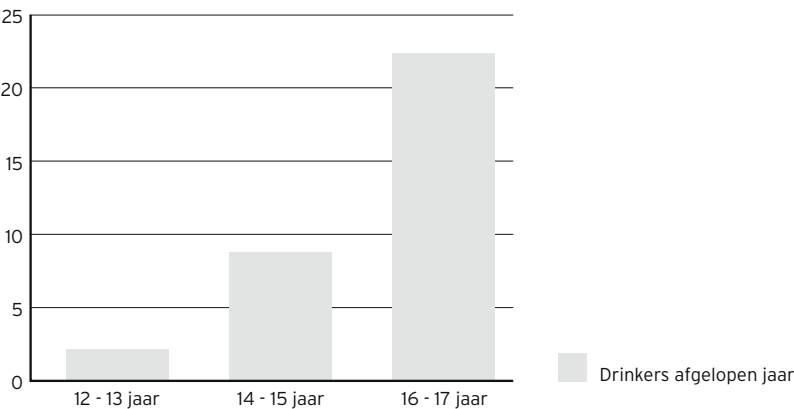
Als het gaat om het drinken van verschillende typen alcoholische dranken, dan worden de volgende patronen gevonden. Jongens drinken meer thuis bier aperitieven, premixen en shooters dan meisjes (tabel 8, bijlage 3). Bier en wijn worden vaker thuis gedronken naarmate jongeren ouder zijn. Voor het drinken buitenshuis zien we dat jongens meer bier, wijn, aperitieven, buitenlandse sterke drank en shooters

drinken dan meisjes (tabel 9, bijlage 3). Ook drinken jongeren naar mate zij ouder zijn buitenshuis meer wijn, shooters en likeur. VMBO leerlingen drinken buitenshuis meer likeur dan HAVO- en VWO leerlingen. Gemiddeld drinken jongens meer aperitieven, Nederlandse sterke drank en shooters dan meisjes (tabel 10, bijlage 3). Bier en wijn worden meer gedronken naar mate jongeren ouder zijn.

4.3 Bingedrinken en excessief drinken

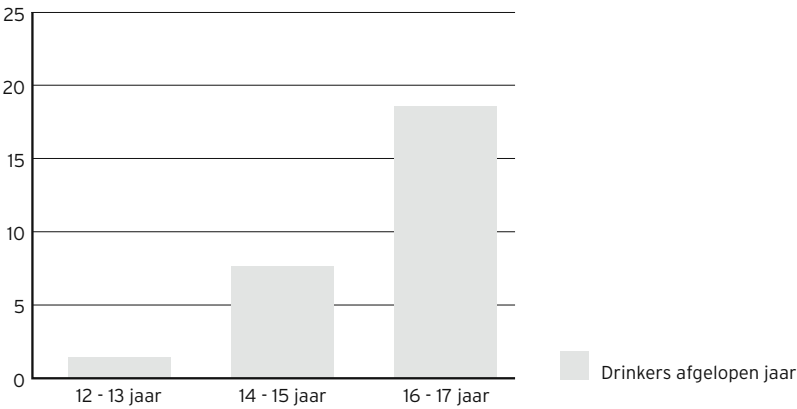
Bingedrinken (minstens op 1 dag per week 4 of meer glazen alcohol voor meisjes en 6 of meer glazen alcohol voor jongens) komt bij 14% van de drinkende jongeren voor; dit is 9,5% van alle jongeren van 12-17 jaar. Jongens die drinken zijn vaker bingedrinker dan meisjes (resp. 16,1% en 11,9%), en de prevalentie van bingedrinken stijgt naarmate de jongeren ouder zijn. Onder 12-13 jarigen is 1,9% van de drinkers binge-drinker, onder 14-15 jarigen is dit 8,8% en onder 16-17 jarigen is dit 22,8% (zie Figuur 4.5). In tabel 11 zien we dat het percentage bingedrinkers hoger is onder HAVO-leerlingen (17,2%) dan onder VMBO- en VWO-leerlingen (resp. 15,7% en 10,1%).

Figuur 4.5: Percentage bingedrinkers (4+/6+) naar leeftijd

Excessief drinken (minstens 14 glazen alcohol per week voor meisjes en minstens 21 glazen alcohol per week voor jongens) komt bij 11,7% van de drinkende jongeren voor, dit is 8% van alle jongeren van 12-17 jaar. Jongens drinken vaker excessief dan meisjes (13,3% versus 10%). Excessief drinken komt vaker voor naarmate jongeren ouder zijn, te weten bij 1,5% van de 12-13 jarigen, 7,6% van de 14-15 jarigen en 18,9% van de 16-17 jarigen (zie Figuur 4.6 en tabel 12). Het percentage excessieve drinkers is hoger onder VMBO-leerlingen (14,6%) en HAVO-leerlingen (13,1%) dan onder VWO-leerlingen (7%).

Figuur 4.6: Percentage excessieve drinkers (14+/21+) naar leeftijd

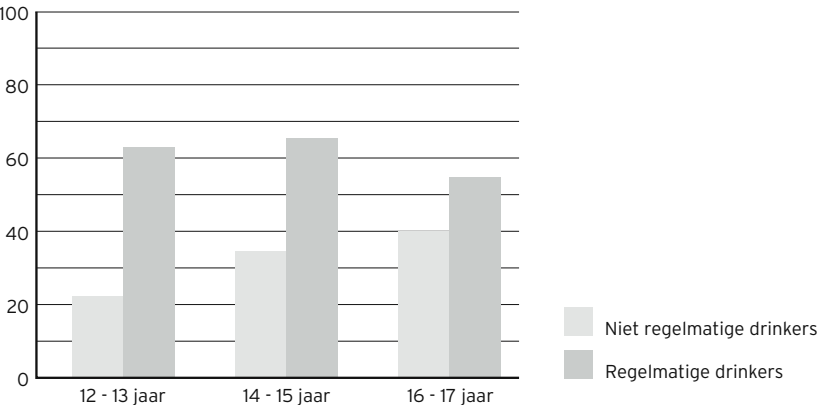
Op basis van deze studie kunnen geen uitspraken gedaan worden over het percentage probleemdrinkers onder 12-17 jarigen. Wel kunnen verschillen tussen groepen getoetst worden. Jongens scoren gemiddeld hoger op de schaal **probleemdinken** dan meisjes (resp. 1,20 en 1,16) (Zie tabel 13). De score op probleemdrinken neemt toe bij hogere leeftijdsgroepen, waarbij de 12-13 jarigen het laagst scoren (1,07) en de 16-17 jarigen (1,25) het hoogst scoren op probleemdrinken. HAVO-leerlingen scoren het hoogst op probleemdrinken (1,23) in vergelijking met VMBO- en VWO leerlingen (respectievelijk 1,18 en 1,16). Zoals te verwachten is de gemiddelde score op de schaal probleemdrinken hoger onder excessieve drinkers dan onder niet-excessieve drinkers (1,55 versus 1,13) en hoger onder bingedrinkers dan onder niet-bingedrinkers (resp. 1,48 versus 1,13) (zie tabel 14 en 15).

4.4 Drinken met anderen

Jongeren drinken het vaakst met een beste vriend(in) of met andere vrienden (zie tabel 16, bijlage 3). Van de jongeren die het afgelopen jaar hebben gedronken zegt 63,7% dat ze wel eens met vrienden of een beste vriend(in) hebben gedronken. Daarnaast drinkt 48,4% van de jongeren wel eens met de vader en 46,8% wel eens met de moeder. Meisjes drinken vaker met de beste vriend(in) (65%) of andere vrienden (64,7%) dan jongens (resp. 62% en 62,6%). Jongens drinken vaker met de vader (53%) dan meisjes (43,6%). Jongens en meisjes drinken even vaak met de moeder. Er bestaat een duidelijk patroon waarbij jongeren steeds vaker met anderen drinken naarmate ze zelf ouder zijn. Dit patroon heeft uiteraard te maken met het feit dat jongeren vaker drinken naarmate ze ouder zijn. HAVO-leerlingen zeggen vaker dat ze met de vader (53%) drinken dan VWO-leerlingen (52,7%). Ook geven HAVO-leerlingen (71,1%) vaker aan dan VWO leerlingen (66%) dat zij met hun of beste vriend(in) drinken. Er bestaat ook een relatie tussen opleidingsniveau en drinken met moeder; naarmate de opleiding hoger is drinken jongeren vaker met de moeder. Samenvattend lijkt er een patroon te bestaan waarbij 12-13 jarigen vaker met de ouders drinken dan met vrienden, waarbij 14-15 en 16-17 jarigen juist vaker met vrienden drinken dan met ouders.

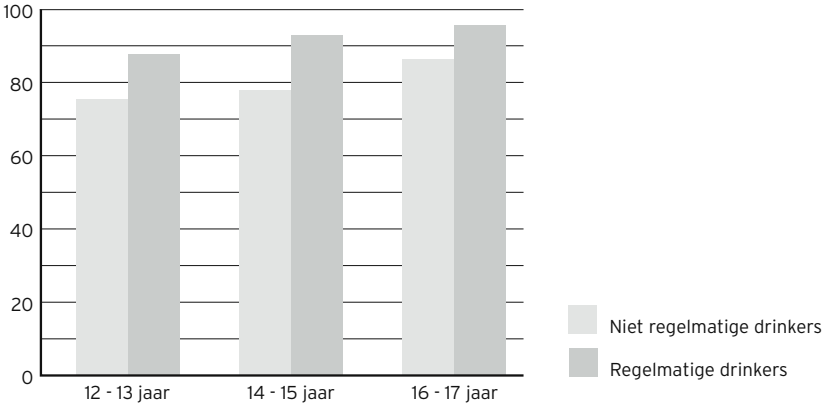
Voor de leeftijdsgroepen van 14-15 en 16-17 jaar geldt dat jongeren die regelmatig drinken (minstens één keer per week) vaker met anderen drinken dan niet-regelmatige drinkers (zie tabel 17). Van de regelmatige drinkers van 14-15 jaar drinkt 71,7% wel eens met de vader en van de regelmatige drinkers van 16-17 jaar drinkt 76,2 % wel eens met de vader, tegen 37% tot 43,7% van de niet-regelmatige drinkers. Van de regelmatige drinkers van 14-15 jaar drinkt 26,5% wel eens met de moeder en van de regelmatige drinkers van 16-17 drinkt 41,2% wel eens met de moeder, tegen 10,9% en 24% van de niet-regelmatige drinkers. Eenzelfde patroon is ook te zien voor drinken met broer(s)/ zus(sen) bij 14-15 en 16-17 jarigen. Er bestaat een relatie tussen leeftijdsgroep en drinken met de beste vriend(in) voor niet regelmatige drinkers (Figuur 4.7); naarmate niet regelmatige drinkers ouder zijn drinken zij vaker met de beste vriend(in). Voor regelmatige drinkers is deze relatie niet aanwezig. Wel drinken regelmatige drinkers van 12-13 jaar vaker met hun beste vriend(in) (62%) dan regelmatige drinkers van 16-17 jaar (54,1%).

Figuur 4.7: Percentage regelmatige en niet-regelmatige drinkers dat samen met beste vriend(in) drinkt naar leeftijd

Regelmatige drinkers drinken zowel vaker thuis (zie tabel 18, bijlage 3) als buitenshuis (zie tabel 19) dan niet-regelmatige drinkers. Van de regelmatige drinkers van 14-15 jaar drinkt 90,3% wel eens thuis, en van de regelmatige drinkers van 16-17 jaar drinkt 87,7% wel eens thuis. Terwijl 74,7% van de niet-regelmatige drinkers van 14-15 jaar en 74,4 van de 16-17 jarigen wel eens thuis drinkt. Van de regelmatige drinkers drinkt 88,4% van de 12-13 jarigen wel eens buitenshuis, en daarnaast drinkt 93,5% van de 14-15 jarigen en 96,5% van de 16-17 jarigen wel eens buitenshuis.

Figuur 4.8: Percentage regelmatige en niet-regelmatige drinkers dat buitenshuis drinkt naar leeftijd

4.5 Koopgedrag

Van de jongeren van 12-17 jaar zegt 39,6 % wel eens zelf alcohol te kopen (zie tabel 20). Naarmate jongeren ouder zijn, hebben ze vaker alcohol gekocht. Voor de 12-13 jarigen geldt dat 8,9% wel eens alcohol heeft gekocht, voor de 14-15 jarigen is dit 30,4% en voor de 16-17 jarigen is dit 72%. **Van alle jongeren van 12 tot 16 jaar (< 16) zegt 21,3% wel eens alcohol te kopen.** HAVO-leerlingen (50,2%) kopen vaker alcohol dan VMBO en VWO-leerlingen (resp. 39,1% en 47,5 %). Meisjes kopen vaker alcohol dan jongens, te weten 40,4% van de meisjes tegen 38,8% van de jongens. Dit sekseverschil wordt echter veroorzaakt door VMBO-leerlingen; 41,5% van de VMBO-meisjes kopen alcohol tegen 37,1% van de VMBO- jongens. Er zijn geen sekseverschillen onder VWO-leerlingen. Bij HAVO-leerlingen is een omgekeerde relatie te zien; 53% van de jongens koopt wel eens alcohol tegen 48% van de meisjes (zie tabel 21b).

Van de jongeren die wel eens alcohol hebben gekocht, heeft 73,1% dat ook in de afgelopen 4 weken gedaan (zie tabel 22). Dit is 27,8 % van alle jongeren van 12-17 jaar die wel eens alcohol kopen. Jongens hebben de afgelopen 4 weken vaker alcohol gekocht dan meisjes (75,2% versus 71,2% van de jongeren die wel eens alcohol kopen). Naarmate de jongeren ouder zijn hebben ze de afgelopen 4 weken vaker alcohol gekocht. Van de 12-13 jarigen die wel eens alcohol kopen, heeft 60,2% de afgelopen 4 weken alcohol gekocht. Van de 14-15 jarigen die alcohol kopen, heeft 68,9% de afgelopen 4 weken alcohol gekocht en voor 16-17 jarigen is dit 76,8%. Er zijn ook verschillen tussen de 3 opleidingsniveaus. Van de Havo-leerlingen die wel eens alcohol kopen heeft 78,8% de afgelopen 4 weken alcohol gekocht, dat is meer dan VMBO-leerlingen (70,1%) en VWO-leerlingen (75,4%).

4.6 Locatie waar men koopt

Jongeren die wel eens alcohol kopen, kopen deze alcoholische dranken vooral in cafés, discotheken en supermarkten (zie tabel 23a, 23b en 23c). De plaats waar jongeren alcohol kopen, hangt echter ook af van de leeftijd van de jongeren. Naarmate jongeren ouder zijn, kopen ze vaker in een café. Van de 12-13 jarigen koopt 23,6% wel eens alcohol in een café, tegen 64,2% van de 14-15 jarigen en 78,2% van de 16-17 jarigen. In discotheken wordt vaker door 14-15 (67%) en 16-17 jarigen (77,5%) gekocht dan door 12-13 jarigen (49,1%). Eenzelfde patroon is te zien voor kopen in de sportkantine, 14-15 jarigen (20,2%) en 16-17 jarigen (30,9%) doen dit vaker dan 12-13 (11,1%). Daarnaast kopen 12-13 jarigen (56,3%) vaker alcohol in de supermarkt dan 14-15 jarigen (47,5%), terwijl 16-17 jarigen (61,1%) vaker alcohol in de supermarkt kopen dan 12-13 jarigen en 14-15 jarigen. In de slijterij wordt minder vaak alcohol gekocht door 12-13 jarigen (11,8%) dan door 14-15 jarigen (19,5%) en 16-17 jarigen (30,4%). In overige winkels wordt vaker gekocht door 12-13 jarigen (24,5%) dan door 14-15 jarigen (19,5%) en 16-17 jarigen (15,3%). Op andere locaties om alcohol te kopen bijvoorbeeld in clubhuis, snackbar of feesttent, wordt ook door 12-13 jarigen (25,7%) vaker alcohol gekocht dan door 14-15 jarigen (19,5%) en 16-17 jarigen (6,6%). De jongste leeftijdsgroep lijkt dus vooral alcohol te kopen op locaties waar minder toezicht is op naleving van de leeftijdsgrenzen.

4.7 Dranksoorten die men koopt

Jongeren blijken vooral bier, premixen en likeur te kopen. Wat jongeren kopen, hangt echter ook af van de leeftijd (zie tabel 24a, 24b en 24c). Jongeren van 16-17 jaar kopen vaker bier dan 12-13 en 14-15 jarigen. Van de 16-17 jarigen die wel eens alcohol kopen, koopt 64,7% wel eens bier. Bij de 12-13 jarigen is dit 47,3% en bij de 14-15 jarigen 63,9%. Premixen worden daarentegen vaker door 12-13 jarigen (46,1%) en 14-15 jarigen (54,6%) gekocht, dan door 16-17 jarigen (42,7%). Likeur wordt het vaakst door jongeren van 16-17 (41,4%) gekocht, bij 12-13 jarigen is dit 23,5% en bij de 14-15 jarigen is dit 38%. Wijn wordt vaker door 16-17 jarigen (30%) gekocht dan door de jongere leeftijdsgroepen; maar 14-15 jarigen (16,6%) kopen weer vaker wijn dan 12-13 jarigen (1,9%). Aperitieven worden vaker gekocht door 14-15 jarigen (13,4 %) en 12-13 jarigen (12,9%) dan door 16-17 jarigen (10,9%), en shooters worden in verhouding vaker gekocht door 14-15 (23,4%) en 16-17 jarigen (23%) dan door 12-13 jarigen (18,9%). Er bestaan ook leeftijdsverschillen in het kopen van Nederlandse sterke drank en buitenlandse sterke drank. Nederlandse sterke drank wordt het vaakst door jongeren van 16-17 (26,3%) gekocht, bij 12-13 jarigen is dit 11,6% en bij de 14-15 jarigen is dit 17,2%. Ook buitenlandse sterke drank wordt het vaakst door jongeren van 16-17 (26,5%) gekocht, bij 12-13 jarigen is dit 6,4% en bij de 14-15 jarigen is dit 21,1%. Met andere woorden, alleen premixen en aperitieven worden vaker door de jongste leeftijdsgroepen gekocht.

4.8 Kopen voor en door anderen

Van de jongeren die alcohol kopen, zegt 50,2% wel eens alcohol gekocht te hebben voor iemand die jonger is dan 16 jaar (zie tabel 25, bijlage 3). Van de jongeren die wel eens alcohol kopen, hebben jongens vaker voor anderen jonger dan 16 jaar alcohol gekocht dan meisjes (resp. 55,4% en 45,4%), en 16-17 jarigen (53%) en 14-15 jarigen (52,5%) hebben dit vaker gedaan dan 12-13 jarigen (28,2%). HAVO-leerlingen (55,2%) kopen vaker voor anderen jonger dan 16 jaar dan VMBO- (51,8%) en VWO-leerlingen (44,8%). VMBO leerlingen kopen echter vaker voor anderen die jonger zijn dan 16 dan VWO-leerlingen.

Van de jongeren van 12-17 jaar zegt een meerderheid (45,4%) dat anderen wel eens alcoholische dranken voor hen hebben gekocht (zie tabel 26). Alcohol wordt vooral gekocht door de beste vriend of vriendin (16,6%) en door de moeder (12,2%). Meisjes zeggen vaker dan jongens dat anderen wel eens alcohol voor ze kopen (resp. 53,8% versus 49,7%) en noemen dan vaker dan jongens de moeder als de persoon die alcohol voor ze koopt (15,9% versus 8,7%). Echter, jongens (8%) noemen vaker de vader als persoon die alcohol voor ze koopt dan meisjes (5%).

Van de jongeren zeggen 16-17 jarigen (69%) vaker dan de jongere leeftijdsgroepen dat anderen alcohol voor ze kopen; 14-15 jarigen (51,9%) zeggen vaker dan 12-13 jarigen (27,4%) dat anderen alcohol voor ze kopen. De duidelijkste verschillen tussen leeftijdsgroepen komen naar voren bij het kopen door beste vriend(in), vader en moeder. Van de 16-17 jarigen zegt 25,6% dat de beste vriend(in) wel eens alcohol koopt (tegen 3,8% van de 12-13 jarigen en 16,6% van de 14-15 jarigen). Van de 16-17 jarigen zegt 8,2% dat hun vader wel eens alcohol voor ze koopt (tegen 4,4% van de 12-13 jarigen en 6,3% van 14-15 jarigen). En over de moeder zegt 17,5% van de 16-17 jarigen dat zij wel eens alcohol voor hen koopt (tegen 8,3% van de 12-13 jarigen en 9,9% van de 14-15 jarigen). VMBO-leerlingen zeggen het minst vaak dat anderen alcohol voor ze kopen (51,4%) en HAVO-leerlingen zeggen dit het vaakst (62,7%). HAVO-leerlingen zeggen ook vaker dat hun vader alcohol voor ze koopt (8,8%) dan VMBO-leerlingen (5,9%) en VWO-leerlingen (7%). Daarnaast zeggen HAVO-leerlingen (17,4%) vaker dat de moeder alcohol voor ze koopt dan VMBO- leerlingen (10,9%) en VWO- leerlingen (15,3%). Tot slot zeggen HAVO-leerlingen (18,8%) ook vaker dan VMBO- en VWO-leerlingen (resp. 17,3% en 17,5%) dat de beste vriend(in) alcohol voor ze koopt.

hoofdstuk 5
Trends alcoholgebruik en
koopgedrag jongeren
2004 en 2006

Hoofdstuk 5

Trends alcoholgebruik en koopgedrag jongeren 2004 en 2006

5.1 Eerste drinkervaring en alcoholgebruik

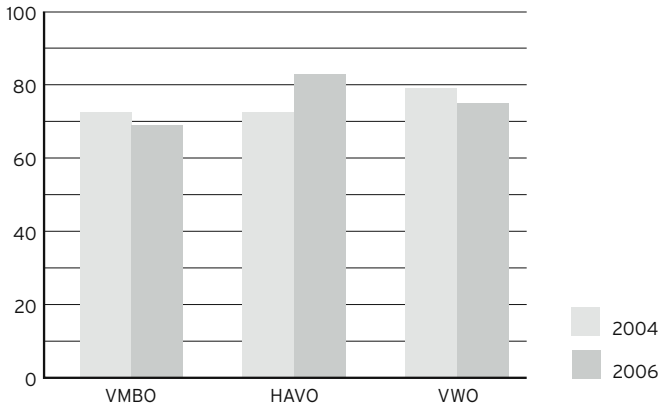
De gemiddelde leeftijd waarop jongeren voor het eerst een glas alcohol drinken is tussen 2004 en 2006 licht gestegen. In 2004 is de gemiddelde leeftijd waarop jongeren een eerste glas alcohol drinken 12,4 jaar en in 2006 is dit 12,7 jaar⁴ (tabel 1a, bijlage 4). Jongens zijn in 2006 gemiddeld iets ouder dan jongens in 2004 als ze hun eerste glas alcohol drinken, te weten 12,5 jaar versus 12,2 jaar. Dit verschil geldt ook voor meisjes, respectievelijk 12,8 jaar in 2006 en 12,5 jaar in 2004. Ook voor de 3 leeftijdsgroepen zien we een lichte stijging. De gemiddelde leeftijd voor het eerste glas van jongeren van 12-13 jaar is in 2004 12,3 jaar en in 2006 is dit 12,8 jaar. Voor jongeren van 13-14 jaar in 2004 is de gemiddelde beginleeftijd 12,2 jaar en in 2006 is dit 12,5 jaar. Voor de oudste leeftijdsgroep (16-17 jaar) is de gemiddelde beginleeftijd in 2004 13,1 jaar en in 2006 13,4 jaar. Tot slot zien we bij de 3 opleidingsniveau een lichte stijging, de gemiddelde leeftijd waarop VMBO-leerlingen in 2004 hun eerste glas dronken was 12,3 jaar en in 2006 12,8. De gemiddelde beginleeftijd voor HAVO-leerlingen was in 2004 12,2 jaar en in 2006 12,8 jaar en voor VWO leerlingen respectievelijk 12,6 en 12,7 jaar. Hieruit kunnen we concluderen dat jongeren in 2006 gemiddeld iets ouder zijn wanneer ze voor het eerst alcohol drinken dan in 2004, dit geldt voor alle subgroepen.

Het percentage jongeren van 12 t/m 17 jaar dat nog nooit alcohol heeft gedronken is tussen 2004 en 2006 toegenomen (zie tabel 2a, bijlage 4). In 2004 heeft 18,7% van de jongeren van 12 tot 17 jaar nooit gedronken en in 2006 is dat 23,4%. Voor zowel jongens (18% versus 23,3%) als meisjes (19,4 versus 23,7%) is het percentage geheelonthouders toegenomen, net als de 3 leeftijdsgroepen (zie tabel 2b) en VMBO- en VWO leerlingen (tabel 2c). Het percentage jongeren dat nog nooit alcohol heeft gedronken is onder HAVO-leerlingen echter gedaald, in 2004 was dit 19,4 % en in 2006 14,7%.

⁴ Alle hier beschreven verschillen tussen groepen zijn statistisch significant (p < 0,05).

Het percentage jongeren van 12 tot 17 jaar dat het afgelopen jaar alcohol heeft gedronken is tussen 2004 en 2006 afgenomen van 74,4 % naar 70,3%. Ook het percentage jongeren dat ooit heeft gedronken (maar niet het afgelopen jaar) is gedaald van 6,9% naar 6,3%. Jongens hebben in 2004 vaker ooit een glas alcohol gedronken (6,9%) dan jongens in 2006. Deze daling geldt ook voor jongens die het afgelopen jaar hebben gedronken, dit daalde van 75,1% in 2004 naar 69,4% in 2006. Ook voor meisjes is deze daling te zien; 6,9% van de meisjes heeft in 2004 ooit gedronken (maar niet het afgelopen jaar) en in 2006 is dit 5,4% van de meisjes. Verder heeft 73,7% van de meisjes in 2004 het afgelopen jaar gedronken tegen 70,9 % in 2006. Onder de 3 leeftijdsgroepen zien we ook een daling in drinkers het afgelopen jaar. Het percentage drinkers onder 12-13 jarigen was in 2004 52,2% en in 2006 is dit 49%, onder 14-15 jarigen daalde het aantal drinkers van 77,4% naar 73,6 en onder jongeren van 16-17 jaar daalde dit van 89,8% naar 83,3%. Onder VMBO- en VWO leerlingen zien we een daling in het percentage jongeren dat het afgelopen jaar heeft gedronken. Onder HAVO-leerlingen is dit percentage echter juist toegenomen; in 2004 heeft 72,2% het afgelopen jaar gedronken en in 2006 is dit 83% (zie figuur 5.1).

Figuur 5.1: Percentage drinkers afgelopen jaar in 2004-2006 naar opleiding

Het percentage jongeren van 12 t/m 17 jaar dat minstens één keer per week alcohol drinkt is ongeveer stabiel gebleven (zie tabel 3a, bijlage 4). Onder jongens is dit percentage gedaald van 34,2% in 2004 naar 30% in 2006; onder meisjes is het stabiel gebleven. In tabel 3b zien we dat jongeren van 16-17 jaar in 2006 minder vaak wekelijks drinken dan jongeren van 16-17 jaar in 2004 (respectievelijk 43,1% en 47,5%). Ook bij VMBO leerlingen is het percentage wekelijks drinkers afgenomen, van 30,8% in 2004 naar 27,3 in 2006. Echter onder HAVO-leerlingen zien we een stijging in het percentage wekelijks drinkers. Dronk 24,2% van de HAVO-leerlingen in 2004 wekelijks alcohol, in 2006 is dit percentage gestegen naar 35,7% (zie tabel 3c). Voor VWO-leerlingen is het percentage wekelijks drinkers stabiel gebleven. Het gemiddeld aantal glazen alcohol per week dat door jongeren wordt gedronken, is tussen 2004 en 2006 stabiel gebleven. Alleen onder HAVO-leerlingen is dit percentage toegenomen van 5,7 glazen in 2004 naar 8,5 glazen in 2006 (tabel 4c). Het gaat hier om drinkers die het afgelopen jaar hebben gedronken, voor het gemiddeld aantal glazen onder wekelijks drinkers zien we geen verschillen.

5.2 Bingedrinken en excessief drinken

De volgende trends zijn gevonden voor bingedrinken, excessief drinken en probleemdrinken. **Het percentage bingedrinkers (minstens op 1 dag per week 4 of meer glazen alcohol voor meisjes en 6 of meer glazen alcohol voor jongens) is stabiel gebleven.** Dit geldt zowel voor jongens en meisjes als voor de verschillende leeftijdsgroepen. **Het aantal bingedrinkers is echter wel toegenomen onder HAVO-leerlingen** (tabel 5c, bijlage 4). **Het percentage bingedrinkers onder HAVO-leerlingen was in 2004 11,2% en in 2006 was dit 17,2%.** Onder VMBO- en VWO leerlingen is het aantal bingedrinkers stabiel gebleven.

Ook het percentage excessief drinkers (minstens 14 glazen alcohol per week voor meisjes en minstens 21 glazen alcohol per week voor jongens) is stabiel gebleven. Dit geldt zowel voor jongens en meisjes als voor de 3 verschillende leeftijdsgroepen. **Het percentage excessieve drinkers onder HAVO-leerlingen is in twee jaar gestegen van 9,9% naar 13,1% (zie tabel 6c).** Het percentage excessief drinkers onder VMBO- en VWO leerlingen is stabiel gebleven.

De gemiddelde score op probleemdrinken is stabiel gebleven voor zowel jongens en meisjes als voor de verschillende leeftijdsgroepen. **Alleen voor HAVO -leerlingen is het gemiddelde gestegen van 1,17 naar 1,23 (zie tabel 7c).** De gemiddelde score op probleemdrinken is voor VMBO- en VWO- leerlingen gelijk gebleven.

5.3 Drinken naar dranksoort

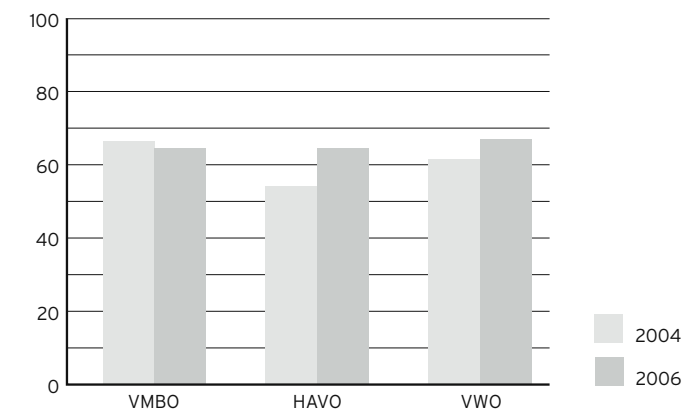
De volgende trends zijn gevonden als het gaat om het drinken van verschillende typen alcoholische dranken. **Het gemiddeld aantal glazen wijn is tussen 2004 en 2006 gestegen van 0,34 glazen per week naar 0,58 glazen per week (tabel 8a).** Er zijn alleen verschillen te zien bij meisjes, die dronken in 2004 gemiddeld 0,37 glazen wijn per week en in 2006 dronken zij gemiddeld 0,57 glazen wijn per week. Voor de verschillende leeftijdsgroepen en opleidingsniveaus zijn geen verschillen gevonden. Het gemiddeld aantal aperitieven is bij meisjes licht gedaald van 0,08 glazen in 2004 naar 0,03 glazen in 2006. De consumptie van premixen is alleen afgenomen bij meisjes en bij jongeren van 12-13 jaar. Dronken meisjes in 2004 gemiddeld nog 1,14 premixen in 2006 is dit 0,60 en voor jongeren van 12-13 jaar was dit in 2004 en 2006 respectievelijk 0,70 en 0,34 (zie tabel 8b, bijlage 4).

Het gemiddeld aantal glazen sterke drank is in 2006 gestegen in vergelijking met 2004. In 2004 dronken jongeren van 12-17 jaar gemiddeld 0,15 glazen sterke drank en dit steeg in 2006 naar 1,07 glazen. We zien hier een stijging bij jongens (van 0,15 naar 2,03 glazen), 16-17 jarigen (van 0,21 naar 2,44 glazen) en VMBO-leerlingen (van 0,16 naar 1,8 glazen). Deze verschillen zijn echter marginaal significant ($p < 0,06$).

5.4 Drinken met anderen

De volgende trends zijn gevonden als het gaat om het drinken met familieleden. **Het percentage jongeren van 12-17 dat de afgelopen vier weken met vader, moeder of broer(s) of zus(sen) heeft gedronken is tussen 2004 en 2006 gedaald.** In 2004 dronk 55,3% van de jongeren met hun vader en in 2006 dronk 48,4% met de vader. De percentages voor drinken met de moeder zijn gedaald van 50,7% naar 46,8%. Voor drinken met broers(s)/ zus(sen) zijn de percentages in 2004 en 2006 respectievelijk 44,7% versus 41,7%. Deze daling voor het drinken met familieleden geldt zowel voor jongens als voor meisjes (zie tabel 9a, bijlage 4). De daling voor het drinken met de vader geldt voor alle leeftijdsgroepen. Bij het drinken met de moeder zien we alleen een daling bij 12-13 jarigen en 14-15 jarigen. Van de 12-13 jarigen in 2004 dronk 43% met de moeder en in 2006 daalde dit naar 38,2%. Voor 14-15 jarigen daalde het percentage voor drinken met moeder van 50,5% naar 44,6%. Alleen bij 16-17 jarigen is een afname te zien voor het drinken met broer(s) of zus(sen), dit daalde van 52,7% naar 49,3% (zie tabel 10b). Het percentage voor drinken met familieleden is alleen gedaald onder VMBO-leerlingen. Voor het drinken met de vader is dit gedaald van 57,3% in 2004 naar 46,3% in 2006, voor moeder zijn deze percentages respectievelijk 51,8% versus 45,8% en voor drinken met broer(s) of zus(sen) is het percentage gedaald van 45,2% naar 41,4%. De volgende trends zijn gevonden voor het drinken met vrienden. **Voor jongens is het drinken met andere vrienden (dan de beste vriend of vriendin) gedaald van 65,7% naar 62,6% en voor meisjes is dit percentage juist gestegen van 59,3% in 2004 naar 64,7% in 2006.** Voor VMBO-leerlingen is het percentage dat drinkt met de beste vriend of vriendin gedaald van 66,7% naar 64,1%. Voor HAVO- en VWO leerlingen is het percentage dat met de beste vriend(in) drinkt juist gestegen (zie figuur 5.2). Voor HAVO-leerlingen is dat een stijging van 54,1% naar 71,1% en voor VWO-leerlingen is dat respectievelijk 61,4% versus 66,5%. We zien voor deze twee opleidingsniveaus dat ook het drinken met andere vrienden dan de beste vriend(in) is gestegen (zie tabel 9c).

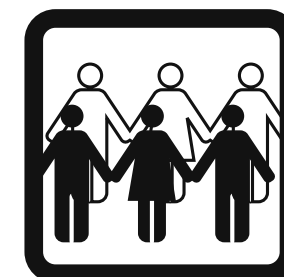
Figuur 5.2: Percentage jongeren dat samen met beste vriend(in) drinkt naar opleiding

5.5 Koopgedrag

De volgende trends zijn gevonden voor het gemiddelde koopgedrag voor jongeren van 12-17 jaar (tabel 10a, 10b en 10c, bijlage 4). Voor jongens en meisjes en voor de drie verschillende leeftijdsgroepen zijn geen veranderingen gevonden in het gemiddelde koopgedrag. Wel zien we bij HAVO- en VWO leerlingen een stijging in het koopgedrag. Voor HAVO-leerlingen is het gemiddelde koopgedrag toegenomen van 1,46 in 2004 naar 1,74 in 2006 en voor VWO-leerlingen zijn deze gemiddelden respectievelijk 1,64 versus 1,67.

hoofdstuk 6 Prevalentie alcoholgebruik ouders

Hoofdstuk 6

Prevalentie alcoholgebruik ouders

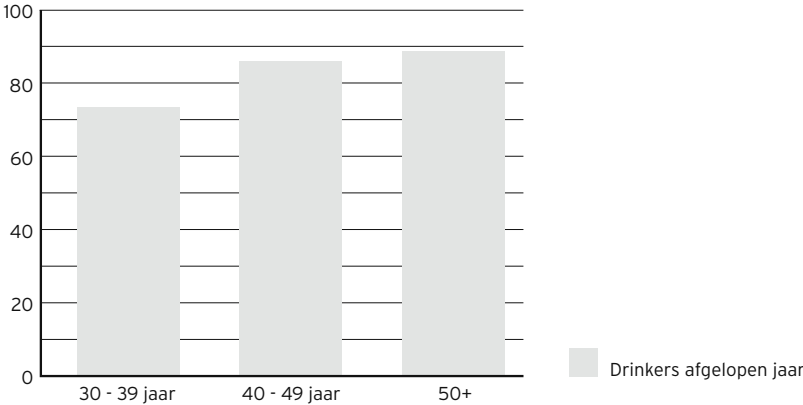
6.1 Alcoholgebruik ouders

Van de ouders die de vragenlijst hebben ingevuld heeft **84,9%** het afgelopen jaar alcohol gedronken (tabel 1a, bijlage 5). Vaders (89%) hebben het afgelopen jaar vaker alcohol gedronken dan moeders (83,6%). Ook zijn er verschillen te zien tussen de drie leeftijdsgroepen (figuur 6.1, bijlage 5), waarbij ouders van 40-49 jaar (86%) en 50 jaar en ouder (88,4%) het afgelopen jaar vaker hebben gedronken dan ouders van 30-39 jaar (73,1%). In figuur 6.2 is te zien dat het percentage ouders dat het afgelopen jaar heeft gedronken het hoogst is onder ouders met een hoge opleiding (90,7%) en het laagst onder laag opgeleide ouders (71,8%). Tabel 1b laat zien dat er verschillen zijn tussen mannen en vrouwen binnen de leeftijdsgroep 40-49 jaar; vaders van 40-49 jaar (90,7%) hebben het afgelopen jaar vaker alcohol gedronken dan moeders (84,8%). Ook zijn er verschillen te zien tussen vaders en moeders binnen de groep middelbaar opgeleiden. Vaders met een middelbare opleiding (90%) hebben het afgelopen jaar vaker gedronken dan moeders met een middelbare opleiding (83,5%).

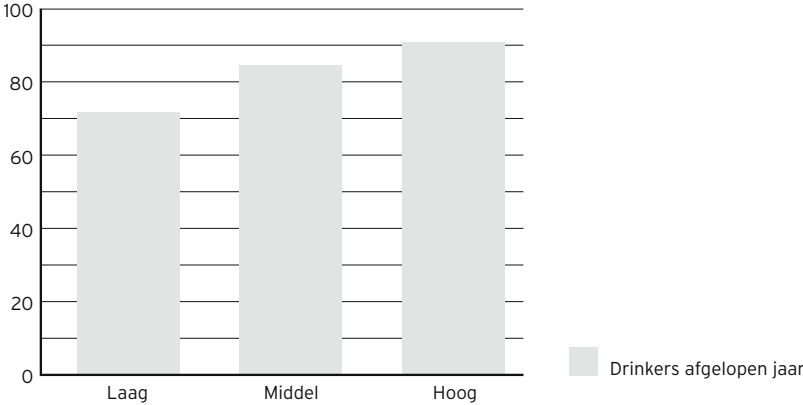
6.2 Drinken naar dranksoort

Ouders drinken vooral bier en wijn, terwijl premixen en shooters het minst gedronken worden door ouders. Wijn wordt het vaakst door ouders gedronken, 41,4 % van de ouders geeft aan 1 tot 3 dagen per maand wijn te drinken en 18,7% drinkt 1 á 2 dagen per week wijn. Bier wordt door 26,5% van de ouders 1 tot 3 dagen per maand gedronken en 10,3% van de ouders drinkt 1 a 2 dagen per week bier (zie tabel 2, bijlage 5). Premixen worden door 4,2% van de ouders 1 tot 3 dagen per maand gedronken en door 0,1% 1 a 2 dagen per week. Shooters worden het minst vaak door ouders gedronken, 1,4% van de ouders geeft aan 1 tot 3 dagen per maand shooters gedronken te hebben en 0,2% drinkt 1 a 2 dagen per week shooters.

Figuur 6.1: Alcoholgebruik afgelopen jaar door ouders naar leeftijd

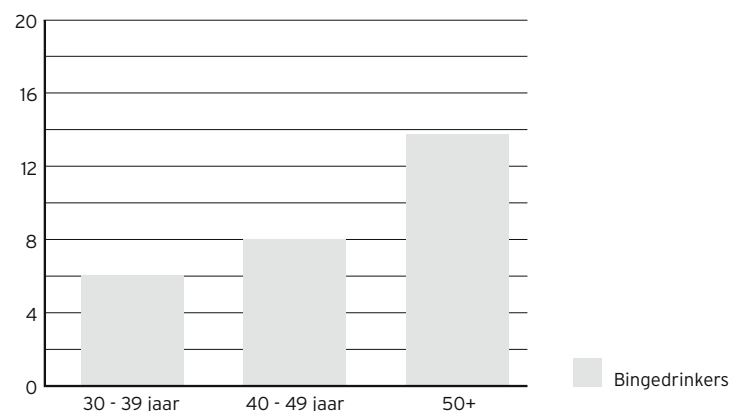
Figuur 6.2: Alcoholgebruik afgelopen jaar door ouders naar opleiding

6.3 Bingedrinken en excessief drinken ouders

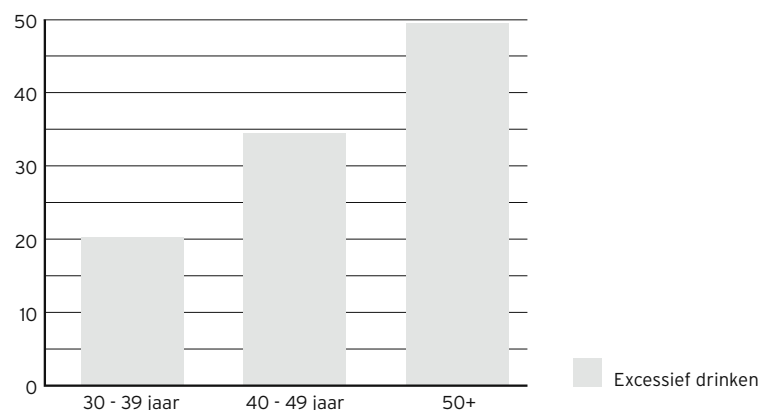
Bingedrinken komt bij **8,8%** van de drinkende ouders voor, waarbij vaders vaker bingedrinker zijn dan moeders (resp. 21% en 4,2%). De prevalentie van bingedrinken stijgt naarmate de ouders ouder zijn. Onder de leeftijdsgroep 30-39 is 6% van de ouders bingedrinker, onder 40-49 jarigen is dit 8% en onder 50 plussers is dit 13,7% (zie Figuur 6.3, bijlage 5). In tabel 3 zien we dat het percentage bingedrinkers toeneemt naar mate ouders lager opgeleid zijn, te weten 14,3% van de laagopgeleiden, 8,2% van de middelbaar opgeleiden en 7,5% van de hoog opgeleide ouders.

Figuur 6.3: Percentage bingedrinkers (4+/6+) onder ouders naar leeftijd

Excessief drinken komt bij 35,7% van de ouders voor (zie tabel 4). Excessief drinken komt vaker voor naarmate ouders ouder zijn, te weten bij 20,3% van de 30-39 jarigen, 34,7% van de 40-49 jarigen en 49,2% van de 50 plussers. (zie Figuur 6.4). Het percentage excessieve drinkers neemt toe naarmate ouders hoger opgeleid zijn. Voor laag opgeleide ouders is dit 23,3%, voor middelbaar opgeleide ouders is dit 32,2% en voor hoog opgeleide ouders 44,6%.

Figuur 6.4: Percentage excessieve drinkers (14+/21+) onder ouders naar leeftijd

6.4 Alcoholgebruik partners

Van de partners (van ouders die de vragenlijst hebben ingevuld) heeft 89% het afgelopen jaar alcohol gedronken (tabel 5a, bijlage 5). Mannelijke partners (93%) hebben het afgelopen jaar vaker alcohol gedronken dan vrouwelijke partners (77,6%). Ook zien we verschillen tussen de drie leeftijdsgroepen, waarbij partners van 40-49 jaar (90,1%) en 50 plus (89,5%) het afgelopen jaar het vaakst hebben gedronken in vergelijking partners van 30-39 jaar (75,4%). Het percentage partners dat het afgelopen jaar heeft gedronken is het hoogst onder hoog opgeleide partners (94,1%) en het laagst onder laag opgeleide partners (83,7%). Verder zijn alleen verschillen te zien tussen mannelijke partners en vrouwelijke partners binnen de leeftijdsgroep 30-39 jaar en 40-49 jaar. Mannelijke partners 30-39 jaar hebben het afgelopen jaar vaker alcohol gedronken dan vrouwelijke partners binnen deze leeftijdsgroep. Van de 40-49 jarigen hebben mannelijke partners (94%) het afgelopen jaar vaker alcohol gedronken dan vrouwelijke partners (79,38%). Tot slot zijn er verschillen te tussen mannelijke - en vrouwelijk partners binnen de groepen middel- en hoog opgeleiden. Vrouwelijke partners met een middelbare opleiding (89,9%) hebben het afgelopen jaar vaker gedronken dan mannelijke partners met een middelbare opleiding (84,6%). Ook binnen hoogopgeleiden hebben vrouwelijke partners (96,7%) het afgelopen jaar vaker gedronken dan mannelijke partners (88,5%).

6.5 Bingedrinken en excessief drinken partners

Bingedrinken komt bij 7,4% van de drinkende partners voor (tabel 6, bijlage 5). Het percentage binge-drinkers stijgt naarmate de partners lager opgeleid zijn. Onder de partners met een hoge opleiding is het percentage bingedrinkers 4,8% versus 11% onder de laag opgeleide partners. Het percentage bingedrinkers onder partners met een middelbare opleiding is 7,8%.

Excessief drinken komt bij 28,7% van de partners voor (tabel 7, bijlage 5). Excessief drinken komt vaker bij vrouwelijke partners dan bij mannelijke partners (18,6% versus 56,9%). Naarmate partners ouder zijn stijgt het percentage bingedrinkers, te weten 25,9% van de 30-39 jarigen, 26,9% van de 40-49 jarigen en 35,4% van de 50 plussers.

Referenties

Harakeh, Z., Scholte, R. H., de Vries, H., & Engels, R. C. (2005). Parental rules and communication: their association with adolescent smoking. *Addiction*, 100(6), 862-870.

Knibbe, R. A., Oostveen, T., & Van de Goor, I. (1991). Young people's alcohol consumption in public drinking places: Reasoned behaviour or related to the situation? *British Journal of Addiction*, 86(11), 1425 - 1433.

Monshouwer, K., Van Dorsselaer, S., Gorter, A., Verdurmen, J., & Vollebergh, W. (2004). Jeugd en riskant gedrag. Kerngegevens uit het peilstationsonderzoek 2003 [Youth and risky behavior. Basic figures from the monitorstudy 2003].Utrecht: Trimbos-instituut.

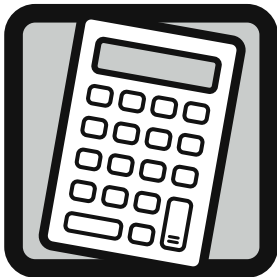
Spijkerman, R., van den Eijnden, R.J.J.M. & Huiberts, A. (2007). Social economical differences in alcohol-specific parenting practices and adolescents' drinking patterns. *European Addiction Research* (in press).

Van der Vorst, H., Engels, R. C., Meeus, W., Dekovic, M., & Van Leeuwe, J. (2005). The role of alcohol-specific socialization in adolescents' drinking behaviour. *Addiction*, 100(10), 1464-1476.

White, H. R. (1987). Longitudinal stability and dimensional structure of problem drinking in adolescence. *Journal of Studies on Alcohol*, 48(6), 541-550.

White, H. R., & Labouvie, E. W. (1989). Towards the assessment of adolescent problem drinking. *Journal of Studies on Alcohol*, 50(1), 30-37.

bijlagen
tabellen
Tabellen

Bijlage 1

Tabellen alcoholspecifieke opvoeding ouders

Tabel 1: Gemiddelde score op 5-puntsschaal voor regels ten aanzien van alcohol naar geslacht, leeftijd en opleiding

		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Totaal	Man	Vrouw	30-39 jr	40-49 jr	50+	Laag ¹	Middel ²	Hoog ³
Kind mag thuis drinken als ouders thuis zijn	1,91	1,98	1,89	1,52	1,93	2,07	1,92	1,91	1,92
Kind mag thuis drinken als ouders niet thuis zijn	1,63	1,72	1,58	1,07	1,60	2,09	1,65	1,63	1,92
Kind mag thuis meerdere glazen drinken als ouders thuis zijn	1,61	1,65	1,57	1,18	1,58	1,94	1,83	1,57	1,56
Kind mag thuis meerdere glazen drinken als ouders niet thuis zijn	1,49	1,55	1,44	1,03	1,45	1,90	1,51	1,48	1,46
Kind mag buitenshuis drinken zoveel als hij/ zij wil	1,61	1,61	1,58	1,11	1,57	2,03	1,50	1,62	1,61
Kind mag op feestje alcohol met vrienden drinken	2,21	2,28	2,16	1,44	2,20	2,68	2,11	2,20	2,25
Kind mag aangeschoten thuis komen	1,49	1,60	1,43	1,19	1,45	1,80	1,48	1,48	1,52
Kind mag tijdens uitgaan met vrienden aangeschoten worden	1,50	1,57	1,45	1,16	1,46	1,86	1,44	1,52	1,47
Kind mag in weekend alcohol drinken	2,09	2,15	2,05	1,41	2,08	2,52	2,03	2,09	2,11
Kind mag door de week alcohol drinken	1,45	1,49	1,40	1,25	1,39	1,74	1,43	1,48	1,38

¹Basisonderwijs, voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS), ²MAVO, HAVO, VWO, MBO, MEAO, ³HBO, Universiteit

Tabel 2: Geschikte leeftijd voor kind om voor het eerst een slokje/ een heel glas alcoholhoudende drank te proeven

		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Totaal	Man	Vrouw	30-39 jaar	40-49 jaar	50+	Laag ¹	Middel ²	Hoog ³
Een slokje	14,73	15,07	14,63	14,68	14,67	15,04	15,40	14,81	14,36
Een heel glas	16	16,08	15,98	16,19	15,93	16,19	16,33	16,01	15,86

¹Basisonderwijs, voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS), ²MAVO, HAVO, VWO, MBO, MEAO, ³HBO, Universiteit

Tabel 3: Heeft uw kind ooit een glas of een slokje alcoholhoudende drank gedronken?

		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Totaal	Man	Vrouw	30-39 jaar	40-49 jaar	50+	Laag ¹	Middel ²	Hoog ³
Ja, een heel glas	1776 53%	385 48,5%	1384 54,6%	106 34,8%	1394 55,2%	265 54,9%	219 52,6%	961 54,3%	590 52,2%
Ja, een slokje	927 27,7%	21 26,8%	711 28%	105 34,4%	694 27,5%	122 25,3%	106 25,5%	326 28,8%	326 28,8%
Nee	578 17,3%	177 22,3%	398 15,7%	88 28,9%	395 15,6%	84 17,4%	86 20,7%	187 16,5%	187 16,5%
Weet niet	62 1,9%	19 2,4%	43 1,7%	6 2%	43 1,7%	12 2,5%	5 1,2%	27 2,4%	27 2,4%

¹Basisonderwijs, voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS), ²MAVO, HAVO, VWO, MBO, MEAO, ³HBO, Universiteit

Tabel 4: Dronk kind eerste alcoholhoudende drank in aanwezigheid ouder en / of partner?

		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Totaal	Man	Vrouw	30-39 jaar	40-49 jaar	50+	Laag ¹	Middel ²	Hoog ³
Ja	2264 83,9%	504 84,4%	1752 83,9%	189 89,2%	1752 84,1%	313 81,5%	281 87%	1209 83,3	766 84%
Nee	433 16,1%	93 15,6%	337 16,1%	23 10,8%	332 15,9%	71 18,5%	42 13%	243 16,7	146 16%

¹Basisonderwijs, voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS), ²MAVO, HAVO, VWO, MBO, MEAO, ³HBO, Universiteit

Tabel 5: Initiatief drinken eerste alcoholhoudende drank

		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Totaal	Man	Vrouw	30-39 jaar	40-49 jaar	50+	Laag ¹	Middel ²	Hoog ³
Ouder bood alcohol aan	151 6,7%	47 9,5%	104 6%	12 6,5%	109 6,3%	30 9,8%	12 4,3%	67 5,6%	72 9,4%
Partner bood alcohol aan	71 3,2%	9 1,8%	62 3,6%	5 2,7%	58 3,3%	8 2,6%	13 4,7%	27 2,3%	31 4,1%
Kind vroeg er zelf om	1586 70,7%	339 68,2%	1239 71,3%	136 73,5%	1240 71,3%	203 66,1%	191 68,5%	876 73,6%	513 67,1%
Weet niet	434 19,4%	102 20,5	339 19,1%	32 17,3%	333 19,1%	66 21,6%	63 22,6%	220 18,6%	148 19,4%

¹Basisonderwijs, voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS), ²MAVO, HAVO, VWO, MBO, MEAO, ³HBO, Universiteit

Bijlage 2

Tabellen relatie tussen alcoholspecifieke opvoeding en het alcoholgebruik van jongeren

Tabel 1: Correlaties tussen alcoholspecifieke opvoeding ouders en het alcoholgebruik van het kind.

	Alcohol gebruik T1	Alcohol gebruik T2	Excessief drinken T1	Excessief drinken T2	Binge drinken T1	Binge drinken T2	Probleem drinken T1	Probleem drinken T2
Freq. Comm. moeder T1	,204**	,087	,100	,057	,148	,042	,382**	,116
Freq. Comm. Moeder T2	,095	,198**	,025	,097	,109	,194	,131	,235**
Kwal. Comm. Moeder T1	-,149	,187**	-,093	-,232**	-,007	-,185**	-,022	-,061
Kwal. Comm. Moeder T2	-,044	-,214**	,019	-,174**	,056	-,136	-,063	-,181**
Aantal glazen moeder T1	,179**	,153	,230**	,212	,151	,061	,204**	,163
Aantal glazen moeder T2	,095	,296**	,102	,311**	,020	,220**	,029	,250**
Freq. Comm Vader T1	,204**	,040	,149	,035	,035	-,028	,290**	,079
Freq. Comm. Vader T2	,060	,161**	,023	,059	-,013	,060	,061	,152**
Kwal. Comm. Vader T1	-,078	-,181	,035	-,153	-,038	-,199	,048	-,096
Kwal. Comm. Vader T2	-,032	-,166	,079	-,175	-,061	-,022	-,145	-,188**
Aantal glazen Moeder T2	,175**	,177**	,097	,140	,146	,134	,209**	,265**
Aantal glazen Vader T2	,191**	,262**	,070	,233**	,027	,195**	,098	,241**
Regels T1	-,475**	-,297**	-,206**	-,128	-,084	-,224**	-,374	-,264**
Regels T2	-,279**	-,405**	-,125	-,177**	,007	-,284**	-,127	-,234**
Blootstelling alcohol T1	,164**	,223**	,085	,099	-,019	,174**	,194**	,224**
Blootstelling alcohol T2	,025	,134	-,013	,033	-,107	,018	-,046	,140**

* p < .0.5, ** p < .01

Tabel 2: Beta's tussen de alcoholspecifieke opvoedingskenmerken van vader en moeder op aantal glazen alcohol per week en probleemdrinken jongeren

			moeder															vader													
			1		2		3		4		5		6						7		8		9		10		11		12		
			β_{mo}		β_{mo}		β_{mo}		β_{mo}		β_{mo}		β_{mo}					β_{mo}		β_{mo}		β_{mo}		β_{mo}		β_{mo}		β_{mo}			
Frequentie communicatie	=	Freq	.23		.44		.34		.35		.15	n.s.	.11	n.s.			Frequentie communicatie	=	Freq	.17	n.s.	.18	n.s.	.25		.17	n.s.	.17	n.s.	.20	n.s.
Kwaliteit communicatie	=	Kwal	-.27		-.14	n.s.	-.34		-.24		-.27		-.07	n.s.			Kwaliteit communicatie	=	Kwal	-.17	n.s.	-.01	n.s.	-.14	n.s.	.06	n.s.	-.09	n.s.	-.07	n.s.
Aantal glazen alcohol ouder	=	Ago	.11	n.s.	.08	n.s.	.19		.09	n.s.	-.02	n.s.	.01	n.s.			Aantal glazen alcohol ouder	=	Ago	.08	n.s.	.06	n.s.	.19		.09	n.s.	.08	n.s.	.06	n.s.
Regels t.a.v. alcohol	=	Reg	-.38		-.21		-.43		-.19		-.18		-.17				Regels t.a.v. alcohol	=	Reg	-.43		-.23		-.42		-.25		-.31		-.28	
Blootstelling alcohol thuis	=	Bat	.07	ns.	.18		-.01	n.s.	.14	n.s.	.20		.22				Blootstelling alcohol thuis	=	Bat	.03	n.s.	.15	n.s.	-.01	n.s.	.14	n.s.	.09	n.s.	.13	n.s.
Opl. niveau ouder(s)	X	Freq															Opl. niveau ouder(s)	X	Freq												
	X	Kwal																X	Kwal												
	X	Ago																X	Ago												
	X	Reg																X	Reg												
	X	Bat																X	Bat												
	X	Alc					.28		.27				.17					X	Alc												
Gezinsinkomen	X	Freq															Gezinsinkomen	X	Freq												
	X	Kwal																X	Kwal												
	X	Ago																X	Ago												
	X	Reg																X	Reg												
	X	Bat	.24		.23		.32		.32		.24		.22					X	Bat					.33		.35					
	X	Alc	-.18		-.16				-.20				-.25					X	Alc												
Geslacht kind	X	Freq	.13		.13		.14		.14		.13		.14				Geslacht kind	X	Freq									.15		.16	
	X	Kwal	.16		.16		.22		.21		.17		.16					X	Kwal	.16		.16									
	X	Ago																X	Ago												
	X	Reg																X	Reg												

Tabel 2: Beta's tussen de alcoholspecifieke opvoedingskenmerken van vader en moeder op aantal glazen alcohol per week en probleemdrinken jongeren

			moeder									vader					
			1	2	3	4	5	6				7	8	9	10	11	12
			β_{mo}	β_{mo}	β_{mo}	β_{mo}	β_{mo}	β_{mo}				β_{mo}	β_{mo}	β_{mo}	β_{mo}	β_{mo}	β_{mo}
	X	Bat									X	Bat					
	X	Alc			-.11		-.15				X	Alc		-.13		-.17	
Leeftijd kind	X	Freq	.20	.19			.20	.20			Leeftijd kind	X	Freq				
	X	Kwal										X	Kwal		-.27	-.29	
	X	Ago	.15	.14	.16	.16	.14	.14				X	Ago				
	X	Reg	-.47	-.47	-.50	-.51	-.47	-.47				X	Reg	-.38	-.38	-.51	-.49
	X	Bat										X	Bat				
	X	Alc	.14				.19					X	Alc	.17		.31	
Opleiding kind	X	Freq									Opleiding kind	X	Freq				
	X	Kwal	.25	.23	.16	.18	.24	.24				X	Kwal	.19	.20	.22	.24
	X	Ago										X	Ago				
	X	Reg										X	Reg				
	X	Bat										X	Bat				
	X	Alc										X	Alc				
R ²			.44	.40	.44	.26	.28	.18			R ²			.39	.30	.45	.35

Bij de paden van de predictoren naar de alcohol variabelen (aantal glazen alcohol per week en probleemdrinken) is aangegeven of een coëfficiënt niet-significant is. Voor de paden van de controlevariabelen naar de predictoren en alcohol variabelen en de correlaties tussen predictoren zijn alleen de significante weergegeven.

Betekenis van de cijfers 1 t/m 12:

- 1 = model voor moeders op T1 met aantal glazen alcohol van het kind als afhankelijke variabele
- 2 = model voor moeders op T1 met problematisch alcoholgebruik van het kind als afhankelijke variabele
- 3 = model voor moeders op T2 met aantal glazen alcohol van het kind als afhankelijke variabele
- 4 = model voor moeders op T2 met problematisch alcoholgebruik van het kind als afhankelijke variabele
- 5 = model voor moeders van T1 naar T2 met aantal glazen alcohol van het kind op T2 als afhankelijke variabele
- 6 = model voor moeders op T1 naar T2 met problematisch alcoholgebruik van het kind op T2 als afhankelijke variabele

- 7 = model voor vaders op T1 met aantal glazen alcohol van het kind als afhankelijke variabele
- 8 = model voor vaders op T1 met problematisch alcoholgebruik van het kind als afhankelijke variabele
- 9 = model voor vaders op T2 met aantal glazen alcohol van het kind als afhankelijke variabele
- 10 = model voor vaders op T2 met problematisch alcoholgebruik van het kind als afhankelijke variabele
- 11 = model voor vaders van T1 naar T2 met aantal glazen alcohol van het kind op T2 als afhankelijke variabele
- 12 = model voor vaders op T1 naar T2 met problematisch alcoholgebruik van het kind op T2 als afhankelijke variabele

Bijlage 3

Tabellen prevalentie gebruik en aankoop van alcohol door jongeren 2006

Tabel 1: Gemiddelde leeftijd waarop jongeren voor het eerst alcohol drinken naar geslacht, leeftijd en opleiding

Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
Gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO¹	HAVO	VWO
12,7 jaar (SD=1,67)	12,5 jaar (SD=1,74)	12,8 jaar (SD=1,67)	11,44 jaar (SD=1,20)	12,46 jaar (SD=1,41)	13,36 jaar (SD=1,64)	12,75 (SD=1,72)	12,79 (SD=1,54)	12,73 (SD=1,61)

Tabel 2: Persoon waarvan men het eerste glas alcohol kreeg aangeboden

	Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO¹	HAVO	VWO
Beste vriend(in)	558 15,1%	273 14,7%	281 15,6%	88 11,9%	191 14,8%	222 16,3%	301 15,6%	106 15,4%	106 15,6%
Broer/ zus	211 5,7%	79 5,2%	111 6,1%	45 6,1%	74 5,7%	73 5,4%	118 6,1%	39 5,7%	27 4,0%
Moeder	795 21,5%	252 13,5%	538 29,8%	185 24,9%	273 21,1%	279 20,5%	417 21,6%	146 21,2%	154 23,0%
Vader	1064 28,7%	657 35,3%	397 22,0%	210 28,3%	422 32,6%	364 26,7%	533 27,6%	212 30,8%	195 29,1%
Ander familielid	381 10,3%	207 11,1%	170 9,4%	75 13,9%	130 10,0%	141 10,4%	203 10,5%	62 9,0%	69 10,3%
Overig	692 18,7%	377 20,2%	308 17,1%	139 18,7%	204 15,8%	283 20,8%	357 18,5%	124 18,0%	120 17,9%

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen.

Tabel 3: Het eerste glas alcohol zelf gevraagd of aangeboden gekregen zonder er zelf om te vragen

	Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO¹	HAVO	VWO
Zelf gevraagd	1886 48,9%	944 48,4%	926 49,6%	349 44,6%	623 46,1%	741 52,8%	1034 51,5%	320 45,3%	301 43,0%
Aangeboden gekregen	832 21,6%	444 22,8%	379 20,3%	201 25,7%	285 21,1%	283 20,2%	386 19,2%	160 22,6%	183 26,1%
Weet niet	1138 29,5 %	562 28,8%	562 30,1%	232 29,7%	444 32,8%	379 27,0%	587 29,2%	227 32,1%	216 30,9%

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen.

Tabel 4: Cumulatieve incidentie van alcoholgebruik naar leeftijd eerste gebruik

	Totaal	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar
< 10 jaar	119 4,8%/ 2,2%¹	47 9,4%/ 3,7%	43 5,0%/ 2,5%	21 4,8%/ 1,3%
10 jaar	350 9,8%/ 6,6%	133 19,3%/ 10,7%	126 9,9%/ 7,5%	70 9,8%/ 4,5%
11 jaar	745 20,8%/ 14,0	311 45,2%/ 24,9%	260 20,4%/ 15,4%	138 20,8%/ 8,8%
12 jaar	1626 45,4%/ 30,5%	561 81,5%/ 45,0%	575 45,2%/ 34,1%	399 45,4%/ 25,6%
13 jaar	2479 69,3%/ 46,5%	688 100%/ 55,2%	984 77,3%/ 58,4%	656 69,3%/ 42,0%
14 jaar	3101 86,7%/ 58,1%		1462 96,1%/ 86,8%	980 86,7%/ 62,8%
15 jaar	3423 95,7%/ 64,2%		1511 100 %/ 89,7%	1212 95,7%/ 84,0%
16 jaar	3559 99,5%/ 66,7%			1311 99,5%/ 66,7%
17 jaar	3578 100%/ 67,1%			1319 100%/ 84,5%

¹ Cumulatieve incidentie voor de drinkers / cumulatieve incidentie voor de totale steekproef

Tabel 5a: Geheelonthouders en alcoholgebruik afgelopen jaar door jongeren naar geslacht, leeftijd en opleiding

	Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO ¹	HAVO	VWO
Nooit gedronken	1141 23,4%	572 23,3%	560 23,7	501 40,8%	344 20,5%	205 13,2%	612 23,9%	119 14,7%	178 20,4%
Ooit gedronken maar niet afgelopen jaar	310 6,3%	179 7,3%	126 5,4%	125 10,2%	99 5,9%	54 3,5%	178 7,0%	34 2,3%	47 5,4%
Drinkers afgelopen jaar	3413 70,3%	1706 69,4%	1673 70,9%	599 49%	1232 73,6%	1294 83,3%	1765 69,1%	656 83,0%	648 74,2%

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen.

Tabel 5b: Geheelonthouders en alcoholgebruik afgelopen jaar door alle jongeren naar geslacht en leeftijd

	12-13 jaar		14-15 jaar		16-17 jaar	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Nooit gedronken	209 35,9%	290 45,7%	206 22,2%	132 18%	109 14,5%	94 11,8%
Ooit gedronken maar niet afgelopen jaar	75 12,9%	48 7,6%	61 6,6%	37 5,1%	29 3,9%	25 3,1%
Drinkers afgelopen jaar	298 51,2%	295 46,7%	657 71,2%	562 76,9%	613 81,6%	676 85,1%

Tabel 5c: Geheelonthouders en alcoholgebruik afgelopen jaar door alle jongeren naar geslacht en opleiding

	VMBO ¹		HAVO		VWO	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Nooit gedronken	327 24,1%	282 24,0%	63 15,1%	55 14,3%	74 19%	103 21,4%
Ooit gedronken maar niet afgelopen jaar	104 7,7%	71 6,5%	19 4,6%	14 2,8%	26 6,7%	21 5,5%
Drinkers afgelopen jaar	925 68,2%	743 69,5%	330 80,3%	432 82,9%	288 74,3%	257 73,1%

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen

Tabel 6: Aantal wekelijkse drinkers (minstens één keer per week drinken) naar geslacht, leeftijd en opleiding

	Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO ¹	HAVO	VWO
Niet wekelijkse drinkers	3437 73,2%/ 61,8% ²	1653 70,0%	1753 76,7%	1081 92,6%	1245 77,0%	862 56,9%	1777 72,7%	517 64,3%	621 72,5%
Wekelijkse drinkers	1259 26,8%/ 38,2%	611 30,0%	444 23,3%	86 7,4%	372 23,0%	652 43,1%	666 27,3%	287 35,7%	235 27,5%

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van ROC-scholen.

² Percentage van de gehele steekproef / percentage van de jongeren die het afgelopen jaar gedronken hebben.

Tabel 7a: Gemiddeld aantal glazen alcohol per week door alle jongeren naar geslacht, leeftijd en opleiding

Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO ¹	HAVO	VWO
7,1 glazen/ 14,5 glazen ²	8,9 glazen/ 17,2 glazen	5,1 glazen/ 10,9 glazen	1,8 glazen/ 6,3 glazen	5,2 glazen/ 11,1 glaze	10,5 glazen/ 16,7 glazen	7,8 glazen/ 15,1 glazen	8,5 glazen/ 15,7 glazen	5,9 glazen/ 12,3 glazen

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van ROC-scholen.

² Gemiddeld aantal glazen onder drinkers afgelopen jaar / gemiddeld aantal glazen onder wekelijkse drinkers.

Tabel 7b: Gemiddeld aantal glazen alcohol per week door alle jongeren naar geslacht en leeftijd

12-13 jaar		14-15 jaar		16-17 jaar	
Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
1,5/ 4,2 ¹	2,1/ 8,3	5,8/ 11,5	4,4/ 10,3	14,5/ 21,2	6,9/ 11,4

¹ Gemiddeld aantal glazen onder drinkers afgelopen jaar / gemiddeld aantal glazen onder wekelijkse drinkers.

Tabel 8: Gemiddeld aantal glazen alcohol per week THUIS per type alcoholische drank naar geslacht, leeftijd en opleiding

	Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO ¹	HAVO	VWO
Bier	0,9	1,7	0,2	0,2	0,7	1,4	1,0	1,1	0,6
Wijn	0,3	0,3	0,3	0,08	0,2	0,4	0,26	0,34	0,36
Aperitieven	0,08	0,16	0,01	0,003	0,08	0,1	0,1	0,09	0,08
Premixen	0,5	0,8	0,3	0,2	0,6	0,7	0,7	0,4	0,4
Nederlandse sterke drank	0,6	1,2	0,05	0,03	0,2	1,4	1,08	0,2	0,1
Buitenlandse sterke drank	0,2	0,3	0,1	0,04	0,04	0,2	0,2	0,2	0,2
Shooters	0,1	0,3	0,02	0,02	0,02	0,3	0,2	0,1	0,1
Likeur	0,3	0,3	0,2	0,07	0,07	0,1	0,3	0,5	0,1
Anders	0,05	0,06	0,05	0,09	0,09	0,3	0,08	0,03	0,01

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen.

Tabel 9: Gemiddeld aantal glazen alcohol per week BUITENSHUIS per type alcoholische drank naar geslacht, leeftijd en opleiding

	Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO ¹	HAVO	VWO
Bier	3,2	5,4	1,1	0,3	2,2	5,1	3,6	3,8	3,0
Wijn	0,5	0,3	0,7	0,03	0,3	0,8	0,4	0,6	0,6
Aperitieven	0,7	1,3	0,06	0,02	0,16	1,7	1,3	0,1	0,1
Premixen	1,6	2,2	0,9	0,4	1,2	2,7	2,2	1,2	0,8
Nederlandse sterke drank	0,4	0,5	0,4	0,08	0,3	0,8	0,6	0,4	0,3
Buitenlandse sterke drank	0,8	1,2	0,4	0,08	0,9	1,08	1,2	0,7	0,3
Shooters	0,4	0,5	0,3	0,06	0,5	0,6	0,5	0,5	0,2
Likeur	0,8	0,79	0,84	0,16	0,81	1,1	1,05	1,0	0,4
Anders	0,2	0,27	0,06	0,08	0,05	0,3	0,3	0,03	0,01

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen.

Tabel 10: Gemiddeld aantal glazen alcohol per week per type alcoholische drank naar geslacht, leeftijd en opleiding

	Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO ¹	HAVO	VWO
Bier	1,98	3,49	0,43	0,27	1,45	3,05	2,18	249	1,53
Wijn	0,58	0,57	0,57	0,09	0,35	1,01	0,60	0,63	0,70
Aperitieven	0,20	0,37	0,03	0,01	0,18	0,33	0,25	0,19	0,15
Premixen	1,03	1,47	0,60	0,34	1,06	1,46	1,31	0,78	0,77
Nederlandse sterke drank	1,07	2,03	0,14	0,05	0,32	2,44	1,8	0,40	0,26
Buitenlandse sterke drank	0,42	0,62	0,23	0,06	0,43	0,52	0,49	0,47	0,37
Shooters	0,33	0,54	0,11	0,04	0,5	0,30	0,45	0,25	0,22
Likeur	0,60	0,67	0,51	0,12	0,67	0,726	0,68	0,95	0,27
Anders	0,15	0,23	0,06	0,10	0,09	0,26	0,26	0,33	0,02

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen.

Tabel 11: Aantal bingedrinkers naar geslacht, leeftijd en opleiding

	Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO ¹	HAVO	VWO
Gewone drinker	2878 86,0%	1414 83,9%	1464 88,1%	571 98,1%	1104 91,2%	990 77,2%	1455 84,3%	536 82,8%	580 89,9%
Binge-drinker ³	469 14,0%/ 9,5% ²	272 16,1%	197 11,9 %	11 1,9%	106 8,8%	292 22,8%	271 15,7%	111 17,2%	65 10,1%

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van ROC-scholen.

² Percentage van de jongeren die het afgelopen jaar gedronken hebben/ percentage van de hele steekproef.

³ Bingedrinken is minimaal 1 keer per week 4 glazen of meer voor vrouwen en minimaal 1 keer per week 6 glazen of meer voor mannen

Tabel 12: Aantal excessieve drinkers naar geslacht, leeftijd en opleiding

	Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO ²	HAVO	VWO
Niet excessief drinken	2978 88,3%	1472 86,7%	1506 90,0%	584 98,5%	1123 92,4%	1043 81,1%	1492 85,4%	563 86,9%	599 93,0%
Excessief drinken ²	394 11,7%/ 8,0% ³	226 13,3%	167 10,0%	9 1,5%	93 7,6%	243 18,9%	255 14,6	85 13,1%	45 7,0%

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen.
² Excessief drinken is minimaal 14 glazen of meer per week voor vrouwen en 21 glazen of meer voor mannen.
³ Percentage van de jongeren die het afgelopen jaar gedronken hebben/ percentage van de hele steekproef.

Tabel 13: Gemiddelde score op schaal probleemdrukken

Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
Gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO ¹	HAVO	VWO
1,18	1,20	1,16	1,07	1,15	1,25	1,18	1,23	1,16

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen.

Tabel 14: Gemiddelde score op probleemdrukken bij excessief drinken

	Totaal
	Gewogen
Niet excessief	1,13
Excessief ¹	1,55

¹ Excessief drinken is minimaal 14 glazen of meer per week voor vrouwen en 21 glazen of meer voor mannen

Tabel 15: Gemiddelde score op probleemdrukken bij bingedrukken

	Totaal
	Gewogen
Niet bingedrukken	1,13
Bingedrukken ¹	1,48

¹ Bingedrukken is minimaal 1 keer per week 4 glazen of meer voor vrouwen en minimaal 1 keer per week 6 glazen of meer voor mannen

Tabel 16: Personen met wie alcohol wordt gedronken in de afgelopen vier weken naar geslacht en leeftijd

		Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO ¹	HAVO	VWO
Vader	Nooit	1644 51,6%	753 47,0%	879 56,4%	335 59,4%	616 53,3%	564 46,5%	865 53,7%	293 47,0%	299 47,3%
	Wel eens	1542 48,4%	848 53,0%	679 43,6%	229 40,6%	540 46,7%	648 53,5%	746 46,3%	331 53,0%	333 52,7%
Moeder	Nooit	1711 53,2%	843 53,3%	856 53,3%	357 61,8%	636 55,4%	575 47,0%	884 54,2%	305 49,1%	310 48,9%
	Wel eens	1503 46,8%	738 46,7%	749 46,7%	221 38,2%	513 44,6%	649 53,0%	747 45,8%	316 50,9%	324 51,1%
Broer(s) / zus(sen)	Nooit	1783 58,3%	867 57,2%	904 59,7%	392 71,9%	667 60,7%	588 50,7%	901 58,6%	323 54,6%	336 54,6%
	Wel eens	1273 41,7%	650 42,8%	610 40,3%	153 28,1%	431 39,3%	572 49,3%	636 41,4%	269 45,4%	279 45,4%
Beste vriend(in)	Nooit	1148 36,3%	586 38,0%	556 35,0%	385 69,4%	471 42,1%	240 19,8%	574 35,9%	177 28,9%	211 33,5%
	Wel eens	2014 63,7%	958 62,0%	1034 65,0%	170 30,6%	649 57,9%	972 80,2%	1026 64,1%	435 71,1%	418 66,5%
Overige vrienden	Nooit	1156 36,2%	589 37,4	561 35,3%	513 93,1%	484 42,8%	241 19,6%	595 36,8%	180 28,8%	187 29,5%
	Wel eens	2036 63,8%	984 62,6%	1029 64,7%	38 6,9%	646 57,2%	991 80,4%	1020 63,2%	445 71,2%	446 70,5%

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen.

Tabel 17: Personen waar mee gedronken wordt door regelmatige- en niet regelmatige drinkers (minstens 1 keer per week) naar leeftijd

		12-13 jaar		14-15 jaar		16-17 jaar	
		Niet regelmatig drinkers	Regelmatische drinkers	Niet regelmatig drinkers	Regelmatische drinkers	Niet regelmatig drinkers	Regelmatische drinkers
Vader	Nooit	376 83,2%	41 54,7%	486 630%	98 28,3%	332 56,3%	147 23,8%
	Wel eens	76 16,8%	34 45,0%	286 37,0%	248 71,7%	258 43,7%	470 76,2%
Moeder	Nooit	421 94,6%	68 95,8%	664 89,1%	230 73,5%	430 76,0%	331 58,8%
	Wel eens	24 5,4%	3 4,2%	81 10,9%	83 26,5%	136 24,0%	232 41,2%
Broer(s) / zus(sen)	Nooit	432 96,6%	61 91,0%	696 94,2%	245 78,8%	510 92,4%	467 83,8%
	Wel eens	15 3,4%	6 9,0%	43 5,8%	66 21,2%	42 7,6%	90 16,2%
Beste vriend(in)	Nooit	366 81,7%	31 41,9%	494 64,9%	110 33,7%	346 60,1%	262 45,9%
	Wel eens	99 22,2%	46 62,2%	267 35,1%	216 66,3%	230 39,9%	309 54,1%
Overige vrienden	Nooit	425 95,1%	51 71,8%	687 92,6%	235 73,4%	455 80,7%	362 63,6%
	Wel eens	22 4,9%	20 28,2%	55 7,7%	85 26,6%	109 19,0%	207 36,4%

Tabel 18: Thuis drinken in de afgelopen maand door regelmatige en niet regelmatige drinkers

		12-13 jaar		14-15 jaar		16-17 jaar	
		Niet regelmatig drinkers	Regelmatische drinkers	Niet regelmatig drinkers	Regelmatische drinkers	Niet regelmatig drinkers	Regelmatische drinkers
Niet thuis drinken	200 18,5%	12 13,8%	315 25,3%	35 9,4%	221 25,6%	80 12,3%	
Thuis drinken	881 81,5%	75 86,2%	930 74,7%	336 90,3%	641 74,4%	573 87,7%	

Tabel 19: Buitenshuis drinken in de afgelopen maand door regelmatige en niet regelmatige drinkers

		12-13 jaar		14-15 jaar		16-17 jaar	
		Niet regelmatig drinkers	Regelmatische drinkers	Niet regelmatig drinkers	Regelmatische drinkers	Niet regelmatig drinkers	Regelmatische drinkers
Niet buitenshuis drinken	265 23,7%	10 11,6%	266 21,4%	24 6,5%	110 12,7%	23 3,5%	
Buitenshuis drinken	825 76,3%	76 88,4%	978 78,6%	347 93,5%	753 87,3%	629 96,5%	

Koopgedrag

Tabel 20: Kopen alcoholische dranken naar geslacht, leeftijd en opleiding

	Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO¹	HAVO	VWO
Nooit	3102 60,4%	1434 60,4%	1354 59,2%	1062 91,4%	1125 69,2%	459 27,3%	1498 60,9%	397 49,4%	450 52,4%
Soms	1482 28,9%	611 25,7%	724 31,2%	85 7,3%	395 24,5%	717 48,6%	703 28,6%	266 33,1%	280 32,6%
Regelmatig	376 7,3%	218 8,2 %	162 7,1%	16 1,4%	72 4,5%	241 16,1%	183 7,4%	91 11%	93 10,8%
Vaak	174 3,4%	113 4,9%	47 2,1%	2 0,2%	23 1,4%	112 7,3%	75 3,1%	64 6,1%	35 4,1%

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen.

Tabel 21a: Kopen alcoholische dranken naar geslacht en leeftijd

		12-13 jaar		14-15 jaar		16-17 jaar	
		Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Nooit	502 90,8%	552 91,5%	626 70,0%	487 69,4%	211 30,0%	235 29,2%	
Soms	45 8,1%	39 6,5%	206 23,0%	184 26,2%	300 40,8%	382 52,7%	
Regelmatig	5 0,4%	11 1,8%	47 4,3%	24 3,4%	136 18,5%	104 13,2%	
Vaak	1 0,2%	1 0,2%	15 1,7%	7 1,0%	79 10,7%	33 4,2%	

Tabel 21b: Kopen alcoholische dranken naar geslacht en opleiding

	VMBO¹		HAVO		VWO	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Nooit	821 62,9%	661 58,5%	195 47,1%	195 51,3%	195 51,6%	252 52,8%
Soms	318 24,4%	379 33,6%	129 31,2%	136 35,8%	119 31,5%	161 33,8%
Regelmatig	110 8,4%	71 6,3%	57 13,8%	34 8,9%	43 11,4%	50 10,5%
Vaak	56 4,3%	18 1,6%	33 8,0%	15 3,9%	21 5,6%	14 2,9%

Tabel 22: Kopen alcoholische dranken gedurende de afgelopen 4 weken door jongeren die wel eens alcohol kopen naar geslacht, leeftijd en opleiding

	Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO¹	HAVO	VWO
Helemaal niet	510 26,9%/ 10,4%²	235 24,8%	270 28,8%	41 39,8%	156 31,1%	248 23,3%	287 29,9%	87 21,2 %	101 24,6%
Soms	911 48,0%/ 18,7%	432 45,7%	474 50,6%	57 55,3%	253 50,5%	506 47,5%	439 45,7%	202 49,1%	205 49,9%
Regelmatig	353 18,6%/ 6,5%	193 20,4%	102 17,0 %	4 3,9%	72 14,4%	233 21,9%	180 18,7%	85 20,7%	79 19,2%
Vaak	124 6,5%/ 2,6%	86 9,1%	34 3,6%	1 1,0%	20 4,0%	79 7,4%	55 5,7%	37 9,0%	26 6,3%

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen.

² Percentage van de jongeren die wel eens alcohol hebben gekocht / percentage van de hele steekproef.

Tabel 23a: Waar en hoe vaak hebben 12-13 jarige jongeren de afgelopen vier weken zelf alcohol gekocht

	Café	Disco	(Sport) kantine	Supermarkt	Slijterij	Winkel	Ergens anders
Niet	46 76,3%	31 50,9%	54 88,9%	24 38,1%	53 88,2%	46 75,5%	33 74,3%
1-3 keer	14 22,8%	26 43,2%	7 11,1%	35 56,3%	7 10,9%	14 22,7%	7 16,5%
1-2 keer/week	1 0,8%	4 5,9%			1 0,9%	1 0,9%	2 5,3%
3-6 keer/week						1 0,9%	2 3,9%

Tabel 23b: Waar en hoe vaak hebben 14-15 jarige jongeren de afgelopen vier weken zelf alcohol gekocht

	Café	Disco	(Sport) kantine	Supermarkt	Slijterij	Winkel	Ergens anders
Niet	122 35,9%	114 33,1%	267 79,8%	176 52,5%	271 80,5%	269 80,8%	177 85,5%
1-3 keer	147 43,1%	154 44,7%	44 13,0%	119 35,5%	42 12,5%	46 13,8%	14 7,0%
1-2 keer/week	66 19,3%	67 19,6%	20 6,1%	33 9,8%	20 6,0%	12 3,5%	10 4,9%
3-6 keer/week	3 1,0%	7 2,1%	2 0,5%	4 1,3%	1 0,4%	4 1,1%	2 0,8%
Dagelijks	3 0,8%	2 0,6%	2 0,6%	3 0,9%	2 0,6%	3 1,1%	4 1,8%

Tabel 23c: Waar en hoe vaak hebben 16-17 jarige jongeren de afgelopen vier weken zelf alcohol gekocht

	Café	Disco	(Sport) kantine	Supermarkt	Slijterij	Winkel	Ergens anders
Niet	173 21,8%	180 22,5%	535 69,1%	308 39,0%	543 69,4%	651 84,0%	422 93,3%
1-3 keer	343 43,1%	350 43,6%	124 16,0%	354 44,9%	182 23,2%	92 11,9%	14 3,1%
1-2 keer/week	238 29,9%	245 30,6%	99 12,8%	105 13,3%	42 5,4%	20 2,5%	7 1,5%
3-6 keer/week	31 4,0%	18 2,2%	7 1,0%	9 1,2%	4 0,5%	3 0,3%	3 0,6%
Dagelijks	10 1,2%	9 1,1%	8 1,1%	13 1,7%	10 1,3%	10 0,6%	7 1,4%

Tabel 24a: Hoe vaak hebben jongeren van 12-13 jaar de verschillende typen alcoholische drank gekocht in de afgelopen vier weken

	Bier	Wijn	aperitief	Premix	NL sterk	Sterk	Shooters	Likeur	Anders
Niet	33 52,6%	60 98,0%	53 87,1%	34 54,2%	54 88,3%	57 93,6%	49 81,2%	47 75,7%	35 78,1%
1-3 keer	26 41,5%		7 11,9%	21 33,1%	7 10,6%	2 3,8%	9 15,2%	12 18,8%	8 17,5%
1-2 keer/week	3 4,8%	1 0,9%		7 11,0%		1 1,6%	2 2,6%	2 3,7%	1 2,9%
Dagelijks	1 1,0%	1 1,0%	1 1,0%	1 2,0%	1 1,0%	1 1,0%	1 1,1%	1 1,0%	1 1,0%

Tabel 24b: Hoe vaak hebben jongeren van 14-15 jaar de verschillende typen alcoholische drank gekocht in de afgelopen vier weken

	Bier	Wijn	aperitief	Premix	NL sterk	Sterk	Shooters	Likeur	Anders
Niet	123 36,0%	273 83,2%	282 86,5%	149 45,3%	271 82,8%	263 78,8%	250 75,7%	208 62,0%	195 92,8%
1-3 keer	140 40,9%	39 12,0%	25 7,8%	137 41,7%	40 12,2%	49 14,6%	49 14,8%	94 28,0%	6 2,8%
1-2 keer/ week	68 19,8%	12 3,8%	15 4,7%	34 10,4%	13 3,9%	16 4,9%	27 8,2%	25 7,5%	5 2,3%
3-6 keer/ week	7 2,1%		1 0,2%	6 1,8%	1 0,3%	2 0,6%	1 0,2%	3 0,8%	1 0,2%
Dagelijks	4 1,1%	3 0,8%	2 0,7%	2 0,7%	3 0,8%	3 1,0%	3 0,2%	6 1,7%	4 1,9%

Tabel 24c: Hoe vaak hebben jongeren van 16-17 jaar de verschillende typen alcoholische drank gekocht in de afgelopen vier weken

	Bier	Wijn	aperitief	Premix	NL sterk	Sterk	Shooters	Likeur	Anders
Niet	280 35,0%	538 70.0%	676 89,1%	441 57,3%	571 73,7%	572 73,5%	590 77,1%	459 58,6%	437 96,1%
1-3 keer	280 35,0%	159 20,7%	51 6,7%	244 31,7%	147 19,0%	145 18,7%	112 14,7%	233 29,7%	5 1,0%
1-2 keer/ week	189 23,3%	55 7,1%	18 2,3%	66 8,6%	35 4,6%	45 5,8%	47 6,2%	74 9,4%	2 0,4%
3-6 keer/ week	40 5,0%	9 1,2%	4 0,5%	8 1,1%	9 1,1%	4 0,6%	5 0,7%	7 0,9%	5 1,1%
Dagelijks	11 1,4%	8 1,0%	10 1,4%	10 1,3%	12 1,6%	11 1,4%	10 1,4%	11 1,4%	6 1,3%

Tabel 25: Alcohol kopen voor anderen die jonger zijn dan 16 jaar naar geslacht, leeftijd en opleiding

	Totaal	Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO ¹	HAVO	VWO
Nooit	945 49,7%	423 44,6%	513 54,6%	74 71,8%	237 47,5%	503 46,9%	462 48,1%	186 44,8%	226 55,3%
Soms	806 42,4%	430 45,4%	374 39,8%	23 22,3%	217 43,5%	486 45,3%	409 42,6%	197 47,5%	160 39,1%
Regel- matig	99 5,2%	60 6,3%	39 4,2%	5 4,9%	27 5,4%	57 5,3%	56 5,8%	22 5,3%	17 4,2%
Vaak	50 2,6%	35 3,7%	13 1,4%	1 1,0%	18 3,6%	26 2,4%	33 3,4%	10 2,4%	6 1,5%

Tabel 26: Wie koopt meestal alcoholische dranken voor de jongeren naar geslacht, leeftijd en opleiding

	Totaal gewogen	Man	Vrouw	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	VMBO ²	HAVO	VWO
Niemand	2207 ¹ 48,3%	1154 50,3%	1013 46,2%	834 72,5%	753 48,0%	452 30,9%	1163 49,1%	291 37,3%	367 43,7%
Beste vriend(in)	759 16,6%	396 17,3%	358 16,0%	44 3,8%	260 16,6%	375 25,6%	409 17,3%	147 18,8%	147 17,5%
Broer/zus	180 3,9%	87 3,8%	91 4,1%	21 1,8%	72 4,6%	70 4,8%	103 4,9%	29 3,7%	34 4,1%
Vader	297 6,5%	184 8,0%	112 5,0%	51 4,4%	99 6,3%	120 8,2%	140 5,9%	69 8,8%	59 7,0%
Moeder	556 12,2%	199 8,7%	354 15,9%	96 8,3%	156 9,9%	256 17,5%	259 10,9%	136 17,4%	128 15,3%
Ander familie	116 2,5%	61 2,7%	53 2,4%	33 2,9%	47 3,0%	32 2,,%	55 2,3%	21 2,7%	27 3,2%
Iemand anders	35 3,7%	211 9,2%	233 10,4%	71 6,2%	181 11,5%	160 10,9%	239 10,1%	88 11,3%	77 9,2%

¹ Van deze groep zeggen 1963 (89%) respondenten dat noch een ander noch zij zelf ooit alcohol kopen en 274 respon-
denten (11%) dat anderen geen alcohol voor ze kopen maar dat ze dat zelf wel doen.

² Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven
binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen.

Bijlage 4

Tabellen trends in gebruik en aankoop van alcoholische dranken door jongeren tussen 2004 en 2006

Tabel 1a: Trends in gemiddelde leeftijd waarop jongeren voor het eerst alcohol drinken totaal en naar geslacht

2004	2006	2004		2006	
Totaal	Totaal	Geslacht		Geslacht	
Gewogen	Gewogen	Man	Vrouw	Man	Vrouw
12,4 jaar (SD=1,58)	12,7 jaar (SD=1,67)	12,2 jaar (SD=1,66)	12,5 jaar (SD=1,46)	12,5 jaar (SD=1,74)	12,8 jaar (SD=1,67)

Tabel 1b: Trends in gemiddelde leeftijd waarop jongeren voor het eerst alcohol drinken naar leeftijd

2004			2006		
12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar
11,32 (SD=1,06)	12,21 (SD=1,33)	13,07 (SD=1,65)	11,44 (SD=1,20)	12,46 (SD=1,41)	13,36 (SD=1,64)

Tabel 1c: Trends in gemiddelde leeftijd waarop jongeren voor het eerst alcohol drinken naar opleiding

2004			2006		
VMBO ¹	HAVO	VWO	VMBO ¹	HAVO	VWO
12,34 (SD=1,55)	12,23 (SD=1,50)	12,57 (SD=1,06)	12,75 (SD=1,72)	12,79 (SD=1,54)	12,73 (SD=1,61)

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen.

Tabel 2a: Trends geheelonthouders en alcoholgebruik afgelopen jaar door alle jongeren totaal en naar geslacht

	2004	2006	2004		2006	
	Totaal	Totaal	Geslacht		Geslacht	
	Gewogen	Gewogen	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Nooit gedronken	732 18,7%	1141 23,4%	354 18,0%	372 19,4%	572 23,3%	560 23,7%
Ooit gedronken maar niet afgelopen jaar	271 6,9%	310 6,3%	137 6,9%	133 6,9%	179 7,3%	126 5,4%
Drinkers afgelopen jaar	2905 74,4%	3413 70,3%	1471 75,1%	1408 73,7%	1706 69,4%	1673 70,9%

Tabel 2b: Trends geheelonthouders en alcoholgebruik afgelopen jaar door alle jongeren naar leeftijd

	2004			2006		
	Leeftijd			Leeftijd		
	12-13	14-15	16-17	12-13	14-15	16-17
Nooit gedronken	413 37,0%	223 16,2%	84 6,1%	501 40,8%	344 20,5%	205 13,2%
Ooit gedronken maar niet afgelopen jaar	120 10,8%	88 6,4%	56 4,1%	125 10,2%	99 5,9%	54 3,5%
Drinkers afgelopen jaar	578 52,2%	1058 77,4%	1237 89,8%	599 49%	1232 73,6%	1294 83,3%

Tabel 2c: Trends geheelonthouders en alcoholgebruik afgelopen jaar door alle jongeren naar opleiding

	2004			2006		
	Opleiding			Opleiding		
	VMBO ¹	HAVO	VWO	VMBO ¹	HAVO	VWO
Nooit gedronken	439 19,8%	189 19,4%	93 14,3%	612 23,9%	119 14,7%	178 20,4%
Ooit gedronken maar niet afgelopen jaar	156 7,1%	68 8,5%	40 6,1%	178 7,0%	34 2,3%	47 5,4%
Drinkers afgelopen jaar	1607 73,1%	716 72,2%	516 79,6%	1765 69,1%	656 83%	648 74,2%

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen

Tabel 2d: Trends geheelonthouders en alcoholgebruik afgelopen jaar door alle jongeren naar geslacht en leeftijd

	2004						2006					
	12-13		14-15		16-17		12-13		14-15		16-17	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Nooit gedronken	192 35,2%	220 39,1%	117 17,4%	105 15,1%	41 5,6%	43 6,8%	209 35,9%	290 45,7%	206 22,2%	132 18%	109 14,5%	94 11,8%
Ooit gedronken maar niet afgelopen jaar	63 12%	57 10,1%	45 6,9%	43 6,2%	25 3,5%	31 4,9%	75 12,9%	48 7,7%	61 6,7%	37 5,1%	29 3,9%	25 3,2%
Drinkers afgelopen jaar	287 52,8%	286 50,8%	506 75,7%	547 78,7%	664 90,9%	560 88,3%	298 51,2%	295 46,6%	657 71,1%	562 76,9%	613 81,6%	676 85%

Tabel 3a: Trends aantal wekelijkse drinkers (minstens één keer per week drinken) totaal en naar geslacht

	2004	2006	2004		2006	
	Totaal	Totaal	Geslacht		Geslacht	
	Gewogen	Gewogen	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Niet wekelijkse drinkers	2774 71,8%/ 62,3% ¹	3437 73,2%/ 61,8% ¹	1279 65,8%	1469 77,8%	1653 70,0%	1753 76,7%
Wekelijkse drinkers	1092 28,2%/ 37,7% ¹	1259 26,8%/ 38,2% ¹	664 34,2%	418 22,2%	710 30,0%	534 23,3%

¹Percentage van de gehele steekproef/ percentage van de jongeren die het afgelopen jaar gedronken hebben

Tabel 3b: Trends aantal wekelijkse drinkers (minstens één keer per week drinken) naar leeftijd

	2004			2006		
	Leeftijd			Leeftijd		
	12-13	14-15	16-17	12-13	14-15	16-17
Niet wekelijkse drinkers	1007 92,0%	1010 74,6 %	715 52,5%	1081 92,6%	1245 77,0%	862 56,9%
Wekelijkse drinkers	88 8,0%	344 25,4%	648 47,5%	86 7,4%	372 23,0%	652 43,1%

Tabel 3c: Trends aantal wekelijkse drinkers (minstens één keer per week drinken) naar opleiding

	2004			2006		
	Opleiding			Opleiding		
	VMBO ¹	HAVO	VWO	VMBO ¹	HAVO	VWO
Niet wekelijkse drinkers	1500 69,2%	731 75,8%	491 75,5%	1777 72,7%	517 64,3%	621 72,5%
Wekelijkse drinkers	667 30,8%	234 24,2%	159 24,5%	666 27,3%	287 35,7%	235 27,5%

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen

Tabel 4a: Trends gemiddeld aantal glazen alcohol per week door alle jongeren totaal en naar geslacht

2004	2006	2004		2006	
Totaal	Totaal	Geslacht		Geslacht	
Gewogen	Gewogen	Man	Vrouw	Man	Vrouw
7,31/ 15,1 ¹	7,1/ 14,5	9,6/ 17,5	5,0/ 11,1	9,0/ 17,2	5,1/ 10,9

¹ Gemiddeld aantal glazen voor drinkers afgelopen jaar/ gemiddeld aantal glazen onder wekelijkse drinkers

Tabel 4b: Trends gemiddeld aantal glazen alcohol per week door alle jongeren naar leeftijd

2004			2006		
Leeftijd			Leeftijd		
12-13	14-15	16-17	12-13	14-15	16-17
1,7/ 5,1 ¹	5,3/ 11,3	11,5/ 18,2	1,8/ 6,3	5,2/ 11,1	10,5/ 16,7

¹ Gemiddeld aantal glazen voor drinkers afgelopen jaar/ gemiddeld aantal glazen onder wekelijkse drinkers

Tabel 4c: Trends gemiddeld aantal glazen alcohol per week door alle jongeren naar opleiding

2004			2006		
Opleiding			Opleiding		
VMBO ¹	HAVO	VWO	VMBO ¹	HAVO	VWO
8,4/ 15,9 ²	5,7/ 13,5	5,4/ 12,9	7,7/ 15,1	8,5/ 15,7	5,9/ 12,3

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen

² Gemiddeld aantal glazen voor drinkers afgelopen jaar/ gemiddeld aantal glazen onder wekelijkse drinkers

Tabel 5a: Trends aantal bingedrinkers totaal en naar geslacht

	2004	2006	2004		2006	
	Totaal	Totaal	Geslacht		Geslacht	
	Gewogen	Gewogen	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Gewone drinker	2469 85,9%	2878 86,0%	1224 82,8%	1245 89,1%	1414 83,9%	1464 88,1%
Binge-drinker	406 14,1% / 10,4% ¹	469 14,0% / 9,5%	254 17,2%	152 10,9%	272 16,1%	197 11,9%

¹Percentage van de jongeren die het afgelopen jaar gedronken hebben/ percentage van de hele steekproef.

Tabel 5b: Trends aantal bingedrinkers en naar leeftijd

	2004			2006		
	Leeftijd			Leeftijd		
	12-13	14-15	16-17	12-13	14-15	16-17
Gewone drinker	558 97,7%	953 90,9%	935 76,2%	571 98,1%	1104 91,2%	990 77,2%
Binge-drinker	13 2,3%	95 9,1%	292 23,8%	11 1,9%	106 8,8%	292 22,8%

Tabel 5c: Trends aantal bingedrinkers en naar opleiding

	2004			2006		
	Opleiding			Opleiding		
	VMBO ¹	HAVO	VWO	VMBO ¹	HAVO	VWO
Gewone drinker	1338 84,3%	633 88,8%	457 89,3 %	1455 84,3%	536 82,8%	580 89,9%
Binge-drinker	249 15,7%	80 11,2%	55 10,7%	271 15,7%	111 17,2%	65 10,1%

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen

Tabel 6a: Trends aantal excessieve drinkers totaal en naar geslacht

	2004	2006	2004		2006	
	Totaal	Totaal	Geslacht		Geslacht	
	Gewogen	Gewogen	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Niet excessief drinken	2525 87,9%	2978 88,3%	1264 85,8%	1260 90,1%	1472 86,7%	1506 90,0%
Excessief drinken	348 12,1% / 8,8 ¹	394 11,7% / 8,0%	210 14,2%	139 9,9%	226 13,3%	167 10,0%

¹Percentage van de jongeren die het afgelopen jaar gedronken hebben/ percentage van de hele steekproef.

Tabel 6b: Trends aantal excessieve drinkers en naar leeftijd

	2004			2006		
	Leeftijd			Leeftijd		
	12-13	14-15	16-17	12-13	14-15	16-17
Niet excessief drinken	564 98,6%	971 92,7%	967 78,8%	584 98,5%	1123 92,4%	1043 81,1%
Excessief drinken	8 1,4%	76 7,3%	260 21,2 %	9 1,5%	93 7,6%	243 18,9%

Tabel 6c: Trends aantal excessieve drinkers en naar opleiding

	2004			2006		
	Opleiding			Opleiding		
	VMBO ¹	HAVO	VWO	VMBO ¹	HAVO	VWO
Niet excessief drinken	1357 85,6%	643 90,1%	477 93,2%	1492 85,4%	563 86,9%	599 93,0%
Excessief drinken	229 14,4%	71 9,9%	35 6,8%	255 14,6%	85 13,1%	45 7,0%

¹Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen

Tabel 7a: Trends gemiddelde score op schaal probleemdrinken totaal en naar geslacht

2004	2006	2004		2006	
Totaal	Totaal	Geslacht		Geslacht	
Gewogen	Gewogen	Man	Vrouw	Man	Vrouw
1,17	1,18	1,19	1,14	1,20	1,16

Tabel 7b: Trends gemiddelde score op schaal probleemdrinken naar leeftijd

2004			2006		
Leeftijd			Leeftijd		
12-13	14-15	16-17	12-13	14-15	16-17
1,07	1,15	1,23	1,07	1,15	1,25

Tabel 7c: Trends gemiddelde score op schaal probleemdrinken naar opleiding

2004			2006		
Opleiding			Opleiding		
VMBO¹	HAVO	VWO	VMBO¹	HAVO	VWO
1,18	1,17	1,14	1,18	1,23	1,16

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen

Tabel 8a: Trends Gemiddeld aantal glazen alcohol per week per type alcoholische drank totaal en naar geslacht

	2004	2006	2004		2006	
	Totaal	Totaal	Geslacht		Geslacht	
	Gewogen	Gewogen	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Bier	2,00	1,98	3,33	0,49	3,49	0,43
Wijn	0,34	0,58	0,31	0,37	0,57	0,57
Aperitieven	0,07	0,20	0,08	0,07	0,37	0,03
Premixen	1,16	1,03	1,19	1,14	1,47	0,60
Nederlandse sterke drank	0,15	1,07	0,15	0,16	2,03	0,14
Buitenlandse sterke drank	0,71	0,42	0,38	1,04	0,62	0,23
Shooters	0,26	0,33	0,35	0,16	0,54	0,11
Likeur	0,54	0,60	0,41	0,68	0,67	0,51
Anders	0,31	0,15	0,08	0,59	0,23	0,06

Tabel 8b: Trends Gemiddeld aantal glazen alcohol per week per type alcoholische drank naar leeftijd

	2004			2006		
	Leeftijd			Leeftijd		
	12-13	14-15	16-17	12-13	14-15	16-17
Bier	0,23	1,14	3,36	0,27	1,45	3,05
Wijn	0,05	0,22	0,58	0,09	0,35	1,01
Aperitieven	0,02	0,07	0,11	0,01	0,18	0,33
Premixen	0,70	1,15	1,42	0,34	1,06	1,46
Nederlandse sterke drank	0,03	0,16	0,21	0,05	0,32	2,44
Buitenlandse sterke drank	0,05	0,37	0,45	0,06	0,43	0,52
Shooters	0,08	0,35	0,26	0,04	0,55	0,30
Likeur	0,15	0,55	0,727	0,12	0,67	0,726
Anders	0,04	0,05	0,74	0,10	0,09	0,26

Tabel 8c: Trends Gemiddeld aantal glazen alcohol per week per type alcoholische drank naar opleiding

	2004			2006		
	Opleiding			Opleiding		
	VMBO¹	HAVO	VWO	VMBO¹	HAVO	VWO
Bier	2,35	1,42	1,47	2,18	2,49	1,53
Wijn	0,29	0,30	0,52	0,60	0,63	0,70
Aperitieven	0,07	0,06	0,08	0,25	0,19	0,15
Premixen	1,50	0,92	0,43	1,31	0,87	0,77
Nederlandse sterke drank	0,16	0,16	0,08	1,8	0,40	0,26
Buitenlandse sterke drank	0,35	1,69	0,32	0,49	0,47	0,37
Shooters	0,38	0,15	0,04	0,45	0,25	0,22
Likeur	0,70	0,44	0,18	0,68	0,95	0,27
Anders	0,54	0,09	0,01	0,26	0,33	0,02

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen

Tabel 9a: Personen met wie wordt gedronken in de afgelopen vier weken totaal en naar geslacht

		2004	2006	2004		2006	
		Totaal	Totaal	Geslacht		Geslacht	
		Gewogen	Gewogen	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Vader	Nooit	1219 44,7%	1644 51,6%	547 39,2%	659 50,3%	753 47,0%	879 56,4%
	Wel eens	1511 55,3%	1542 48,4%	848 60,8%	651 49,7%	848 53,0%	679 43,6%
Moeder	Nooit	1355 49,3%	1711 53,2%	670 48,5%	671 50,0%	843 53,3%	856 53,3%
	Wel eens	1394 50,7%	1503 46,8%	712 51,5%	670 50,0%	738 46,7%	749 46,7%
Broers(s)/ zus(sen)	Nooit	1431 55,3%	1783 58,3%	692 53,3%	727 57,5%	867 57,2%	904 59,7%
	Wel eens	1156 44,7%	1273 41,7%	607 46,7%	538 42,5%	650 42,8%	610 40,3%
Beste vriend(in)	Nooit	995 37,2%	1148 36,3%	466 34,6%	521 39,7%	586 38,0%	556 35,0%
	Wel eens	1681 62,8%	2014 63,7%	879 65,4%	791 60,3%	958 62,0%	1034 65,0%
Overige vrienden	Nooit	1008 37,4%	1156 36,2%	467 34,3%	535 40,7%	589 37,4%	561 35,3%
	Wel eens	1688 62,6%	2036 63,8%	893 65,7%	778 59,3%	984 62,6%	1029 64,7%

Tabel 9b: Personen met wie wordt gedronken in de afgelopen vier weken naar leeftijd

		2004			2006		
		Leeftijd			Leeftijd		
		12-13	14-15	16-17	12-13	14-15	16-17
Vader	Nooit	272 49,5%	461 46,9%	466 39,9%	335 59,4%	616 53,3%	564 46,5%
	Wel eens	277 50,2%	521 53,1%	701 60,1%	229 40,6%	540 46,7%	648 53,5%
Moeder	Nooit	313 57,0%	490 49,5%	533 45,2%	357 61,8%	636 55,4%	575 47,0%
	Wel eens	236 43,0%	499 50,5%	646 54,8%	221 38,2%	513 44,6%	649 53,0%
Broers(s)/ zus(sen)	Nooit	348 67,6%	542 58,3%	526 47,3%	392 71,9%	667 60,7%	588 50,7%
	Wel eens	167 32,4%	387 41,7%	587 52,7%	153 28,1%	431 39,3%	572 49,3%
Beste vriend(in)	Nooit	363 69,7%	400 41,6%	222 19,1%	385 69,4%	471 42,1%	240 19,8%
	Wel eens	158 30,3%	562 58,4%	941 80,9%	170 30,6%	649 57,9%	972 80,2%
Overige vrienden	Nooit	370 70,6.%	408 42,5%	220 18,6%	370 66,3%	484 42,8%	241 19,6%
	Wel eens	154 29,4%	553 57,5%	961 81,4%	188 33,7%	646 57,2%	991 80,4%

Tabel 9c: Personen met wie wordt gedronken in de afgelopen vier weken naar opleiding

		2004			2006		
		Opleiding			Opleiding		
		VMBO¹	HAVO	VWO	VMBO¹	HAVO	VWO
Vader	Nooit	637 42,7%	330 48,4%	221 44,2%	865 53,7%	293 47,0%	299 47,3%
	Wel eens	855 57,3%	352 51,6%	279 55,8%	746 46,3%	331 53,0%	333 52,7%
Moeder	Nooit	731 48,6%	347 51,0%	244 48,5%	884 54,2%	305 49,1%	310 48,9%
	Wel eens	774 51,4%	334 49,0%	259 51,5%	747 45,8%	316 50,9%	324 51,1%
Broers(s)/ zus(sen)	Nooit	766 54,8%	373 56,6%	264 55,8%	901 58,6%	323 54,6%	336 54,6%
	Wel eens	632 45,2%	286 43,4%	209 44,2%	636 41,4%	269 45,4%	279 45,4%
Beste vriend(in)	Nooit	487 33,3%	305 45,9%	188 38,6%	574 35,9%	177 28,9%	211 33,5%
	Wel eens	977 66,7%	359 54,1%	299 61,4%	1026 64,1%	435 71,1%	418 66,5%
Overige vrienden	Nooit	518 35,4%	297 44,2%	179 36,0%	595 36,8%	180 28,8%	187 29,5%
	Wel eens	947 64,4%	375 55,8%	318 64,0%	1020 63,2%	445 71,2%	446 70,5%

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen

Trends kopen alcohol 2004 - 2006

Tabel 10a: Trends gemiddelde kopen alcoholische dranken totaal en naar geslacht

2004	2006	2004		2006	
Totaal	Totaal	Geslacht		Geslacht	
Gewogen	Gewogen	Man	Vrouw	Man	Vrouw
1,54	1,55	1,62	1,46	1,58	1,49

Tabel 10b: Trends gemiddelde kopen alcoholische dranken naar leeftijd

2004			2006		
Leeftijd			Leeftijd		
12-13	14-15	16-17	12-13	14-15	16-17
1,10	1,41	2,03	1,11	1,38	2,0

Tabel 10c: Trends gemiddelde kopen alcoholische dranken naar opleiding

2004			2006		
Opleiding			Opleiding		
VMBO¹	HAVO	VWO	VMBO¹	HAVO	VWO
1,53	1,46	1,64	1,53	1,74	1,67

¹ Omdat de meeste VMBO-leerlingen op hun 16^e het VMBO verlaten, zijn de 17-jarigen binnen deze groep ook geworven binnen het eerste jaar van het vervolgonderwijs, de ROC-scholen

Bijlage 5

Tabellen prevalentie alcoholgebruik ouders 2006

Tabel 1a: Geheelonthouders en alcoholgebruik afgelopen jaar door ouders naar geslacht, leeftijd en opleiding

		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Totaal	Man	Vrouw	30-39 jaar	40-49 jaar	50+	Laag ¹	Middel ²	Hoog ³
Nooit gedronken	506 15,1%	87 11%	418 16,4%	83 26,9%	354 14%	56 11,6%	116 28,2%	270 15,2%	105 9,3%
Drinkers afgelopen jaar	2841 84,9%	701 89%	2126 83,6%	225 73,1%	2172 86%	424 88,4%	296 71,8%	1505 84,8%	1029 90,7%

¹ Basisonderwijs, voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS), ² MAVO, HAVO, VWO, MBO, MEAO, ³ HBO, Universiteit

Tabel 1b: Geheelonthouders en alcoholgebruik afgelopen jaar door ouders naar geslacht en leeftijd

	30-39 jaar		40-49 jaar		50+	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Nooit gedronken	8 25%	75 27,3%	47 9,3%	306 15,2%	26 10,9%	30 12,2%
Drinkers afgelopen jaar	24 75%	200 72,7%	460 90,7%	1705 84,8%	212 89,1%	215 87,8%

Tabel 1c: Geheelonthouders en alcoholgebruik afgelopen jaar door ouders naar geslacht en opleiding

	Laag ¹		Middel ²		Hoog ³	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Nooit gedronken	20 24,1%	96 29,2%	34 10%	235 16,5%	28 7,8%	77 10%
Drinkers afgelopen jaar	63 75,9%	233 70,8%	307 90%	1191 83,5%	329 92,2%	695 90%

¹ Basisonderwijs, voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS),

² MAVO, HAVO, VWO, MBO, MEAO,

³ HBO, Universiteit

Tabel 2: Drinkfrequentie door ouders per type alcoholische drank

	Bier	Wijn	aperitief	Premix	NL sterk	Sterk	Shooters	Likeur	Anders
Nooit	1432 56,4%	548 20,4%	1817 79,2%	2138 95,1%	2067 91,1%	2003 87,7%	2192 98,2%	1883 82,4%	1334 94,3%
1-3 dagen in 4 weken	674 26,5%	1113 41,4%	347 15,1%	94 4,2%	161 7,1%	214 9,4%	31 1,4%	370 16,2%	43 3%
1-2 dagen per week	262 10,3%	504 18,7%	97 4,2%	3 0,1%	28 1,2%	51 2,2%	4 0,2%	22 1%	26 1,8%
3-6 dagen per week	119 4,7%	355 13,2%	20 0,9%	4 0,2%	8 0,4%	9 0,4%	-	5 0,2%	6 0,4%
Dagelijks	53 1,6%	170 6,3%	14 0,6%	10 0,4%	5 0,2%	7 0,3%	5 0,2%	6 0,3%	6 0,4%

Tabel 3: Aantal bingedrinkers onder ouders naar geslacht, leeftijd en opleiding

		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Totaal	Man	Vrouw	30-39 jr	40-49 jr	50+	Laag ¹	Middel ²	Hoog ³
Gewone drinker	2656 91,2%	623 79%	2033 95,8%	218 94%	2034 92%	391 86,3%	269 85,7%	1406 91,8%	974 92,5%
Binge-Drinker ⁴	256 8,8%	166 21%	90 4,2 %	14 6%	176 8%	62 13,7%	45 14,3%	125 8,2%	79 7,5%

¹ Basisonderwijs, voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS)

² MAVO, HAVO, VWO, MBO, MEAO

³ HBO, Universiteit

⁴ Bingedrinken is minimaal 1 keer per week 4 glazen of meer voor vrouwen en minimaal 1 keer per week 6 glazen of meer voor mannen

Tabel 4: Aantal excessieve drinkers onder ouders naar geslacht, leeftijd en opleiding

		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Totaal	Man	Vrouw	30-39 jr	40-49 jr	50+	Laag ¹	Middel ²	Hoog ³
Niet excessief drinken	1784 64,3%	427 60,7%	1357 65,5%	177 79,7%	1387 65,3%	212 50,8%	224 76,7%	994 67,8%	558 55,4%
Excessief Drinken ⁴	992 35,7%	276 39,3%	716 34,5%	45 20,3%	738 34,7%	205 49,2%	68 23,3%	473 32,2%	450 44,6%

¹ Basisonderwijs, voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS)

² MAVO, HAVO, VWO, MBO, MEAO

³ HBO, Universiteit

⁴ Excessief drinken is minimaal 14 glazen of meer per week voor vrouwen en minimaal 21 glazen of meer voor mannen.

Prevalentie alcoholgebruik partners

Tabel 5a: Geheelonthouders en alcoholgebruik afgelopen jaar door partners naar geslacht, leeftijd en opleiding

		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Totaal	Man	Vrouw	30-39 jr	40-49 jr	50+	Laag ¹	Middel ²	Hoog ³
Nooit gedronken	323 11%	155 7%	168 22,4%	45 24,6%	210 9,9%	68 10,5%	99 16,3%	146 11,7%	62 5,9%
Drinkers afgelopen jaar	2625 89%	2044 93%	581 77,6%	138 75,4%	1904 90,1%	578 89,5%	510 83,7%	1105 88,3%	991 94,1%

¹ Basisonderwijs, voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS)
² MAVO, HAVO, VWO, MBO, MEAO
³ HBO, Universiteit

Tabel 5b: Geheelonthouders en alcoholgebruik afgelopen jaar door partners naar geslacht en leeftijd

	30-39 jaar		40-49 jaar		50+	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Nooit gedronken	11 10,8%	34 42%	94 6%	115 20,7%	50 9,3%	18 16,5%
Drinkers afgelopen jaar	91 89,2%	47 58%	1462 94%	440 79,3%	486 90,7%	91 83,5%

Tabel 5c: Geheelonthouders en alcoholgebruik afgelopen jaar door partners naar geslacht en opleiding

	Laag ¹		Middel ²		Hoog ³	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Nooit gedronken	102 22,7%	28 17,9%	135 15,4%	37 10,1%	97 11,5%	7 3,3%
Drinkers afgelopen jaar	347 77,3%	128 82,1%	742 84,6%	328 89,9%	745 88,5%	202 96,7%

¹ Basisonderwijs, voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS)
² MAVO, HAVO, VWO, MBO, MEAO
³ HBO, Universiteit

Tabel 6: Aantal binge drinkers onder partners naar geslacht, leeftijd en opleiding

		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Totaal	Man	Vrouw	30-39 jr	40-49 jr	50+	Laag ¹	Middel ²	Hoog ³
Gewone drinker	2421 92,6%	1882 92,3%	539 93,4%	128 94,1%	1758 92,7%	527 91,7%	451 89%	1012 92,2%	941 95,2%
Binge-Drinker ⁴	194 7,4%	156 7,7%	38 6,6 %	8 5,9%	138 7,3%	48 8,3%	56 11%	86 7,8%	47 4,8%

¹ Basisonderwijs, voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS)
² MAVO, HAVO, VWO, MBO, MEAO
³ HBO, Universiteit
⁴ Bingedrinken is minimaal 1 keer per week 4 glazen of meer voor vrouwen en minimaal 1 keer per week 6 glazen of meer voor mannen

Tabel 7: Aantal excessieve drinkers onder partners naar geslacht, leeftijd en opleiding

		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
	Totaal	Man	Vrouw	30-39 jr	40-49 jr	50+	Laag ¹	Middel ²	Hoog ³
Niet excessief drinken	1788 71,3%	1506 81,4%	282 43,1%	100 74,1%	1332 73,1%	351 64,6%	379 80%	760 71,4%	629 66,6%
Excessief Drinken ⁴	718 28,7%	345 18,6%	373 56,9%	35 25,9%	490 26,9%	192 35,4%	95 20%	305 28,6%	315 33,4%

¹ Basisonderwijs, voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS)
² MAVO, HAVO, VWO, MBO, MEAO
³ HBO, Universiteit
⁴ Excessief drinken is minimaal 14 glazen of meer per week voor vrouwen en 21 glazen of meer voor mannen.

Bijlage 6

Tabellen beschrijvende gegevens jongeren 2004 en 2006

2004 (N=3936) en 2006 (N=5334)

Geslacht

	2004		2006	
	Ongewogen	Gewogen	Ongewogen	Gewogen
Man	1859 47,7%	1979 50,7%	2579 48,8%	2474 50,9%
Vrouw	2042 52,3%	1921 49,3%	2704 51,2%	2386 49,1%

Leeftijd

	2004		2006	
	Ongewogen	Gewogen	Ongewogen	Gewogen
12 jaar	311 7,9%	398 10,2%	232 4,7%	367 8,2%
13 jaar	813 21,0%	721 18,6%	948 19,3%	879 19,6%
14 jaar	818 21,1%	693 17,9%	1131 23,0%	839 18,7%
15 jaar	785 20,3%	683 17,6%	1215 24,7%	847 18,8%
16 jaar	689 17,8%	692 17,8%	845 17,2%	825 18,4%
17 jaar	460 11,9%	693 17,8%	545 11,1%	736 16,4%

Etniciteit

	2004		2006	
	Ongewogen	Gewogen	Ongewogen	Gewogen
Nederlands	3091 78,6%	3063 75,7%	4644 87,1%	4000 81,5%
Turks/ Marokkaans	213 5,3%	253 6,3%	285 5,3%	369 7,5%
Surinaams/ Antilliaans	158 5,6%	174 4,3%	196 3,7%	243 4,9%
Overigen	464 11,7%	553 13,7%	194 3,6%	283 5,8%

Nielsen regio

	2004		2006	
	Ongewogen	Gewogen	Ongewogen	Gewogen
I	649 16,7%	612 15,7%	488 9,2%	764 15,7%
II	1088 28,0%	1103 28,4%	1943 36,2%	1508 30,9%
III	380 9,8%	394 10,1%	386 7,2%	472 9,7%
IV	402 10,3%	805 20,7%	429 8,1%	885 18,1%
V	1370 35,2%	975 25,1%	2060 38,8%	1253 25,7%

Opleiding

	2004		2006	
	Ongewogen	Gewogen	Ongewogen	Gewogen
VMBO/ ROC	2153 55,7%	2219 55,6%	2381 51,5%	2575 60,4%
HAVO	1035 26,8%	978 25,4%	1179 25,5%	814 19,1%
VWO	678 17,5%	654 17%	1059 22,9%	875 20,5%

Geloof

	2004		2006	
	Ongewogen	Gewogen	Ongewogen	Gewogen
Katholiek	953 24,4%	799 20,6%	1179 22,3%	901 18,5%
Protestants	365 9,3%	394 10,1%	377 7,1%	346 7,1%
Islamitisch	257 6,6%	282 7,3%	397 7,5%	521 10,7%
Hindoeïstisch	23 0,6%	23 0,6%	41 0,8%	44 0,9%
Anders	182 5,4%	203 5,2%	252 5,9%	273 5,6%
Niet gelovig	2097 53,7%	2186 56,2%	2785 57,2%	2386 49,1%

Leefsituatie

	2004		2006	
	Ongewogen	Gewogen	Ongewogen	Gewogen
Bij beide ouders	3138 80,1%	3109 79,4%	4088 77,1%	3664 75,0%
Bij één ouder	582 14,9%	608 15,5%	764 14,4%	786 16,1%
Soms bij moeder, soms bij vader	160 4,1%	160 4,1%	273 5,2%	253 5,2%
Bij pleegouder(s)	8 0,2%	9 0,3%	19 0,6%	21 0,4%
Bij andere familieleden	16 0,4%	16 0,4%	28 0,5%	39 0,8%
Anders	13 0,3%	15 0,4%	127 2,4%	120 2,4%

Bijlage 7

Tabellen beschrijvende gegevens ouders 2006

2006 (N=3368)

Geslacht

	Ouders	Partners
Man	796 23,6%	2204 74,6%
Vrouw	2042 76,2%	749 25,4%

Leeftijd

	Ouders	Partners
30-39	308 9,2%	183 6,2%
40-49	2540 76,2%	2119 71,9%
50+	487 14,6%	646 21,9%

Leefsituatie kind

	Ouders
Kind woont thuis	3197 95,2%
Kind slaapt 4 -6 nachten per week thuis	135 4%
Kind slaapt 2-3 nachten per week thuis	13 0,4%
Kind slaapt 1 nacht of minder per week thuis	4 0,1%
Kind woont niet thuis	9 0,3%

Partnerstatus

	Ouders
Geen partner	309 9,2%
Getrouwd	2721 81,3%
Samenwonend	230 6,9%
LAT relatie	85 2,5%

Burgerlijke staat

	Ouders
Gehuwd	2739 81,5%
Samenwonend	219 6,5%
Alleenstaand ongehuwd	67 2%
Alleenstaand gescheiden	268 8%
Alleenstaand weduwe/ weduwnaar	51 1,5%
Anders	15 0,4%

Opleiding

	Ouders	Partners
Laag	418 12,5%	609 20,9%
Middel	1783 53,4%	1252 42,9%
Hoog	1139 34,1%	1057 36,2%

Inkomen per maand

	Ouders
700 euro of minder	33 1,1%
701-1000 euro	118 3,8%
1001-1350 euro	215 6,9%
1351-2050	677 21,7%
2051-3200	1225 39,3%
3200 euro of meer	852 27,3%

Werk

	Ouders	Partner
Betaald werk	2666 79,3%*	2517 75,2%
Huisvrouw/ huisman	1357 40,6%	447 13,5%
Vrijwilliger	406 12,2%	164 4,9%
Scholier/ student	75 2,3%	28 0,8%
Gepensioneerd	9 0,3%	10 0,3%
Werkloos/ werkzoekend	45 1,4%	35 1,1%
Arbeidsongeschikt/ invalide	82 2,5%	78 2,4%
Bijstandsuitkering	55 1,7%	17 0,5%
Anders	168 5%	177 5,3%

* Omdat meerdere antwoorden mogelijk waren, tellen de percentages niet op tot 100%

Relatie met het kind

	Ouders	Partner
Vader	771 23%	2021 60%
Moeder	2540 75,7%	718 24,3%
Stiefouder	16 0,5%	189 6,4%
Voogd	3 0,1%	-
Pleegouder	17 0,5%	16 0,5%
Anders	10 0,3%	12 0,4%

Bijlage 8

Vragenlijst jongeren

Algemene vragen

1. Wat is je geslacht?

☐ Man ☐ Vrouw

2. Wat is je geboortedatum? (Dag-maand-jaar)

-

-

3. Wat is het geboorteland van jezelf, je vader en je moeder?

	Jezelf	Je vader	Je moeder
Nederland	☐	☐	☐
Suriname	☐	☐	☐
Nederlandse Antillen	☐	☐	☐
Aruba	☐	☐	☐
Turkije	☐	☐	☐
Marokko	☐	☐	☐
Indonesië	☐	☐	☐
Kaapverdië	☐	☐	☐
Anders, namelijk			

4. Hoeveel oudere en jongere broer(s) en/of zus(sen) heb je?

oudere broer(s)/zus(sen)jongere broer(s)/zus(sen)

5. Welke opleiding volg je?

- ☐ LWOO
- ☐ LWOO-VMBO
- ☐ VMBO brugklas
- ☐ VMBO basis of kader: niveau 1 of 2
- ☐ VMBO gemengde of theoretische leerweg: niveau 3 of 4
- ☐ VMBO-HAVO
- ☐ VMBO-HAVO-VWO
- ☐ HAVO
- ☐ HAVO-VWO
- ☐ VWO
- ☐ Atheneum
- ☐ Gymnasium
- ☐ ROC: niveau 1 assistentenopleiding
- ☐ ROC: niveau 2 basisberoepsopleiding
- ☐ ROC: niveau 3 vakopleiding
- ☐ ROC: niveau 4 middenkaderopleiding
- ☐ Anders, namelijk.....

6. In welke klas of welk jaar zit je?

- ☐ Eerste
- ☐ Tweede
- ☐ Derde
- ☐ Vierde
- ☐ Vijfde
- ☐ Zesde

7. Ben je gelovig?

- ☐ Ja, katholiek
- ☐ Ja, islamitisch
- ☐ Ja, anders, namelijk.....
- ☐ Ja, protestants
- ☐ Ja, hindoeïstisch
- ☐ Nee, ik ben niet gelovig

8. Hoe woon je op dit moment?

- ☐ Bij beide ouders
- ☐ Bij één van beide ouders (moeder of vader)
- ☐ Soms bij moeder, soms bij vader
- ☐ Bij mijn beide pleegouders
- ☐ Bij mijn pleegmoeder of pleegvader
- ☐ Bij andere familieleden
- ☐ Anders, bij (vul je woonsituatie in)

9. Hoeveel geld heb je ongeveer te besteden per maand (bijvoorbeeld zakgeld + eventuele inkomsten uit een bijbaantje)? Graag afronden op gehele euro's: halve euro's kunnen naar boven worden afgerond.

Ongeveer

euro per maand

10. Hoeveel uur per week besteed je ongeveer aan intensief sporten (bijvoorbeeld voetbal, basketbal of hardlopen)? Graag afronden op gehele uren: halve uren kunnen naar boven worden afgerond.

Ongeveer

uur per week

Alcoholgebruik

De volgende vragen gaan over het drinken van alcoholhoudende dranken zoals bier, wijn, premixen (zoals Bacardi Breezer of Smirnoff Ice), sterke drank zoals whisky, maar ook gemixte dranken zoals wodka-Red Bull of rum-cola.

11. Heb je ooit een glas alcoholhoudende drank gedronken?

☐ Nee, nooit → ga verder met vraag 31 (pagina 7)

☐ Ja
12. Op welke leeftijd heb je voor het eerst een heel glas alcoholhoudende drank gedronken?

jaar
13. Wat voor soort alcoholische drank heb je de eerste keer gedronken? (Er is maar één antwoord mogelijk)

☐ Bier (pils, speciale bieren)

☐ Wijn (rood, wit, rosé, champagne)

☐ Aperitieven (port, sherry, Martini)

☐ Premixen (kant en klaar gemixte dranken zoals Bacardi Breezer, Smirnoff Ice)

☐ Nederlandse sterke drank (evt. gemixt met fris) (zoals jenever, bessenjenever, Coebergh, citroenjenever, berenburger, kruidenbitter)

☐ Buitenlandse sterke drank (evt. gemixt met fris) (zoals wodka, rum, cognac, whisky, tequila, gin)

☐ Shooters (zoals Kleiner Feigling, Dropshot)

☐ Likeur (evt. gemixt met fris) (zoals Safari, Pisang Ambon, Passoa, Baileys, Amaretto, Malibu)

☐ Anders, namelijk.....
14. Op welke plek heb je voor het eerst een heel glas alcoholhoudende drank gedronken?

☐ Thuis

☐ In een disco, club of dancing

☐ Bij familie thuis

☐ In een café

☐ Bij vrienden of vriendinnen thuis

☐ In een restaurant

☐ In een (sport)kantine

☐ Op straat of in een park

☐ In een (gehuurde) feestzaal

☐ Ergens anders, namelijk.....
15. Van wie kreeg jij je eerste glas alcoholhoudende drank?

☐ Mijn beste vriend(in)

☐ Mijn broer/zus

☐ Mijn moeder

☐ Mijn vader

☐ Ander familielid

☐ Iemand anders, namelijk.....

16. Vroeg je zelf om je eerste glas alcoholhoudende drank of kreeg jij je eerste glas aangeboden zonder dat je daar zelf om vroeg?

☐ Ik vroeg zelf om mijn eerste glas alcoholhoudende drank

☐ Ik kreeg mijn eerste glas alcoholhoudende drank aangeboden

☐ Dat weet ik niet meer

Hou de volgende richtlijnen aan bij het invullen van de onderstaande vragen:
Met **een glas** wordt bedoeld een glas dat voor die drank gebruikelijk is. Reken voor één blikje of flesje bier 1,5 glas. Twee flesjes bier zijn dan bijvoorbeeld 3 glazen. Hetzelfde geldt voor flesjes premixen: 2 flesjes Smirnoff Ice zijn 3 glazen. Een shooter (zoals een flesje Kleiner Feigling) telt als 1 glas. Wil je halve glazen afronden naar boven.

17. Heb je in het afgelopen jaar een glas alcoholhoudende drank gedronken?

☐ Nee → ga naar vraag 33 (pagina 7)

☐ Ja
18. Op hoeveel van de vier doordeweekse dagen drink je meestal alcohol? Dus van maandag tot en met donderdag.

☐ 4 dagen

☐ 3 dagen

☐ 2 dagen

☐ 1 dag

☐ minder dan 1 dag (je drinkt wel eens doordeweeks, maar niet elke week)

☐ ik drink nooit op doordeweekse dagen → ga verder met vraag 20
19. Als je op een doordeweekse dag alcohol drinkt, hoeveel glazen drink je dan gemiddeld op zo'n dag? Dus van maandag tot en met donderdag.

☐ 11 glazen of meer per dag

☐ 5 glazen per dag

☐ 2 glazen per dag

☐ 7-10 glazen per dag

☐ 4 glazen per dag

☐ 1 glas per dag

☐ 6 glazen per dag

☐ 3 glazen per dag
20. Op hoeveel van de drie weekenddagen drink je meestal alcohol? Dus vrijdag, zaterdag en zondag.

☐ 3 dagen

☐ 2 dagen

☐ 1 dag

☐ minder dan 1 dag (je drinkt wel eens in het weekend, maar niet elke week)

☐ ik drink nooit in het weekend → ga verder met vraag 22 (volgende pagina)

21. Als je op een WEEKENDDAG (vrijdag, zaterdag en zondag) alcohol drinkt, hoeveel glazen drink je dan gemiddeld op zo'n dag?

- ☐ 20 glazen of meer per dag
- ☐ 15-19 glazen of meer per dag
- ☐ 11-14 glazen of meer per dag
- ☐ 7-10 glazen per dag
- ☐ 6 glazen per dag
- ☐ 5 glazen per dag
- ☐ 4 glazen per dag
- ☐ 3 glazen per dag
- ☐ 2 glazen per dag
- ☐ 1 glas per dag

22. Heb je wel eens in het afgelopen half jaar 4 of meer glazen op één dag gedronken?

- ☐ Nee, nooit
- ☐ 1 tot 2 keer per half jaar
- ☐ 3 tot 5 keer per half jaar
- ☐ 1 tot 3 dagen in de maand
- ☐ 1 tot 2 dagen per week
- ☐ 3 tot 4 dagen per week
- ☐ 5 tot 6 dagen per week
- ☐ ledere dag

23. Heb je wel eens in het afgelopen half jaar 6 of meer glazen op één dag gedronken?

- ☐ Nee, nooit
- ☐ 1 of 2 keer per half jaar
- ☐ 3 tot 5 keer per half jaar
- ☐ 1 tot 3 dagen in de maand
- ☐ 1 tot 2 dagen per week
- ☐ 3 tot 4 dagen per week
- ☐ 5 tot 6 dagen per week
- ☐ ledere dag

24. Geef aan hoe vaak je de afgelopen 4 weken in aanwezigheid van de volgende personen alcohol hebt gedronken.

Met mijn...	nooit	1 tot 3 keer in de afge- lopen 4 weken	1 à 2 keer per week	3 à 4 keer per week	5 à 6 keer per week	dagelijks	die persoon heb ik niet
...vader	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...moeder	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...broer(s)/zus(sen)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...beste vriend(in)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...overige vriend(en)/innen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

ALcoholgebruik naar soort drank

25. Kun je van de volgende dranken aangeven hoe vaak je deze in **de afgelopen 4 weken bij je ouders THUIS** gedronken hebt?

	Nooit	1 tot 3 dagen in afgelopen 4 weken	1 tot 2 dagen per week	3 tot 6 dagen per week	Iedere dag
Bier (pils, speciale bieren)	☐	☐	☐	☐	☐
Wijn (rood, wit, rosé, champagne)	☐	☐	☐	☐	☐
Aperitieven (port, sherry, Martini)	☐	☐	☐	☐	☐
Premixen (kant en klaar gemixte dranken zoals Bacardi Breezer, Smirnoff Ice)	☐	☐	☐	☐	☐
Nederlandse sterke drank (evt. gemixt met fris) (zoals jenever, bessenjenever, Coebergh, citroenjenever, berenburger, kruidenbitter)	☐	☐	☐	☐	☐
Buitenlandse sterke drank (evt. gemixt met fris) (zoals wodka, rum, cognac, whisky, tequila, gin)	☐	☐	☐	☐	☐
Shooters (zoals Kleiner Feigling, Dropshot)	☐	☐	☐	☐	☐
Likeur (evt. gemixt met fris) (zoals Safari, Pisang Ambon, Passoa, Baileys, Amaretto, Malibu)	☐	☐	☐	☐	☐

Anders, namelijk

26. Kun je van de volgende dranken aangeven hoe vaak je deze in **de afgelopen 4 weken BUITENSHUIS (bijvoorbeeld in een café of discotheek, maar ook bij vrienden of familie thuis)** gedronken hebt?

	Nooit	1 tot 3 dagen in afgelopen 4 weken	1 tot 2 dagen per week	3 tot 6 dagen per week	Iedere dag
Bier (pils, speciale bieren)	☐	☐	☐	☐	☐
Wijn (rood, wit, rosé, champagne)	☐	☐	☐	☐	☐
Aperitieven (port, sherry, Martini)	☐	☐	☐	☐	☐
Premixen (kant en klaar gemixte dranken zoals Bacardi Breezer, Smirnoff Ice)	☐	☐	☐	☐	☐
Nederlandse sterke drank (evt. gemixt met fris) (zoals jenever, bessenjenever, Coebergh, citroenjenever, berenburger, kruidenbitter)	☐	☐	☐	☐	☐
Buitenlandse sterke drank (evt. gemixt met fris) (zoals wodka, rum, cognac, whisky, tequila, gin)	☐	☐	☐	☐	☐
Shooters (zoals Kleiner Feigling, Dropshot)	☐	☐	☐	☐	☐
Likeur (evt. gemixt met fris) (zoals Safari, Pisang Ambon, Passoa, Baileys, Amaretto, Malibu)	☐	☐	☐	☐	☐

Anders, namelijk

Hou de volgende richtlijnen aan bij het invullen van de onderstaande vragen:
Met **een glas** wordt bedoeld een glas dat voor die drank gebruikelijk is.
Reken voor één blikje of flesje bier 1,5 glas. Twee flesjes bier zijn dan bijvoorbeeld 3 glazen. Hetzelfde geldt voor flesjes premixen: 2 flesjes Smirnoff Ice zijn 3 glazen. Een shooter (zoals een flesje Kleiner Feigling) telt als 1 glas. Wil je halve glazen afronden naar boven.

27. Je hebt hiervoor in vraag 25 en 26 aangegeven hoeveel dagen in de afgelopen 4 weken je bepaalde alcoholische dranken hebt gedronken, thuis of ergens anders. Zou je hieronder willen aangeven hoeveel glazen je dan gemiddeld dronk, thuis en buitenshuis?

	THUIS		BUITENSHUIS	
Bier (pils, speciale bieren)		Glazen per dag		Glazen per dag
Wijn (rood, wit, rosé, champagne)		Glazen per dag		Glazen per dag
Aperitieven (port, sherry, Martini)		Glazen per dag		Glazen per dag
Premixen (kant en klaar gemixte dranken zoals Bacardi Breezer, Smirnoff Ice)		Glazen per dag		Glazen per dag
Nederlandse sterke drank (evt. gemixt met fris) (zoals jenever, bessenjenever, Coebergh, citroenjenever, berenburger, kruidenbitter)		Glazen per dag		Glazen per dag
Buitenlandse sterke drank (evt. gemixt met fris) (zoals wodka, rum, cognac, whisky, tequila, gin)		Glazen per dag		Glazen per dag
Shooters (zoals Kleiner Feigling, Dropshot)		Glazen per dag		Glazen per dag
Likeur (evt. gemixt met fris) (zoals Safari, Pisang Ambon, Passoa, Baileys, Amaretto, Malibu)		Glazen per dag		Glazen per dag
Anders, namelijk.....		Glazen per dag		Glazen per dag

28. Als je buitenshuis drinkt, waar drink je dan de meeste glazen alcoholhoudende drank? Vul maar 1 antwoord in.

☐ Bij familie thuis

☐ In een café

☐ Bij vrienden of vriendinnen thuis

☐ In een restaurant

☐ In een (sport)kantine

☐ Op straat of in een park

☐ In een (gehuurde) feestzaal

☐ Ergens anders, namelijk.....

☐ In een disco, club of dancing

29. Het is bij deze vragen de bedoeling, dat je aangeeft hoe vaak je door het drinken van alcohol ooit te maken hebt gehad met de volgende problemen of situaties.

	Nooit	Één keer	'n paar keer	Vaak	Heel vaak
Door het drinken van alcohol kon je geen huiswerk maken	☐	☐	☐	☐	☐
Door het drinken van alcohol heb je je misdragen, deed je gemeen of raakte je betrokken bij een vechtpartij	☐	☐	☐	☐	☐
Je kon iets niet doen omdat je teveel geld had uitgegeven aan alcohol	☐	☐	☐	☐	☐
Je ging naar school of naar je werk terwijl je nog onder invloed van alcohol was	☐	☐	☐	☐	☐
Je gedroeg je zo dat iemand anders zich voor jou schaamde, omdat jij alcohol gedronken had	☐	☐	☐	☐	☐
Doordat je alcohol had gedronken verzaakte je je plicht, oftewel je deed iets niet wat je wel had moeten doen	☐	☐	☐	☐	☐
Een familielid wilde niets met je te maken hebben vanwege je alcoholgebruik	☐	☐	☐	☐	☐
Je had het gevoel dat je meer alcohol nodig had dan vroeger om hetzelfde effect te bereiken	☐	☐	☐	☐	☐
Je probeerde om de hoeveelheid alcohol die je dronk binnen de perken te houden, door bijvoorbeeld alleen op bepaalde tijden van de dag te drinken of alleen op bepaalde plaatsen	☐	☐	☐	☐	☐
Je voelde je slecht omdat je een tijdje geen alcohol meer had gedronken of minder alcohol had gedronken	☐	☐	☐	☐	☐
Je had het idee dat je als persoon veranderde door het drinken van alcohol	☐	☐	☐	☐	☐
Je had het idee dat je een probleem had met alcohol	☐	☐	☐	☐	☐
Door het drinken van alcohol miste je een dag of een gedeelte van een dag van school of van je werk	☐	☐	☐	☐	☐
Je viel flauw of raakte bewusteloos door het drinken van alcohol	☐	☐	☐	☐	☐
Na het drinken van alcohol was je ergens terecht gekomen zonder te weten <u>hoe</u> je daar terecht was gekomen	☐	☐	☐	☐	☐
Je bleef alcohol drinken terwijl je je had voorgenomen geen alcohol meer te drinken	☐	☐	☐	☐	☐
Je had het gevoel niet zonder alcohol te kunnen	☐	☐	☐	☐	☐
Je kreeg van een vriend, kennis of buur te horen dat je minder alcohol moest drinken of dat je moest stoppen met het drinken van alcohol	☐	☐	☐	☐	☐

30. Kruis bij elke regel het hokje aan dat jouw mening het beste weergeeft.

	Helemaal mee oneens	Beetje mee oneens	Neutraal	Beetje mee eens	Helemaal mee eens
Ik drink vaak alcohol	☐	☐	☐	☐	☐
Alcohol drinken doe ik automatisch	☐	☐	☐	☐	☐
Alcohol drink ik zonder het me bewust te herinneren	☐	☐	☐	☐	☐
Het voelt raar als ik geen alcohol zou drinken	☐	☐	☐	☐	☐
Alcohol drink ik zonder er bij na te denken	☐	☐	☐	☐	☐
Het kost me moeite om geen alcohol te drinken	☐	☐	☐	☐	☐
Het drinken van alcohol behoort tot mijn wekelijkse routine	☐	☐	☐	☐	☐
Ik begin met drinken zonder dat ik het besef	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zou het moeilijk vinden om geen alcohol te drinken	☐	☐	☐	☐	☐
Het is niet nodig om bij het beginnen met drinken van alcohol na te denken	☐	☐	☐	☐	☐
Het drinken van alcohol hoort echt bij mij	☐	☐	☐	☐	☐
Ik drink al lange tijd alcohol	☐	☐	☐	☐	☐

31. Heb je ooit een slokje alcoholhoudende drank gedronken?

- ☐ Nee → ga naar vraag 33
- ☐ Ja

32. Heb je het afgelopen jaar een slokje alcoholhoudende drank gedronken?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

Moeder

De volgende vragen gaan over je moeder. Hierbij zou je ook kunnen denken aan je stief- of pleegmoeder. Probeer het alcoholgebruik van haar zo goed mogelijk in te schatten. Het gaat om een schatting, dus wat **jij denkt** dat ze drinkt.

33. Wiens alcoholgebruik heb je bij de volgende vragen in gedachten?

- ☐ Mijn moeder ☐ De vriendin van mijn vader
- ☐ Mijn stiefmoeder ☐ Iemand anders, namelijk.....
- ☐ Mijn pleegmoeder ☐ Die persoon heb ik niet → ga naar vraag 41 (pagina 9)
- ☐ Mijn voorgdes

34. Hoe vaak heeft je moeder in het afgelopen jaar alcohol gedronken?

- ☐ Iedere dag ☐ 1 tot 2 dagen per week
- ☐ 5 tot 6 dagen per week ☐ 1 tot 3 dagen per maand
- ☐ 3 tot 4 dagen per week ☐ Geen alcohol gedronken → ga naar vraag 39

35. Op hoeveel van de 3 weekenddagen (van vrijdag tot en met zondag) dronk je moeder de afgelopen 6 maanden gemiddeld genomen alcoholhoudende drank?

- ☐ 3 dagen
- ☐ 2 dagen
- ☐ 1 dag
- ☐ minder dan 1 dag (ze drinkt wel eens in het weekend, maar niet elke week)
- ☐ zij drinkt nooit in het weekend → ga verder met vraag 37

36. Als je moeder op een dag in het weekend (van vrijdag tot en met zondag) alcohol drinkt, hoeveel glazen drinkt ze dan gemiddeld?

- ☐ 10 of meer glazen ☐ 4 à 5 glazen
- ☐ 8 à 9 glazen ☐ 2 à 3 glazen
- ☐ 6 à 7 glazen ☐ 1 glas of minder

37. Op hoeveel van de 4 doordeweekse dagen (van maandag tot en met donderdag) dronk je moeder de afgelopen 6 maanden gemiddeld genomen alcohol?

- ☐ 4 dagen
- ☐ 3 dagen
- ☐ 2 dagen
- ☐ 1 dag
- ☐ minder dan 1 dag (ze drinkt wel eens op een doordeweekse dag, maar niet elke week)
- ☐ ze drinkt nooit op doordeweekse dagen → ga verder met vraag 39

38. Als je moeder op zo'n DOORDEWEEKSE dag (van maandag tot en met donderdag) alcohol drinkt, hoeveel glazen drinkt ze dan gemiddeld?

- ☐ 10 of meer glazen
- ☐ 4 à 5 glazen
- ☐ 8 à 9 glazen
- ☐ 2 à 3 glazen
- ☐ 6 à 7 glazen
- ☐ 1 glas of minder

39. Hoe vaak heb je in de afgelopen 12 maanden met je moeder gepraat over..

	Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Heel vaak
...of je wel eens alcohol drinkt	☐	☐	☐	☐	☐
...hoeveel je drinkt	☐	☐	☐	☐	☐
...wat er leuk is aan het drinken van alcohol	☐	☐	☐	☐	☐
...wat de gevaren zijn van alcoholgebruik	☐	☐	☐	☐	☐
...hoeveel alcohol je vrienden drinken	☐	☐	☐	☐	☐
...over dronken worden of zijn	☐	☐	☐	☐	☐

Als je bij vraag 39 zes keer 'nooit' hebt aangekruist dan mag je vraag 40 overslaan.

40. Geef hieronder weer hoe het contact met je moeder is als het gaat om het drinken van alcohol.

	Helemaal niet	Niet echt	Een beetje	Best wel	Heel erg
Mijn moeder en ik zijn geïnteresseerd in elkaars mening over drinken	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn moeder en ik kunnen gemakkelijk praten over onze opvattingen over drinken	☐	☐	☐	☐	☐
Als mijn moeder en ik met elkaar praten over drinken dan voel ik me op mijn gemak	☐	☐	☐	☐	☐
Als mijn moeder en ik praten over drinken dan vind ik mijn moeder oneerlijk en onredelijk	☐	☐	☐	☐	☐
Als mijn moeder en ik praten over drinken dan voel ik me begrepen door mijn moeder	☐	☐	☐	☐	☐
Als mijn moeder en ik met elkaar praten over drinken dan word ik serieus genomen door mijn moeder	☐	☐	☐	☐	☐

Vader

De volgende vragen gaan over je vader. Hierbij zou je ook kunnen denken aan je stief- of pleegvader.

Probeer het alcoholgebruik van hem zo goed mogelijk in te schatten. Het gaat om een schatting, dus wat **jij denkt** dat hij drinkt.

41. Wiens alcoholgebruik heb je in gedachten bij de volgende vragen?

- ☐ Mijn vader
- ☐ De vriend van mijn moeder
- ☐ Mijn stiefvader
- ☐ Iemand anders, namelijk.....
- ☐ Mijn pleegvader
- ☐ Die persoon heb ik niet à ga naar vraag 49 (pagina 11)
- ☐ Mijn voogd

42. Hoe vaak heeft je vader in het afgelopen jaar alcohol gedronken?

- ☐ Iedere dag
- ☐ 1 tot 2 dagen per week
- ☐ 5 tot 6 dagen per week
- ☐ 1 tot 3 dagen per maand
- ☐ 3 tot 4 dagen per week
- ☐ Geen alcohol gedronken → ga naar vraag 47 (pagina 10)

43. Op hoeveel van de 3 weekenddagen (van vrijdag tot en met zondag) dronk je vader de afgelopen 6 maanden gemiddeld genomen alcoholhoudende drank?

- ☐ 3 dagen
- ☐ 2 dagen
- ☐ 1 dag
- ☐ minder dan 1 dag (hij drinkt wel eens in het weekend, maar niet elke week)
- ☐ hij drinkt nooit in het weekend → ga verder met vraag 45 (volgende pagina)

44. Als je vader op een dag in het WEEKEND (van vrijdag tot en met zondag) alcoholhoudende drank drinkt, hoeveel glazen drinkt hij dan gemiddeld?

- ☐ 10 of meer glazen
- ☐ 4 à 5 glazen
- ☐ 8 à 9 glazen
- ☐ 2 à 3 glazen
- ☐ 6 à 7 glazen
- ☐ 1 glas of minder

45. Op hoeveel van de 4 doordeweekse dagen (van maandag tot en met donderdag) dronk je vader de afgelopen 6 maanden gemiddeld genomen alcoholhoudende drank?

- ☐ 4 dagen
- ☐ 3 dagen
- ☐ 2 dagen
- ☐ 1 dag
- ☐ minder dan 1 dag (hij drinkt wel eens op een doordeweekse dag, maar niet elke week)
- ☐ hij drinkt nooit op doordeweekse dagen → ga verder met vraag 47

46. Als je vader op zo'n DOORDEWEEKSE dag (van maandag tot en met donderdag) alcohol drinkt, hoeveel glazen drinkt hij dan gemiddeld?

- ☐ 10 of meer glazen
- ☐ 4 à 5 glazen
- ☐ 8 à 9 glazen
- ☐ 2 à 3 glazen
- ☐ 6 à 7 glazen
- ☐ 1 glas of minder

47. Hoe vaak heb je in de afgelopen 12 maanden met je vader gepraat over..

	Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Heel vaak
...of je wel eens alcohol drinkt	☐	☐	☐	☐	☐
...hoeveel je drinkt	☐	☐	☐	☐	☐
...wat er leuk is aan het drinken van alcohol	☐	☐	☐	☐	☐
...wat de gevaren zijn van alcoholgebruik	☐	☐	☐	☐	☐
...hoeveel alcohol je vrienden drinken	☐	☐	☐	☐	☐
...over dronken worden of zijn	☐	☐	☐	☐	☐

Als je bij vraag 47 zes keer ‘nooit’ hebt aangekruist dan mag je vraag 48 overslaan.

48. Geef hieronder weer hoe het contact met je vader is als het gaat om het drinken van alcohol.

	Helemaal niet	Niet echt	Een beetje	Best wel	Heel erg
Mijn vader en ik zijn geïnteresseerd in elkaars mening over drinken	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn vader en ik kunnen gemakkelijk praten over onze opvattingen over drinken	☐	☐	☐	☐	☐
Als mijn vader en ik met elkaar praten over drinken dan voel ik me op mijn gemak	☐	☐	☐	☐	☐
Als mijn vader en ik praten over drinken dan vind ik mijn vader oneerlijk en onredelijk	☐	☐	☐	☐	☐
Als mijn vader en ik praten over drinken dan voel ik me begrepen door mijn vader	☐	☐	☐	☐	☐
Als mijn vader en ik met elkaar praten over drinken dan word ik serieus genomen door mijn vader	☐	☐	☐	☐	☐

Je ouders

De volgende vraag gaat over regels over het drinken van alcohol die bij jou thuis gelden. Misschien is er thuis niet uitgebreid over gesproken, maar probeer toch te bedenken wat je ouders ervan zouden vinden.

49.	Zeker niet	Waarschijnlijk niet	Misschien	Waarschijnlijk wel	Zeker wel
Ik mag thuis een glas alcohol drinken als mijn vader of moeder thuis is	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mag thuis een glas alcohol drinken als mijn vader en moeder niet thuis zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mag thuis meerdere glazen alcohol drinken als mijn vader of moeder thuis is	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mag thuis meerdere glazen alcohol drinken als mijn vader en moeder niet thuis zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mag buitenshuis zoveel alcohol drinken als ik wil	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mag op een feestje alcohol drinken met mijn vrienden	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mag aangeschoten thuiskomen	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mag tijdens het uitgaan met vrienden aangeschoten worden	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mag in het weekend alcohol drinken	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mag door de week alcohol drinken	☐	☐	☐	☐	☐

50.	nooit	zelden	soms	vaak	altijd
Hebben je ouders wijn of bier in voorraad?	☐	☐	☐	☐	☐
Hebben je ouders sterke drank, bijvoorbeeld whisky of rum in het zicht staan?	☐	☐	☐	☐	☐
Hebben je ouders mixdrankjes, zoals bijvoorbeeld Bacardi Breezer of Smirnoff Ice in huis?	☐	☐	☐	☐	☐
Hebben je ouders wijn of bier in de koelkast liggen?	☐	☐	☐	☐	☐
Hebben je ouders sterke drank in huis?	☐	☐	☐	☐	☐
Hebben je ouders mixdrankjes in de koelkast liggen?	☐	☐	☐	☐	☐
Hebben je ouders flessen wijn in het zicht staan?	☐	☐	☐	☐	☐

Vrienden/vriendinnen

51. Weet je of je beste vrienden/vriendinnen alcohol drinken?

	Drinkt (bijna) nooit alcohol	Drinkt af en toe alcohol, maar niet elke week	Drinkt minstens 1 keer per week alcohol	Weet niet	Die persoon heb ik niet
Mijn beste vriend(in)	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn 2 ^e beste vriend(in)	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn 3 ^e beste vriend(in)	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn 4 ^e beste vriend(in)	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn 5 ^e beste vriend(in)	☐	☐	☐	☐	☐

52. Wat vinden je vrienden er van als jij minstens één keer per week alcohol drinkt?

	Zeker niet	Waar-schijnlijk niet	Misschien	Waar-schijnlijk wel	Zeker wel	Die persoon heb ik niet
Mijn beste vriend(in) vindt het prima als ik <u>wekelijks</u> alcohol drink (of zou gaan drinken)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn andere vrienden/ vriendinnen vinden het prima als ik <u>wekelijks</u> alcohol drink (of zou gaan drinken)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Beschikbaarheid alcohol

53. Heeft iemand wel eens alcoholhoudende drank voor je gekocht? **Vul maar 1 antwoord in; kies de persoon die meestal alcohol voor je koopt.**

- ☐ Nee, nooit
 ☐ Ja, mijn moeder
☐ Ja, mijn beste vriend(in)
 ☐ Ja, een ander familielid
☐ Ja, mijn broer/zus
 ☐ Ja, iemand anders, namelijk.....
☐ Ja, mijn vader

54. Koop je zelf wel eens alcoholische dranken?

- ☐ nee, nooit → ga naar vraag 59 (pagina 13)
☐ ja, soms
☐ ja, regelmatig
☐ ja, vaak

55. Heb je wel eens voor iemand anders van 16 jaar of jonger alcoholhoudende drank gekocht?

- ☐ nee, nooit
☐ ja, soms
☐ ja, regelmatig
☐ ja, vaak

56. Heb je in de afgelopen 4 weken wel eens alcoholische dranken gekocht?

- ☐ nee, nooit → ga naar vraag 59
☐ ja, soms
☐ ja, regelmatig
☐ ja, vaak

57. Hoe vaak heb je in de afgelopen 4 weken in de volgende gelegenheden zelf alcoholhoudende drank gekocht?

	Nooit	1 tot 3 keer in afgelopen 4 weken	1 tot 2 keer per week	3 tot 6 keer per week	Dagelijks
in een café/bar	☐	☐	☐	☐	☐
in een discotheek/club	☐	☐	☐	☐	☐
in een (sport)kantine	☐	☐	☐	☐	☐
in een supermarkt	☐	☐	☐	☐	☐
in een slijterij	☐	☐	☐	☐	☐
in een andere winkel	☐	☐	☐	☐	☐
ergens anders, namelijk.....	☐	☐	☐	☐	☐

58. Hoe vaak heb je de afgelopen 4 weken zelf de volgende dranken gekocht (b.v. in een supermarkt of café)?

	Nooit	1 tot 3 keer in afgelopen 4 weken	1 tot 2 keer per week	3 tot 6 keer per week	Dagelijks
Bier (pils, speciale bieren)	☐	☐	☐	☐	☐
Wijn (rood, wit, rosé, champagne)	☐	☐	☐	☐	☐
Aperitieven (port, sherry, Martini)	☐	☐	☐	☐	☐
Premixen (kant en klaar gemixte dranken zoals Bacardi Breezer, Smirnoff Ice)	☐	☐	☐	☐	☐
Nederlandse sterke drank (evt. gemixt met fris) (zoals jenever, bessenjenever, Coebergh, citroenjenever, berenburger, kruidenbitter)	☐	☐	☐	☐	☐
Buitenlandse sterke drank (evt. gemixt met fris) (zoals wodka, rum, cognac, whisky, tequila, gin)	☐	☐	☐	☐	☐
Shooters (zoals Kleiner Feigling, Dropshot)	☐	☐	☐	☐	☐
Liqueur (evt. gemixt met fris) (zoals Safari, Pisang Ambon, Passoa, Baileys, Amaretto, Malibu)	☐	☐	☐	☐	☐
Anders, namelijk.....	☐	☐	☐	☐	☐

Jouw mening over alcohol

De volgende vragen gaan over je mening over het gebruik van alcohol.

59. Drink je minstens één keer per week alcohol?

- ☐ Nee → ga naar vraag 61
- ☐ Ja

60. Op welke leeftijd ben je minstens één keer per week alcohol gaan drinken?

jaar

61. Denk je dat je...	Zeker niet	Waarschijnlijk niet	Misschien	Waarschijnlijk wel	Zeker wel
...ooit in de toekomst minstens één keer per week alcohol zult gaan drinken? (of wekelijks zult blijven drinken als je dit nu doet?)	☐	☐	☐	☐	☐
...binnen 2 jaar minstens één keer per week alcohol zult gaan drinken? (of wekelijks zult blijven drinken als je dit nu doet?)	☐	☐	☐	☐	☐
...binnen 6 maanden minstens één keer per week alcohol zult gaan drinken? (of wekelijks zult blijven drinken als je dit nu doet?)	☐	☐	☐	☐	☐

62. Minstens 1 keer per week ALCOHOL drinken vind ik voor mezelf...	Zeer mee oneens	Beetje mee oneens	Neutraal	Beetje mee eens	Zeer mee eens
Normaal	☐	☐	☐	☐	☐
Plezierig	☐	☐	☐	☐	☐
Slecht	☐	☐	☐	☐	☐

63. Wat vind je van de volgende stellingen over alcoholische dranken?	Zeer mee oneens	Beetje mee oneens	Neutraal	Beetje mee eens	Zeer mee eens
Ik vind het gezelliger met anderen wanneer we wat drinken	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me goed wanneer ik drink	☐	☐	☐	☐	☐
Het is makkelijker om nieuwe mensen te ontmoeten wanneer ik wat gedronken heb	☐	☐	☐	☐	☐
Een paar drankjes drinken is een leuke manier om een speciale gebeurtenis te vieren	☐	☐	☐	☐	☐
Alcohol maakt het makkelijker voor me om het gezellig te hebben op een feestje	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind sommige alcoholische drankjes lekker	☐	☐	☐	☐	☐
Het is makkelijker om me open te stellen en mijn gevoelens te uiten, wanneer ik wat gedronken heb	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel me meer op mijn gemak in sociale situaties wanneer ik wat gedronken heb	☐	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik wat gespannen ben, kunnen een paar drankjes me helpen ontspannen	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben aardiger als ik wat gedronken heb	☐	☐	☐	☐	☐
Door te drinken vergeet ik mijn problemen	☐	☐	☐	☐	☐

Bijlage 9

Vragenlijst ouders

Algemene vragen

- Wat is uw geslacht?
☐ Man ☐ Vrouw
- Wat is uw geboortejaar?
- Wat is uw relatie met het kind waarvoor u deze vragenlijst hebt ontvangen?
☐ ik ben de vader
☐ ik ben de moeder
☐ ik ben de stiefouder
☐ ik ben de voogd
☐ ik ben de pleegouder
☐ anders, namelijk.....
- Woont het kind waarvoor u deze vragenlijst hebt ontvangen bij u in huis?
☐ ja, altijd
☐ ja, het kind slaapt 4 tot 6 nachten per week bij mij in huis
☐ ja, het kind slaapt 2 of 3 nachten per week bij mij in huis
☐ ja, het kind slaapt 1 nacht per week of minder bij mij in huis
☐ nee
- Wat is uw burgerlijke staat?
☐ gehuwd
☐ samenwonend
☐ alleenstaand ongehuwd
☐ alleenstaand gescheiden
☐ alleenstaand weduwe/weduwnaar
☐ anders, namelijk.....

64.	Heel moeilijk	Moeilijk	Niet moeilijk, niet makkelijk	Makkelijk	Heel makkelijk
Niet drinken als mijn vrienden wel drinken, is voor mij...	☐	☐	☐	☐	☐
Een drankje weigeren als ik dat aangeboden krijg, is voor mij...	☐	☐	☐	☐	☐
Een niet-drinker blijven (of worden) is voor mij...	☐	☐	☐	☐	☐
Een goede reden bedenken om een drankje met alcohol te weigeren, is voor mij...	☐	☐	☐	☐	☐
Uitleggen waarom ik geen alcohol wil drinken, is voor mij...	☐	☐	☐	☐	☐
Een gematigde drinker blijven (of worden) is voor mij...	☐	☐	☐	☐	☐
Iets terugzeggen als iemand mij saai vindt is voor mij...	☐	☐	☐	☐	☐

Einde vragenlijst. Hartelijk bedankt!

Vragenlijstnummer:

6. Uit hoeveel volwassenen en hoeveel kinderen (onder 21 jaar) bestaat uw huishouden, u zelf meegerekend?

volwassenen

kinderen (onder 21 jaar)

7. Wat is de hoogste opleiding die u heeft voltooid?

- ☐ basisonderwijs
☐ voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS, huishoudschool)
☐ MAVO (MULO)
☐ HAVO / VWO (MMS / HBS)
☐ middelbaar beroepsonderwijs (MBO / MEAO)
☐ hoger beroepsonderwijs (HBO / HEAO)
☐ wetenschappelijk onderwijs (universiteit)

8. Welke omschrijving(en) zijn op dit moment op u van toepassing? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ ik heb betaald werk
☐ ik ben huisvrouw/huisman
☐ ik ben vrijwilliger
☐ ik ben scholier of student
☐ ik ben gepensioneerd
☐ ik ben werkloos/werkzoekend/met wachtgeld
☐ ik ben (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt/invalid
☐ ik heb een bijstandsuitkering
☐ anders, namelijk.....

9. Wat is het netto maandinkomen van uw huishouden? Het gaat hier dus om het netto inkomen van u en uw eventuele partner samen, dus het bedrag wat iedere maand binnenkomt. Eventuele kinderbijslag of vakantie-uitkering moet u niet meetellen.

- ☐ 700 euro of minder per maand
☐ tussen de 701 en 1000 euro per maand
☐ tussen de 1001 en 1350 euro per maand
☐ tussen de 1351 en 2050 euro per maand
☐ tussen de 2051 en 3200 euro per maand
☐ 3201 euro of meer per maand

Eigen alcoholgebruik

De volgende vragen gaan over het drinken van alcoholhoudende dranken door u zelf.

10. Heeft u in het afgelopen jaar wel eens een glas alcohol gedronken?

- ☐ nee → ga naar vraag 18
☐ ja

11. Op hoeveel van de 4 doordeweekse dagen (hiermee wordt bedoeld van maandag tot en met donderdag) dronk u de afgelopen 6 maanden gemiddeld genomen alcoholhoudende dranken?

- ☐ 4 dagen
☐ 3 dagen
☐ 2 dagen
☐ 1 dag
☐ minder dan 1 dag (u drinkt wel eens op een doordeweekse dag, maar niet elke week)
☐ ik drink nooit op doordeweekse dagen → ga verder met vraag 13

Houdt u de volgende richtlijnen aan bij het invullen van de onderstaande vragen:

Met **een glas** wordt bedoeld een glas dat voor die drank gebruikelijk is. Reken voor één blikje of flesje bier 1,5 glas. Twee flesjes bier zijn dan bijvoorbeeld 3 glazen. Hetzelfde geldt voor flesjes premixen: 2 flesjes Smirnoff Ice zijn 3 glazen. Een shooter (zoals een flesje Kleiner Feigling) telt als 1 glas. Wilt u halve glazen afronden naar boven.

12. Als u op zo'n doordeweekse dag alcoholhoudende drank gebruikt, hoeveel glazen drinkt u dan gemiddeld?

- ☐ 10 of meer glazen
☐ 8 à 9 glazen
☐ 6 à 7 glazen
☐ 4 à 5 glazen
☐ 2 à 3 glazen
☐ 1 glas of minder

13. Op hoeveel van de 3 weekenddagen (hiermee wordt bedoeld van vrijdag tot en met zondag) dronk u de afgelopen 6 maanden gemiddeld genomen alcoholhoudende dranken?

- ☐ 3 dagen
☐ 2 dagen
☐ 1 dag
☐ minder dan 1 dag (u drinkt wel eens in het weekend, maar niet elke week)
☐ ik drink nooit in het weekend → ga verder met vraag 15

14.

Als u op een dag in het weekend alcoholhoudende drank gebruikt, hoeveel glazen drinkt u dan gemiddeld?
- ☐

10 of meer glazen

☐

8 à 9 glazen

☐

6 à 7 glazen

☐

4 à 5 glazen

☐

2 à 3 glazen

☐

1 glas of minder
15.

Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens 4 of meer glazen alcoholhoudende drank op één dag gedronken?
- ☐

elke dag

☐

5 à 6 dagen per week

☐

3 à 4 dagen per week

☐

1 à 2 dagen per week

☐

1 à 3 dagen per maand

☐

minder dan 1 dag per maand

☐

nooit
16.

Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens 6 of meer glazen alcoholhoudende drank op één dag gedronken?
- ☐

elke dag

☐

5 à 6 dagen per week

☐

3 à 4 dagen per week

☐

1 à 2 dagen per week

☐

1 à 3 dagen per maand

☐

minder dan 1 dag per maand

☐

nooit

17.

Kunt u van de volgende dranken aangeven hoe vaak u deze in de afgelopen 4 weken gedronken hebt?

	Nooit	1 tot 3 keer in afgelopen 4 weken	1 tot 2 keer per week	3 tot 6 keer per week	Iedere dag
Bier (pils, speciale bieren)	☐	☐	☐	☐	☐
Wijn (rood, wit, rosé, champagne)	☐	☐	☐	☐	☐
Aperitieven (port, sherry, Martini)	☐	☐	☐	☐	☐
Premixen (kant en klaar gemixte dranken zoals Bacardi Breezer, Smirnoff Ice)	☐	☐	☐	☐	☐
Nederlandse sterke drank (evt. gemixt met fris) (zoals jenever, bessenjenever, Coebergh, citroenjenever, berenburger)	☐	☐	☐	☐	☐
Buitenlandse sterke drank (evt. gemixt met fris) (zoals wodka, rum, cognac, whisky)	☐	☐	☐	☐	☐
Shooters (zoals Kleiner Feigling, Dropshot)	☐	☐	☐	☐	☐
Likeur (evt. gemixt met fris) (zoals Safari, Pisang Ambon, Passoa, Baileys, Amaretto)	☐	☐	☐	☐	☐
Anders, namelijk.....	☐	☐	☐	☐	☐

Algemene vragen partner

18.

Heeft u een partner?
- ☐

nee → ga naar vraag 31

☐

ja, daar ben ik mee getrouwd

☐

ja, daar woon ik mee samen

☐

ja, maar hij/zij woont ergens anders → ga naar vraag 31
19.

Wat is het geslacht van uw partner?
- ☐

Man

☐

Vrouw
20.

Wat is het geboortjaar van uw partner?
-

21. Wat is de relatie van uw partner met het kind waarvoor u deze vragenlijst ontvangen hebt?

- ☐ mijn partner is de vader
- ☐ mijn partner is de moeder
- ☐ mijn partner is de stiefouder
- ☐ mijn partner is de voogd
- ☐ mijn partner is de pleegouder
- ☐ anders, namelijk.....

22. Wat is de hoogste opleiding die uw partner heeft voltooid?

- ☐ basisonderwijs
- ☐ voorbereidend beroepsonderwijs (LBO, LTS, huishoudschool)
- ☐ MAVO (MULO)
- ☐ HAVO / VWO (MMS / HBS)
- ☐ middelbaar beroepsonderwijs (MBO / MEAO)
- ☐ hoger beroepsonderwijs (HBO / HEAO)
- ☐ wetenschappelijk onderwijs (universiteit)
- ☐ weet ik niet

23. Welke omschrijving(en) zijn op dit moment op uw partner van toepassing? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ mijn partner heeft betaald werk
- ☐ mijn partner is huisvrouw/huisman
- ☐ mijn partner is vrijwilliger
- ☐ mijn partner is scholier of student
- ☐ mijn partner is gepensioneerd
- ☐ mijn partner is werkloos/werkzoekend/met wachtgeld
- ☐ mijn partner is (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt/invalide
- ☐ mijn partner heeft een bijstandsuitkering
- ☐ anders, namelijk.....
- ☐ weet ik niet

Alcoholgebruik partner

De volgende vragen gaan over het alcoholgebruik van uw partner. Probeer zo goed mogelijk in te schatten hoeveel hij of zij drinkt. Het gaat om een globale schatting.

24. Heeft uw partner in het afgelopen jaar wel eens een glas alcoholhoudende drank gedronken?

- ☐ nee → ga verder met vraag 31
- ☐ ja

25. Op hoeveel van de 4 doordeweekse dagen (hiermee wordt bedoeld van maandag tot en met donderdag) dronk uw partner de afgelopen 6 maanden gemiddeld genomen alcoholhoudende dranken?

- ☐ 4 dagen
- ☐ 3 dagen
- ☐ 2 dagen
- ☐ 1 dag
- ☐ minder dan 1 dag (uw partner drinkt wel eens op een doordeweekse dag, maar niet elke week)
- ☐ mijn partner drinkt nooit op doordeweekse dagen → ga verder met vraag 27
- ☐ weet ik niet

Houdt u de volgende richtlijnen aan bij het invullen van de onderstaande vragen:

Met **een glas** wordt bedoeld een glas dat voor die drank gebruikelijk is. Reken voor één blikje of flesje bier 1,5 glas. Twee flesjes bier zijn dan bijvoorbeeld 3 glazen. Hetzelfde geldt voor flesjes premixen: 2 flesjes Smirnoff Ice zijn 3 glazen. Een shooter (zoals een flesje Kleiner Feigling) telt als 1 glas. Wilt u halve glazen afronden naar boven.

26. Als uw partner op zo'n doordeweekse dag alcoholhoudende drank gebruikt, hoeveel glazen drinkt uw partner dan gemiddeld?

- ☐ 10 of meer glazen
- ☐ 8 à 9 glazen
- ☐ 6 à 7 glazen
- ☐ 4 à 5 glazen
- ☐ 2 à 3 glazen
- ☐ 1 glas of minder
- ☐ weet ik niet

27. Op hoeveel van de 3 weekenddagen (hiermee wordt bedoeld van vrijdag tot en met zondag) dronk uw partner de afgelopen 6 maanden gemiddeld genomen alcoholhoudende dranken?

- ☐ 3 dagen
- ☐ 2 dagen
- ☐ 1 dag
- ☐ minder dan 1 dag (uw partner drinkt wel eens in het weekend, maar niet elke week)
- ☐ mijn partner drinkt nooit in het weekend → ga verder met vraag 29
- ☐ weet ik niet

28. Als uw partner op een dag in het weekend alcoholhoudende drank gebruikt, hoeveel glazen drinkt uw partner dan gemiddeld?

- ☐ 10 of meer glazen
- ☐ 8 à 9 glazen
- ☐ 6 à 7 glazen
- ☐ 4 à 5 glazen
- ☐ 2 à 3 glazen
- ☐ 1 glas of minder
- ☐ weet ik niet

29. Heeft uw partner de afgelopen 12 maanden wel eens 4 of meer glazen alcoholhoudende drank op één dag gedronken?
- ☐ elke dag
 - ☐ 5 à 6 dagen per week
 - ☐ 3 à 4 dagen per week
 - ☐ 1 à 2 dagen per week
 - ☐ 1 à 3 dagen per maand
 - ☐ minder dan 1 dag per maand
 - ☐ nooit
 - ☐ weet ik niet
30. Heeft uw partner de afgelopen 12 maanden wel eens 6 of meer glazen alcoholhoudende drank op één dag gedronken?
- ☐ elke dag
 - ☐ 5 à 6 dagen per week
 - ☐ 3 à 4 dagen per week
 - ☐ 1 à 2 dagen per week
 - ☐ 1 à 3 dagen per maand
 - ☐ minder dan 1 dag per maand
 - ☐ nooit
 - ☐ weet ik niet

Regels ten opzichte van alcohol

De volgende vraag gaat over regels omtrent alcohol **voor het kind waarvoor u deze vragenlijst heeft ontvangen**.

31.	Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Altijd
Mijn kind mag thuis een glas alcohol drinken als ik en/of mijn partner thuis zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn kind mag thuis een glas alcohol drinken als ik en mijn partner niet thuis zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn kind mag thuis meerdere glazen alcohol drinken als ik en/of mijn partner thuis zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn kind mag thuis meerdere glazen alcohol drinken als ik en mijn partner niet thuis zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn kind mag buitenshuis zoveel alcohol drinken als hij/zij wil	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn kind mag op een feestje alcohol drinken met zijn/haar vrienden	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn kind mag aangeschoten thuiskomen	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn kind mag tijdens het uitgaan met vrienden aangeschoten worden	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn kind mag in het weekend alcohol drinken	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn kind mag door de week alcohol drinken	☐	☐	☐	☐	☐

32. Wat vindt u voor kinderen een geschikte leeftijd om voor het eerst een slokje alcoholhoudende drank te proeven?
- jaar
33. Wat vindt u voor kinderen een geschikte leeftijd om voor het eerst een heel glas alcoholhoudende drank te drinken?
- jaar

34. Heeft het kind waar u deze vragenlijst voor invult al ooit een glas of een slokje alcoholhoudende drank gedronken?

- ☐ Ja, een glas
- ☐ Ja, een slokje
- ☐ Nee → einde vragenlijst
- ☐ Weet ik niet → einde vragenlijst

35. Dronk uw kind zijn eerste alcoholhoudende drank in uw aanwezigheid of in de aanwezigheid van uw partner?

- ☐ Ja
- ☐ Nee → einde vragenlijst

36. Op wiens initiatief dronk uw kind zijn eerste alcoholhoudende drank?

- ☐ Ik bood mijn kind alcohol aan
- ☐ Mijn partner bood mijn kind alcohol aan
- ☐ Mijn kind vroeg er zelf om
- ☐ Dat weet ik niet meer

Einde vragenlijst. Hartelijk bedankt!

Vragenlijstnummer:

IVO

Heemraadssingel 194

3021 DM Rotterdam

T 010 425 33 66

F 010 276 39 88

Secretariaat@ivo.nl

www.ivo.nl